JULIUS
KELERAS

58 sapnai

ir kitos vienaveiksmės pjesės

Aš daug dirbu. Adelė daug laiko praleidžia teatre.
Mes beveik nesimatom. Mes jau penkiolika metų
vedę. Kartais atrodo, kad mums nebemalonu
susitikti. Netgi dingteli, kad aš jau trukdau jai
gyventi. Ji vengia manęs. Susigūžia. Atsišlieja,
kai bandau pabučiuoti. Ji nebenori manęs
bučiuoti. Aš pervargstu. Nuolat pervargstu.
Dekanas reikalauja iš manęs neįmanomo.
Rulskis laiko mane savo draugu, bet taip nėra.
Jis dvokia svogūnais ir užkrauna darbais.
Ataskaitos, posėdžiai, įskaitos. Aš nebegaliu
tęsti disertacijos ir, kas blogiausia, nebenoriu.
Nekenčiu jo, nekenčiu savęs, nekenčiu teatro.
Jis atėmė iš manęs Adelę. Jis pavertė ją savo
pajacu. Jos čia nebėra. Aš jos nebeturiu.
Aš jos nebenoriu.

9 789986 395881

JULIUS
KELERAS

58 sapnai

ir kitos vienaveiksmės pjesės

Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla

Vilnius

UDK 888.2-2
Ke63
Knygos išleidimą rėmė
Kultūros rėmimo fondas
Apipavidalinimui panaudotos
Vaidos Kelerienės fotografijos
© Julius Keleras, 2009
© Romas Orantas, apipavidalinimas, 2009
© Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, 2009
ISBN 978-9986-39-588-1

A-B
(Antstolis-budelis)

Visų šalių antstoliai, vienykitės!
Šmėkla klaidžioja po Europą. Antstolių šmėkla.
Žmogus žmogui – antstolis.

VEIKĖJAI
ANTSTOLIO PADĖJĖJAS
VEIKSMO VIETA
VIENO ANTSTOLIO RAŠTINĖ

Įmanomas prologas:
važiuojančio tramvajaus/autobuso garsai,
žingsniai, atidaromos, uždaromos durys

Telefono skambutis

Laba diena. Antstolių kontora. Ne, jo nėra. Taip, pirmadieniais – ketvirtadieniais.

Numeta ragelį;
išjungto telefono pypsėjimas
Naujas telefono skambutis

Laba diena. Antstolių kontora. Ne, jo šiandien nebus. Nežinau. Paskambinkit priėmimo valandomis.

Numeta ragelį;
išjungto telefono pypsėjimas
Naujas telefono skambutis

Antstolių kontora. Kuo galiu padėti? Ne, šiandien nebus. Jis varžytinėse. Realizuoja turtą.

Numeta ragelį; išjungto telefono pypsėjimas
Naujas telefono skambutis

Antstolių kontora. Jo nėra. Pirmadieniais – ketvirtadieniais.

Pauzė

Taip, ponia. Jis įgaliotas veikti pagal mūsų respublikos įstatymus.

Trumpa pauzė

Taip, garantuoju.

Pauzė

Garantuoju, tai pareigingas, sąžiningas antstolis.

Pauzė

Kaip ir daugelis valstybės tarnautojų, jis turi šeimą ir vaikų... Niekad nesidomėjau, aš tik jo padėjėjas.

Pauzė

Ne, penktadieniais jis atlieka kitą savo pareigą valstybei.

Pauzė

Taip, Jūs teisi – penktadieniais jis yra teisėtas valstybės budelis.

Pauzė

Kokį išsilavinimą privalo turėti valstybės budelis?

Trumpa pauzė

Jis turi sertifikatą, patvirtintą Valstybės gynimo nuo vidaus priešų tarybos Nr. 00125687. Štai kabo pas mus ant sienos. Taip, aiškiai matau.

Pauzė

Kaip tai *kažkoks* popierius? Jeigu norite, galiu atsiųsti Jums faksu kopiją. Išimties tvarka ir kaip geros valios ženklą, taip sakant. Juolab kad artėja valstybinės šventės.

Pauzė

Pareiga?.. Antstolio pareiga ginti valstybės piliečius nuo priešų.

Pauzė

Taip, čia Jūs, žinoma, visiškai teisi, priešų yra daug.

Pauzė

Ne, tai jokiu būdu ne asmeniški pono antstolio priešai. Jokiu būdu.

Pauzė

Klara?! Čia tu? Keista girdėti tavo balsą. Po šitiek metų... O ponas antstolis vakar užsiminė, kad mus kažkas turi tikrinti, todėl akimirką pagalvojau...

Trumpa pauzė

Nors mes nebijome laikraštinių apkalbų. Jokių apkalbų... Visi gali būti ramūs, mes nieko nebijome.

Pauzė

Džiaugiuosi, kad pagaliau paskambinai, bet tikrai nesidomėjau, nežinau, kaip jis atlieka bausmę.

Pauzė

O kodėl man turėtų rūpėti, kaip jis kerta galvą ar įšvirkščia deramų nuodų?

Pauzė

Tu visiškai be reikalo lygini žmogų su višta... Net ir nusikaltusį žmogų...

Trumpa pauzė

Galbūt, galbūt elektros kėdė, elektros lova ar dar kas. Nežinau. Ne mano reikalas.

Pauzė

Anaiptol nesu abejingas, aš net nevėluoju į darbą. Tu mane pažįsti, niekad nesu vėlavęs. Išvažiuoju valanda anksčiau. Visada.

Pauzė

Šeimos vis dar neturiu, na bet tai jau, atleisk...

Trumpa pauzė

Tai jau mano... vien mano reikalas...

Trumpa pauzė

Mano... Jeigu tik tiek tegali pasakyti pirmąsyk paskambinus po šitiek metų!..

Trumpa pauzė

Geros dienos!

Numeta ragelį;
išjungto telefono pypsėjimas
Telefono skambutis

Antstolių kontora. Čia vėl tu? Tu per daug sau leidi. Ir apskritai, ko tu nori? Jeigu tu vėl...

Trumpa pauzė

Dėl pinigų – aš viską, viską tada atidaviau, bet niekada... niekada nesikišau į asmeninius pono antstolio reikalus ir nepakęsiu,

kad kas nors dabar kištųsi į manuosius... Ir, beje, puikiai žinau įstatymus... Tu be reikalo...

Pauzė

Kodėl vengiu vadinti jį budeliu?..

Trumpa pauzė

Na nebūk juokinga... Kodėl turėčiau? Tai tik jo pareigos. Tik antraeilės jo pareigos. Ir už jas velniškai gerai moka. Manęs...

Trumpa pauzė

Su manim tai nesusiję...

Pauzė

Kaip jis dirba?

Trumpa pauzė

O kam tau?

Trumpa pauzė

Įsidarbinai valstybės audite? Saugumo struktūrose? Seklių biure? O gal kokiame nors... itin madingame blizgančiame madų žurnale?.. Dabar jų begalė... Ir visi vienodi kaip penkių centų monetos... Glamūras! O išties – tviskesys ir skurdas... Laikraštininkai amžiais knaisiojasi po atmatas ir trukdo dirbti. O svarbiausi dalykai jiems visada lieka už borto.

Kantriai ir pamokslaudamas

Tad klausyk, jei taip jau įdomu... Didžiąją savaitės dalį ponas antstolis stebi skolininkus ir po to, kai ateina laikas... laikas apsispręsti... teisingumo kalavijas atlieka savo darbą... Ačiū Dievui, turime tam priemonių. Žinoma, pagal teisinį pagrindą... neabejotiną teisinį pagrindą.

Pauzė

Jis dažnai sako, kad jo pašaukimas – gaivinti tiesą, be atodairos ir atilsio naikinant skolas.

Pauzė

Na taip... Tu teisi – ir pasmerktuosius, kuriuos jo reikliai rankai pasiunčia teismas. Bet apie tai aš, jau sakiau, tikrai mažai žinau. Išskyrus tai, kad jiems gerai moka.

Pauzė

Kam jiems?.. Nesvarbu. Suprask pagaliau, budelio ir antstolio darbas turi daug bendra... Ir neapykanta čia niekuo dėta... Teisingumas!.. Teisingumas!..

Pauzė

Ne...

Trumpa pauzė

Neketinu juokauti... Nebent po darbo valandų... Tiek budelis, tiek antstolis civilizuotai teisiniu būdu atstato pažeistą teisingumą... Į valstybę sugrįžta pusiausvyra... Ar matei kada nors svarstykles?

Pauzė

Ar *jis* gali užmigti, nužudęs kažkieno vyrus ar tėvus, brolius ar sužadėtinius?.. Neramiai ar kietai?.. Ant kairio ar dešinio šono?.. Dar paklausk, ką jis sapnuoja iš penktadienio į šeštadienį! Klara, na iš kur man žinoti? Turiu ir kitų rūpesčių... Jis tikrai *nėra* mano šeimos narys...

Pauzė

Po kiekvieno penktadienio jis ateina į darbą nauju kostiumu... Atrodo, ką tik gavęs premiją... Ką aš žinau, didelę ar ne?..

Galop ir ne mano reikalas... Nesikišau ir nesikišu... Tačiau, net ir labai norėdamas, negalėčiau taip dažnai jų keisti... Tie brangūs užsieniniai kostiumai... Labai, labai brangūs... Tvido ar milo – ne mano bėda, aš jų neskiriu... Kartais, tik tau pasakysiu, jis net kvepia kažkokiais, turbūt brangiais vyriškais kvepalais, nors aš ničnieko apie juos nesuprantu. Ne mano kišenei... Tačiau jų kvapas, patikėk, toks svaiginantis. Jam išėjus... O!.. Jam išėjus visi mūsų kabinetai ir koridoriai taip kvepia muskusu ar nežinau dar kuo – beveik neįmanoma pasilikus dirbti viršvalandžių. Nežinau, kaip kitus, bet mane pila prakaitas. Nors visiškai nekaršta.

Šiek tiek svajingai

Ponas, ponas antstolis... Žinai, jei būčiau moteris... Tik nesijuok... Kartais pagalvoju – paprasta, eilinė, teisinga moteris... Na gerai, normali vidutinė moteris... Manau, jis man patiktų. Labai patiktų... Ir jei ką... Būtume pavyzdinga teisingumo pora. Gal mūsų valstybėje net neliktų tų prakeiktų skolininkų... Tuomet galėtume... galėtume gyventi kur nors ant jūros kranto, turėti nedidelį, visai nedidelį ūkį ir auginti avis... Juk prisimeni, turbūt prisimeni, vaikystėje visada svajodavau apie avis... Kiti... Kiti berniūkščiai svajodavo apie dviračius, o aš... visada apie avis... Jos tokios drovios, tokios nekaltos... Ar prisimeni kaimynų avis?.. Kaip jos gailiai žiūrėdavo į mus pro tvoros plyšį! Man atrodė... Man atrodydavo, kad jos dejuoja, skundžiasi tuo savo „bee, bee"... Man taip patiktų jas kirpti, šukuoti, velėti... sielvarto valandą kniaubtis į vilnas... purvino sniego spalvos vilnas... Gal ir ponui antstoliui... Niekad nežinai...

Pauzė

Pernai norėjau jam padovanoti tikros airiškos vilnos megztinį.

Pauzė

Žinoma, tai tik spėlionės. Deja, tik spėlionės. Ir žinai, man vis vien – saldžios jos ar apgailėtinos... Tuo tarpu man rūpi tik kasdienės bylos, teismo sprendimai, vykdomieji dokumentai, priverstinės vykdymo priemonės, alimentai, išieškojimai, turtinės teisės, baudos, skolos ir kodeksai. Ir taip diena iš dienos... Priverstinis vykdymas. Tu manai, tai lengva? Paprasta?

Trumpa pauzė

Ir taip nieko nespėju. Dvigubas sumuštinis su sūriu, kurį kasdien atsinešu į darbą, kitą rytą dažniausiai lekia šiukšlių dėžėn... Aš visada pataikau.

Pauzė

Nepakenčiu džiūvenų...

Trumpa pauzė

Kraujas?

Trumpa pauzė

Kraujo dėmės?

Trumpa pauzė

Kokios dar kraujo dėmės?

Juokiasi

Man regis, tai tu kažką *kruvinai* painioji!.. Tai labai švarus, itin higieniškas vyriškis.

Trumpa pauzė

Jis itin kruopščiai plaunasi rankas po kiekvieno kliento... Kaip koks chirurgas karo lauke. O kartais net vėdina kabinetą. *(Lyg prasitaręs)* Matytumei jo nagus! Užuot valgęs priešpiečius, kiekvieną ketvirtadienį jis priima manikiūrininkę... tiesa, kiekvienąkart kažkodėl kitą...

Trumpa pauzė

Rankų, rankų nagus!..

Trumpa pauzė

O kokios vyriškos, stiprios tos jo rankos! Imtynininko, masažisto... galingos inteligentiško... traktorininko rankos... Visada su juo sveikindamasis iš ryto šiek tiek baiminuos.

Pauzė

Prisipažink, turbūt niekad nesi jo mačius? Sutikus?

Pauzė

Tyli.

Trumpa pauzė

Na taip ir maniau. Kada nors supažindinsiu... Bet, žiūrėk man, neįsimylėk!.. Žavus vyriškis... Visi taip sako. To neįmanoma nepastebėt. Tiesiog Holivudo gražuolėlis, indiška Bolivudo svajonė... Blynelis su vyšnių uogiene! Jo teisingumas jau yra tapęs legenda. Ir žinai, ji ima priminti Geležinio Vilko šlovę. Į jį kreipiasi Seimo, Vyriausybės nariai, slaptųjų tarnybų žmonės, verslininkai ir netgi stambūs, kai kurie net iš užsienio... Gal iš tiesų žadi apie jį rašyti? Jis vertas. Jis jau dabar, dabar vertas marmurinio paminklo Katedros aikštėje. Ir gatvės ar... netgi miesto, pavadinto jo vardu!.. Nebūtų per daug! (*Su nuoskauda*) Aš niekada neperdedu ir nesu isterikas!.. Spėju, kad tau labai mažai rūpi *tikroji* tiesa ir *tikrasis* teisingumas, kurį sergsti ponas antstolis. Mūsų mielas ir artimas ponas antstolis. Mūsų... mano antstolis.

Trumpa pauzė

Na taip, jis visus pažįsta, bet jis nieko bendra neturi su jokia politika.

Pauzė

Jei atvirai, ponas antstolis yra ypatingai subtilios natūros, kažkada net rašė poeziją. Deja, darbas su nusikaltėliais galutinai išsekino jo poetines galias. Tačiau jis, kaip ir aš, niekada be reikalo netauzija apie kraują, kalėjimus ar iškeldinimus, tai tik jo darbo dalis, taip sakant, valstybinės pareigos dalis. Kaip kad tipiško žurnalisto – nusmailintas liežuvis, pieštukas, popierius ar diktofonas... Ko tu nesupranti?

Pauzė

Leisk paklausti tavęs... kaip sesers – kodėl tu prieš teisingumą, prieš tikrąjį, mūsų teisingumą? Suprask, juk nebesi maža mergaitė, kuriai kažkas neteisingai supynė kasytes... Suprask, kažkas turi atstatyti pusiausvyrą!.. Pameni, vaikystėje visada reikėjo rinktis su kuo – su tėvu, ar su motina. Tai buvo neišvengiama, ar prisimeni?

Trumpa pauzė

Ak, nenori apie tai dabar kalbėti... Tai va: maža ką ir kada yra rašę laikraščiai. Juk tu žinai jų principą – *jeigu nėra istorijos, galima ją sukurpti*! Viens, du, trys! (*spragteli pirštais*) ir turim užsakytą straipsnį numeris toks ir toks, kurį nacionaline valiuta su malonumu apmokės jo priešai, pono antstolio priešai. Valstybės priešai! Žmogiškumo priešai! Sveiko proto priešai!

Pauzė

Nesupranti? Na tuomet tavo teisingumo versija gana keista... tarsi palaikytumei tuos... skolininkus... tarsi... būtum tų anų, skęstančiųjų, pusėj... O jų išgelbėti... Nesuprantu.

Pauzė

(*Nusijuokęs*) Mieloji, iš kur galėčiau žinoti, ar vaikystėje jis sprogdindavo varles, degindavo kates, kankindavo kaimynų

triušius? Tu žinai, aš tikrai to nedarydavau... Man rūpėjo avys. Tik avys! O didysis avinas aukštai iškelta galva... Pameni? Kaip išdidžiai jis vesdavo į pievą tas avytes, baimingai nuleistom galvom... tarytum į mišias ar lemiamą kovą.

Trumpa pauzė

Iš kur tu visa tai trauki?.. Ir ką tai keistų?.. Dabar jis yra ponas, ponas antstolis. Jei kas ir buvo, visa tai dabar nepasiekiamoj užmaršty, istorijoj, šiukšlių dėžėj. Ne-be-ga-lio-ja!

Pauzė

Sakyk, kodėl man tai turėtų rūpėti? Nesuprantu.

Pauzė

Aš jam tik dirbu. Jis moka man algą.

Pauzė

Ne, mes nesame jokie draugai. Nesu buvęs jo namuose. Net ir nenoriu.

Pauzė

Ne, galėčiau prisiekti, jis ne toks. Aš matau, kaip pirmadienį dreba jo rankos kontoroje vartant naujus pasmerktųjų sąrašus. Jam gniaužia kvapą. Kartais net atrodo, jog jis tuoj tuoj apalps. Aš beveik esu pasiruošęs jį gaivinti...

Trumpa pauzė

Nepatikėtum, kokios gražios, kokios gražios tą akimirką jo akys! Kaip mažo vaiko, per Kalėdas pagaliau gavusio išsvajotą žaislą... Meškiuką, šuniuką, mašinytę... Ką ten dar mėgsta tie maži vaikai?.. Aš, žinoma, stengiuos įdėmiai nežiūrėti, bet, anaiptol neatmestina, jos būna pilnos ašarų... Anaiptol neatmestina.

Pauzė

Taip, jis jaudinasi. Taip, jis nori kuo greičiau išsiaiškinti, kur jie, pasmerktieji, slepia savo pinigus. Skolos pinigus. Taip, jis galėtų pats asmeniškai daryti kratas. Taip, jis pats galėtų krėsti apgailėtinas, taip, apgailėtinas jų buveines, nes tas, kas skolingas, tas ir kaltas, o kas kaltas, tam būtinai reikia skirti bausmę, kad išgelbėtų, išvaduotų tą nelaimingąjį. Žinai, aš pateisinčiau ir fizines bausmes. Matau, kaip bausdamas kankinasi ponas antstolis. Jis net pražilo... Jis baltas baltas kaip anas mūsų vaikystės avinas.

Trumpa pauzė

Tau tas nesuprantama? Panašiai puolusią sielą gelbsti ir Bažnyčia. Nuodėmę reikia nuplauti, išpirkti ją apgailint. Skaudžiai apgailint... Negi tu pati niekada?..

Pauzė

Dieve, kuo čia dėta inkvizicija? Tu nesupranti, ponas antstolis yra reto garbingumo žmogus. Tau užtektų tik pažvelgti jam į akis! Jis dažnai sako, kad jeigu jo vaikai prasikalstų, jis pirmas jiems įvykdytų nusikaltimo vertą bausmę.

Pauzė

Tu nematei, kaip virpa skolininkai, supratę, jog yra užklupti ir jų nusikaltimas tarsi Dievo pirštu yra atidengtas, apnuogintas, atskleistas ir teisingumo vėliava kyla aukštyn. Tik tuomet jie suvokia visą savo menkystę, visą savo kaltės dydį ir tiesa triumfuodama paskandina juos kaip aklus šunyčius vienu taikliu smūgiu. Ir tuo pačiu – bingo! – juos išgelbėja!

Pauzė

Ne, aš negražbyliauju. Jeigu jau visiškai nesusigaudai, išeik į gatvę. Paklausyk, ką šneka žmonės. Išgirsi, kaip jie skundžiasi

neteisingais mokesčiais, valdžios neveiksnumu, partiniais klanais, jų nenoru pažinti nuo aukšto kalno ganomą savo tautą. Aš manau, netgi esu įsitikinęs, ponas antstolis puikiausiai galėtų būti mūsų Prezidentas. O ką? Juk jo įstaigoje saugomos visų jų fotografijos, rankų ir, pasakysiu tarp mūsų, net kojų pirštų atspaudai. Nustebai? Jis iš nuotraukų pažįsta visus skolininkus, kaip rūpestinga motina sekanti menkiausias jų ydas. Ekscelencija mato juos kiaurai kaip nuluptus, o šioje valstybėje, kurią kaip ėdrios ir nuolat alkanos kandys iš visų pusių ėda skolininkai, tai svarbiausias, šiuo metu svarbiausias reikalas... Kita vertus, policinėje valstybėje, kur Prezidentas tėra vaškinė garbės figūra, geras antstolis yra gryniausio aukso gabalas...

Pauzė

(*Ironiškai*) Klara! Ar spėji užsirašinėti?

Trumpa pauzė

Nepamiršai įjungti diktofoną?

Trumpa pauzė

Ne? Viską prisiminsi? Žodis žodin? Na žiūrėk, sese, žiūrėk!

Pauzė

Kur mes sustojome? Ak, taip. Jeigu tau tai išties įdomu, kartais mes kontoroje ištisas naktis prasėdime tam, kad kuo skubiausiai ištirtume skolininkų nuslėptus pinigus... žinai, kokiame nors pačiame mažiausiame užkampio banke, o rytą areštuojame visas sąskaitas ir, aišku, turtą. Taip sakant, atliekame priverstinį vykdomųjų dokumentų vykdymą, atsižvelgdami į objektyvias vykdomoje byloje nustatytas aplinkybes.

Pauzė

Taip, neslėpsiu, tai saldu, tai panašu į paslaptingą religinį ritualą arba pasaką, kuri baigiasi pergale. Teisiųjų pergale. Karalaitė išteka už rupūže buvusio gražuolėlio princo ir gauna pusę karalystės.

Pauzė

Ne, mes negaunam pusės karalystės, bet, nesiskundžiu, vykdymo išlaidos mums lieka. Priverstinio vykdymo išlaidos.

Trumpa pauzė

(*Mėgaudamasis savo gražbylyste*) Nors taip mums yra atlyginama... Kaip tai už ką? Už skolų apskaičiavimus, nesibaigiančias pašto ir popieriaus išlaidas, už tą nakties vargą, už nemigą, galiausiai, jei nori, už tą chronišką kančią, kurią tikrai ne aštuonias valandas per parą mums kelia skolininkai. Skolininkai!

Pauzė

Taip, tai sekinantis, nedėkingas darbas, tačiau mudviem jis kelia pasimėgavimą gerai atlikta pareiga.

Pauzė

Ar ponas antstolis turi sąžinę?

Trumpa pauzė

Gerai išgirdau?

Pauzė

(*Atsikrenkštęs, gražbyliaudamas*) Šio žodžio nerasi Europos teisminiame atlase, tačiau, Klara, *sąžinė kaip ir kostiumas*, jis mėgsta sakyti, yra pagrindiniai tikrojo antstolio atributai, jo esmių esmė, jo gyvybinės sudedamosios dalys, be kurių jis tebūtų paprastas kėdtrynys, be įkvėpimo ir reikalo gadinantis kelnes. O geros kelnės kainuoja didelius pinigus, tai ne

paslaptis. Ačiūdie, jo tėvas, senelis ir prosenelis taip pat buvo antstoliai... Proprosenelis – Prostitucijos reikalų komisijos pirmininkas!.. Sąžinės ir garbės genai! Kaip tu manai, kas kitas geriausiai nutuokia visuomenės poreikius, jeigu ne antstoliai? Tik jie, ir vien jie... Nemanau, kad klystu sakydamas, jog tik jie turi ypatingai subtilią prigimtinę sanitarinę klausą. Kas gi, jei ne antstoliai, švarina tą emigrantų ir tinginių, sukčių ir netikšų padermę, valo ją nuo prasiskolinusių... nevykėlių, dykaduonių ir kirvarpų.

Pauzė

Ponas antstolis...

Pauzė

Nenutrauk manęs, jeigu nori susidaryti bent apypilnį pono antstolio portretą.

Trumpa pauzė

Ponas antstolis taipgi yra ir vienintelės *tokios* pasaulyje agentūros „Sąžinės šviesa" vadovas... Jei nori žinoti, ji be poilsio dienų, atostogų ir naktinių pertraukų rūpinasi skolininkų registracija, globa ir stebėjimu. Kas dar taip galėtų šioje abejingumo ir godulio apimtoje valstybėje? Pasižiūrėk, iškišk galvą iš kiauto – kas darosi aplink!

Pauzė

Taip, tu teisi, čia gali dirbti tik labai švarios sąžinės žmonės, mes patys niekada neturėjome ir neturime, negalime turėti jokių skolų ir, kaip jau turbūt supranti, savo pinigus pelnome pasiaukojamu darbu, kas šioje dykynėje itin reta.

Trumpa pauzė

Tiesa, apie pinigus, regis, tu nelabai išmanai.

Pauzė

Suprask, nei man, nei ponui antstoliui nėra svarbu, kas nusikalto – visų užmiršta Alzheimeriu serganti, sunkiai bepaeinanti senutė, vieniša motina, laisvalaikį leidžianti bendroje komunalinėje virtuvėje, girtas paauglys, važiavęs naktį autobusu be bilieto, ar dešimt metų nuo lovos nepasikeliantis ligonis. Absoliučiai nesvarbu. Mūsų devizas – švari sąžinė švarioje valstybėje. Bet kokia, pabrėžiu, bet kokia kaina.

Pauzė

Kas?

Trumpa pauzė

Pensininkė?

Trumpa pauzė

Kokia pensininkė?

Pauzė

Kokiame laikraštyje?.. A, nesvarbu, visi jie vienodai meluoja.

Pauzė

Taip, prisimenu, prisimenu, galėsiu dar, tik primink, patikslinti knygose – du mėnesius nemokėjo už telekomunikacijų paslaugas ir bendrovė DP, žinai, „Dievas ir partneriai", paprašė mūsų padėti. Sutikome, nors paprastai neužsiimame tokia smulkme. Tam yra kitos įstaigos.

Pauzė

Devyniasdešimt penki litai, šešiolika centų. Skola.

Pauzė

Ar girdi mane – buvo skolinga! (*Abejingai*) Sakai – vieniša, bevaikė, bedantė, drebančiom rankom, sena, labai sena moteris.

Vaje, vaje! Turi fotografinę atmintį? Anksčiau nebuvau pastebėjęs. Vaikystėje vos suskaičiuodavai iki trijų. Iki pat septynerių!.. Pameni: vienas... du... tlys... Sveikinu, sveikinu!

Trumpa pauzė

Tokių žmonių begalė. Tiksliau, kas antras. Ir visi jie nori būti laimingi kažkieno kito sąskaita. Skeletai, tiesiantys rankas į svetimą mėsą! Ir dauguma jų pensininkai, supranti, nebe vyrai ir moterys. Tik pensininkai, besigviešiantys svetimo gero!.. Apgailėtini parijai!

Pauzė

Neužsigauk, man neįdomi jos istorija. Na ir kas, kad ji, kaip tu sakai, kažkur Mašiūnuose augino vištas, prekiaudavo grybais ir uogom?

Trumpa pauzė

Na ir kas. Aišku, neturėjo tam būtinos smulkaus verslo licencijos, tai ne mūsų reikalas, bet valstybė negaudavo mokesčių. O tai jau neteisinga. Maitintojui maitinamieji privalo būti dėkingi. Mieloji Klara, juk skolininkai tau irgi ne prie širdies? Tiesiogiai ar netiesiogiai tai paliečia kiekvieną. Net ir tave, taip, net ir tave.

Pauzė

Mes mėginome jai padėti. Bandėme paaiškinti, kokią klaidą ji daro, nemokėdama savo skolų. Žiaurią klaidą. Aš asmeniškai jai skambinau tris kartus.

Trumpa pauzė

Tu vis tiek nesupranti. Ponas antstolis iš jos teuždirbo trisdešimt litų. Tik trisdešimt litų. Atrodo. O gal tik trylika. Reikėtų žiūrėti popierius.

Pauzė

Kokie Judo skatikai? Apie ką tu kalbi? Litai. Tai buvo litai.

Pauzė

Kas tas Judas?

Trumpa pauzė

Iš Seimo? Šiandien kaip tyčia visą dieną iš ten skambina. Pjaunasi kaip pasiutę šunys, atsitiktinai sumesti į vieną srutų duobę. Fui! Vaizdas, žinoma, įspūdingas. Kas pirmas išsiropš? Ir ant kieno nugaros?

Trumpa pauzė

Ne, nepažįstu. Bent jau į mus niekad tiesiogiai nesikreipė.

Trumpa pauzė

Regis, tu tiesiog nesupranti, kokia atsakomybė dirbti tokį darbą.

Pauzė

Taip, skaičiau, ją ištiko infarktas, bet čia nebuvo jokios pono antstolio kaltės. Laikraščiai, kaip visuomet, melavo, juk žinai, jiems tereikia vienadienės šlovės ir sensacijos. Kitaip jų nepirktų. Pats turiu pažįstamų žurnalistų, kurie iš tėvo motinos išspaustų paskutines sultis, kad tik pasimėgautų jų kančia, juodom raidėm atspausta rytiniame dienraščio numeryje. Tai šmeižtas, Klara. O už šmeižtą net ir seserį, net ir tave...

Numeta ragelį; išjungto telefono pypsėjimas
Naujas telefono skambutis

Ir vėl tu? Klausyk, aš veltui gaištu laiką, brangų laiką. Maniau, po tiek metų gal nori kai ką man paaiškinti, pasikalbėti... Galėtum ir užeiti po darbo... Juk aš per tave, kalbėkim pagaliau atvirai, tu puikiai žinai, praradau viską.

Trumpa pauzė

Ne, vainiko ponas antstolis nenusiuntė, suprask, mes negalime užjausti skolininkų, mes juos baudžiame. Bet prieš tai jie patys jau būna save nubaudę. Mums belieka finalinis teisingumo kirtis.

Pauzė

Kas čia stebėtina: eilinis laikraštis ir vėl rašė eilinę netiesą. Jie mėgsta ir moka ją tiražuoti.

Trumpa pauzė

Tai nebuvo įrodyta, o juk kiekvieną nusikaltimą, net ir kūdikiams aišku, būtina įrodyti. Kitaip sakant, kaltinimui būtinas teisinis pagrindas. Ponas antstolis nepirko už vieną litą jos žemės. Nepirko!

Trumpa pauzė

Turi įrodymų? Apie varžytines niekur nebuvo pranešta? Ak, liaukis, Klara. Kiek pamenu, visada elgeisi vaikiškai.

Trumpa pauzė

Tai kas, kad jo brolis Europos Parlamento narys. Na pati pagalvok, tai juokinga.

Pauzė

Žinoma, man labai gaila tos nelaimingos pilietės, bet, kita vertus, tai gera pamoka kitiems, kurie piktybiškai vengia mokėti savo skolas. Pabrėžiu – *savo*, ne mano.

Pauzė

Kaip tai – *kartais neįmanoma*?.. Kokios dar tos *aplinkybės*?

Pauzė

Jeigu nors vienas pilietis nemoka savo skolų, kažkas toje valstybėje badauja, – taip mėgsta sakyti ponas antstolis.

Pauzė

Ar aš pasitikiu ponu antstoliu? Be jokios abejonės. Nemirksėdamas. Juk sakiau: jis pats, tėvas, senelis, gal ir prosenelis... Visi iki vieno antstoliai, ir dar kokie antstoliai!

Trumpa pauzė

Teisingumas šeimyninės rangos principu. Iš kartos į kartą, taip sakant. Pati matai! Ponas antstolis yra mūsų amžiaus žvaigždė!

Pauzė

Ne, ne! Nors ponas antstolis mane vadina „padėjėju, kokio daugiau niekada neturės", nemanyk, kad mano gyvenimas toks jau ir lengvas! Po to, kai paskolinau tau... na, tuos prakeiktus pinigus, praradau viską. Viską, ką turėjau. Blogiausia, kad ir sielos ramybė pateko į tą praradimų paketą.

Trumpa pauzė

Aš tau nepriekaištauju, ne, bet po to mano gyvenimas pasikeitė. Žemė po kojomis iki šiolei sugrįžta tik įžengus į antstolio biurą.

Pauzė

Ar tu žinai, ką reiškia tiek metų neturėti jokių pramogų, atostogų, nesilankyti jokiame restorane, dirbti kaip pamišusiam, gyventi kaip raupsuotajam, beveik neturėti draugų ir taupyti taupyti kažkokiam kitam gyvenimui, kurio gal niekada nebus? Kasdien... kasdien sutikti pono antstolio akis... Bet matytum, kokios gražios, kokios gražios jo akys!.. Ypač, kai saulė pro langą paliečia jo plaukus... Jau nebegaliu tikėtis, kad kada nors vieną laimingą dieną... Et, ką čia aš? Juk tau,

kiek suprantu, terūpi nešvarūs baltiniai... o juos yra kas moka parduoti publikai...

Trumpa pauzė

O šioji, užgniaužusi kvapą, išsižiojusi, seilėdamasi juos perka deimantų kaina. Paskalų, daugiau paskalų! Kraujo, kraujo, kraujo!..Viso gero, brangi sesute.

Numeta ragelį; išjungto telefono pypsėjimas Naujas telefono skambutis

(*Pagaliau pakelia*) Klausyk, man nereikia lieti jokių liūdnų pamokomų istorijų apie varguolius pensininkus, invalidus, vienišas motinas, apleistus našlaičius ir nestabilios psichikos karo veteranus. Prisiklausiau. Be to, tu puikiai žinai, kas atsitiko man, kai paskolinau tau tuos nelaimingus pinigus. O mano psichika...

Pauzė

Galiausiai, jei bent vienoje tų istorijų ir slypi dalelė, dvi ar net trys dalelės tiesōs, aš čia tikrai niekuo dėtas. Visai. Galiu tau prisiekti: aš tarnauju valstybei, ne antstoliui. O mudu siekiame vieno tikslo. Ir įstatymus, beje, aš puikiai žinau... O antstoliai visada yra susiję su valdžia. Net jeigu jie tą neigia. Net jeigu jie to nežino. O valdžia, tu žinai, mūsų, jų ar bet kieno kito, visada teisi. Neapskundžiama ir neapeliuojama.

Pauzė

Išskyrus kai kuriuos retesnius atvejus, kas čia tokio, jeigu teisėjas padeda advokatui, antstolis – teisėjui, advokatas – notarui ir atvirkščiai? Broliška teisingųjų parama vienas kitam, nieko daugiau. Jeigu, tarkim, tu dirbi krautuvėje, vinių skyriuje, ir tau prisireikia degtukų, na staiga prisireikia degtukų, juk neini jų pirkti į kokią kitą vietą, tai būtų juokinga, ar ne?

Perki ten pat. Todėl ir advokatas susijęs su teisėju taip, kaip antstolis su visa teisingumo sistema. Bendra kraujo apytaka, taip sakant. Bet jeigu tu manęs klaustum asmeninės nuomonės, sakyčiau, kad šiame akvariume tik antstoliai yra auksinės žuvytės.

Trumpa pauzė

Neneigiu, teisingumas, kaip ir įstatymo rėmai, gali turėti tam tikrą paklaidą. Žinai, net ir medikai kartais mirtinai klysta. Tačiau sąmoningai piktybinio pobūdžio skolos yra tyčinė klaida, kurią kaip sprogusį pūlinį reikia nedelsiant išpjauti... Ir mes esam tie skalpeliai...

Trumpa pauzė

Klara, tas man irgi nenauja: visi atvejai išskirtiniai, visi laiko save aukomis, visiems norisi atsikąsti kuo didesnį pyrago gabalą. O skaniausias, be abejonės, – iš kaimyno pusės. „Kaimyno nelaimė – tavo laimė", kaip sakoma.

Pauzė

(*Su lengva patyčia*) Sakai, nuskriaudė vieną mums abiem gerai žinomą žmogų?

Trumpa pauzė

Ar irgi pensininką, kokį nors buvusį kolūkietį, gal net pirmininką? Sunkiai bepaeinantį? Drebančiom rankom?.. Ne, mano rankos dar nedreba. Aš esu teisingumo skalpelis. Aš atspindžiu gydančią šviesą. Antstolio šviesą.

Trumpa pauzė

Tu mane gąsdini, o man nebaisu. Žinai kodėl? Nes aš žinau tiesą, o teisingumas sergėja mane kaip didelis juodas šuo. Visada čia. Visada už nugaros. Visada sargyboje. Ir jis kanda kiekvienam, kuris pasikėsina... Pabandyk įkasti skalpeliui.

(*Kiek pavargusiu balsu*) Na, nebent jis irgi buvo iš tos skolininkų kastos. Tą jau aptarėm.

Trumpa pauzė

(*Juokiasi*) Apie tai jau daug ir išsamiai kalbėjome, panele, o gal jauna ponia Klara! Pakalbėkim pagaliau apie tave. Ištisus trejus metus negirdėjau tavo balso. Jis šiandien kiek duslus, bet vis dar kvepia hiacintais. Prisimeni, taip kadaise sakydavo tėvas... Pasiilgau, aišku, pasiilgau.

Pauzė

Tvirtini, jog tai nesusiję su jokiom skolom, jokiais pinigais? Viskas šiame pasaulyje susiję su pinigais.

Trumpa pauzė

Ir tu nesiruoši rašyti apie poną antstolį?

Trumpa pauzė

Tikrai, Klara?

Trumpa pauzė

Bet... Tai kam tu mane tardei...

Trumpa pauzė

Kaip kokį dvyliktametį per pirmąją išpažintį? Kam?

Trumpa pauzė

(*Lyg ir sau, sukauptai*) Ponas antstolis neseniai užsiminė, jog turi skambinti iš kažkokio įtakingo dienraščio... Jo jubiliejaus proga... Regis, visai nieko nebesuprantu.

Trumpa pauzė

Hm.

Pauzė

(*Užsimiršęs, tęsdamas pokalbį toliau*) Tą žmogų... Na, kurį nuskriaudė...

Pauzė

Išmetė iš antro aukšto?

Pauzė

Išstūmė? Kas išstūmė?

Pauzė

Na, išstūmė, išstūmė!.. Klara, nesuprantu, kuo čia dėtas ponas antstolis? Ir kas tas žmogus ligoninėje, kurį mudu, kaip tu sakai, gerai pažįstame? Dar viena pensininkė?.. Ar ne per daug nežinomųjų?

Pauzė

Klara.

Trumpa pauzė

Tavo toks gražus, retas vardas.

Trumpa pauzė

Pasiilgau tavęs.

Pauzė

Vakar sutikau gatvėje tavo draugę Vidą, na tą garbanę iš tavo klasės, ir ji man pasakė, kad tu ligoninėje. Nieko daugiau nežinojo.

Trumpa pauzė

Vaikystėje tu irgi dažnokai sirgdavai. Nuolatiniai peršalimai, angina, ausų uždegimai... Ir gimei pridususi. To, aišku, negali

prisiminti – ant virkštelės buvo mazgas. Mama kažkada mums pasakojo, ar pameni? Jeigu būtų pavėlavę, neturėčiau sesers.

Pauzė

(*Lyg kažką įtardamas*) Tu tikrai ligoninėje? Angina, apendicitas ar kas?

Trumpa pauzė

Tik atsigavai po komos?.. Ak, užtat tavo balsas toks silpnas. Vos atpažinau. Žinai, iš to lengvo hiacintų kvapo. Pameni?

Pauzė

Kur? Švento Jokūbo ligoninėje? A, tai čia greta pirties, į kurią šeštadieniais su draugais eina ponas antstolis. Kiekvieną šeštadienį. Sninga ar lyja.

Pauzė

Palauk, palauk.

Trumpa pauzė

Nori pasakyti, jog tai *tave* išstūmė... ponas antstolis? Nesąmonė... Viešpatie! Nieko nebesuprantu.

Pauzė

(*Susitvardęs*) Juk tu niekada neturėjai jokių skolų, aš tau to nebūčiau leidęs. Nebuvai skolinga niekam... Niekam, išskyrus mane. Visada buvai gera mergaitė.

Trumpa pauzė

Gal net per gera. Nežinojai, kas yra gyvenimo dumblas, į kurį galima bematant panirti. Bematant. Kojom, rankom, iškart. Man vos taip ir neatsitiko. Klara, Klara!

Trumpa pauzė

O ta sena, skaudi skola. Dabar pagaliau jau galim apie tai pasikalbėti?

Trumpa pauzė

Tada... Tada, kiek daugiau nei prieš trejus metus, tu žinai, paskolinau tau visas savo santaupas, užstačiau bankui butą, likau kaip stoviu, ir jeigu ne ponas antstolis, turėčiau gyventi gatvėje. Taip norėjau tau padėti, Klara... Ar prisimeni, kaip tu prašei, beveik maldavai pinigų tam naujam nedideliam, „angeliškam", kaip tu sakei, dviejų kambarių butui... Klara...

Trumpa pauzė

...miesto centre, netoli tavo darbo. Ar dar ten dirbi? Ta modelių agentūra man niekad nepatiko. Vienos dažytos pamėklės, vienos moterys. Šlykštus kvapas... Kosmetika, pomada, kojinės... Nagai, kvepalai, pakabos... Vienos judančios pakabos sintetinėm šypsenom...

Trumpa pauzė

Pameni, buvai ką tik po nelaimingos meilės. Abortas, depresija, nemiga, vaistai, daug įvairių vaistų. Pameni? Pilnos kišenės įvairiaspalvių buteliukų... Gal dabar ir ne pats geriausias laikas apie tai šnekėti, bet tada... tada buvau ne juokais dėl tavęs sunerimęs. Jokio buto taip tada ir nenusipirkai, nes staiga vėl... vėl įsimylėjai. Džiaugiausi. Tikrai. Niekad nemačiau tavo naujojo išrinktojo, nors visada vadinai mane mylimiausiu, vieninteliu broliu. Šypsodavaisi, paslaptingai šypsodavaisi, kai paklausdavau, kokia gi jo profesija, amžius, pomėgiai. Atsakydavai: tau jis patiks. Mintyse tuo rimtokai abejojau. Tu pernelyg pasitikėjai žmonėmis. Ir ypač vyrais.

Trumpa pauzė

Gražiais vyrais... Kvepiančiais, tvarkingais, susišukavusiais... pirmarūšiais vyrais.

Trumpa pauzė

Žadėjai gauti paskolą ir iškart pradėti išsimokėti skolą... Bjaurią, didelę, juodą skolą, kuri kaip milžiniška rašalo jūra išsiliejo ant mudviejų. Bet dingai...

Trumpa pauzė

Atsisakei su manimi bendrauti, o buto taip ir neįsigijai. Į jokias kalbas nesileidai. Porą mėnesių kone kas vakarą mėgindavau tau skambinti, ir visada tuo laiku, kai jau turėdavai būti grįžus iš darbo. Niekada nekeldavai ragelio.

Trumpa pauzė

Klara, Klara.

Trumpa pauzė

Taip seniai tave mačiau.

Pauzė

(*Susigriebęs, labai ramiai, pusiau sau*) Leisk susigaudyti. Reikia atkurti įvykių eigą, loginę įvykių eigą... Ir baudžiamasis kodeksas, čia, atrodo, nepadės.

Trumpa pauzė

Šiandien dar nieko nevalgiau.

Trumpa pauzė

Bet... negi trauksiu iš šiukšliadėžės... Palauk... Nenutilk.

Trumpa pauzė

Man seniai ramybės neduoda vienas dalykas, sakytum su niekuo nesusijęs dalykas. Na smulkmena, atrodytų – smulkmena,

tačiau nesuprantamai griaužianti, neduodanti ramybės. Man iš stalčiaus dingo...

Trumpa pauzė

...tavo nuotrauka. Kažkada dovanota. Iš pradžių galvojau...

Trumpa pauzė

Ne, tikrai negalėjau jos išmesti. Net ir iš pykčio.

Trumpa pauzė

Mylėjau tave, Klara. Ir žinai...

Pauzė

(*Pasakoja lyg ir sau*) Tokia graži nuotrauka. Labai graži. Tu ką tik baigei mokyklą, aukšta, šviesiaplaukė, skaidraus, tyro žvilgsnio, dar net neįtari, kad baigsi mokslus, tapsi rūbų dizainere. Tėvas laiko tave apkabinęs per pečius purpurinio aksomo fone vienoje iš mūsų mėgiamų foto ateljė. Abu atrodote labai laimingi. Tarsi jaunavedžių pora, padauginus šampano. Tikrai.

Trumpa pauzė

Tu visuomet buvai tėvo numylėtinė. Manęs jis... juk tu žinai, tu viską žinai...

Trumpa pauzė

...nemylėjo. Jutau tą visada, nors jis slėpė. Ir nežinau kodėl. Ir jau nesužinosiu. Gal net ir nereikia.

Trumpa pauzė

Pameni, kai mes užtrukome mokyklos šokiuose, po to nuėjom pas kažkokią tavo draugę... Ne, nepameni? Gėrėm arbatą, klausėm muzikos, kalbėjomės. Na, nesvarbu. Grįžom po pusiaunakčio, buvo fantastiška birželio naktis, pilnatis, jokio

vėjelio. Grįžom nusiavę batus, ant pirštų galiukų, bet jis vis tiek išgirdo. Atidarė savo kambario duris, veidas buvo nutviekstas nuožmios lempos. Tylėjo. Pameni? Tau nesakė nieko, o aš gavau per veidą. Pirmą ir paskutinį kartą gyvenime. Niekada jam šito neatleidau. Niekada. Tai ne mano jėgoms... Tada pajutau, kad nebegaliu jo mylėti... Tas flakonas, kuriame buvo meilė tėvui, sudužo, išsiliejo, pranyko smėlyje...

Trumpa pauzė

Aš mylėjau mamą. Žinau, kad buvau vienintelė jos meilė. Neklausk – kodėl, nesakysiu... Nors tu žinai, tu viską žinai... Taip, taip, ta nuotrauka...

Pauzė

Ta nuotrauka gulėjo giliai stalčiuje, pačiame dugne, po įvairiais popieriais. Ir kai vieną sykį skubiai ieškojau kažkokių dokumentų teismo vykdytojui, antstolis, ponas antstolis, netyčia ją pamatęs paklausė – *kas ta katytė? Tavo? Žinai, visai nieko.*

Pauzė

Klara, jaunesnioji mano sesuo, – nieko neįtardamas atsakiau.

Trumpa pauzė

Kitoje nuotraukos pusėje buvo tavo namų adresas.

Pauzė

Atrodo, tada tu keitei nuomojamą butą, norėjai, kad kokią pavakarę užsukčiau. Norėjai parodyti išsimokėtinai pirktus brangius, rodos, olandiškus baldus, kaip sakei, labai panašius į tuos, kokius turėjome vaikystėje. Rudi, tikros odos, be galo patogūs... Atsisėdęs ar atsigulęs tiesiog prilipdavai...

Trumpa pauzė

Tai buvo dar gerokai prieš mūsų kivirčą. Mudu nebendravome trejus metus, Klara. Ar dabar supranti? Tu nieko tada nepaaiškinai, nieko nepasakei. Žinojau, nujaučiau, kad tu nebeturi tų prakeiktų pinigų... A, nors dabar ne laikas.

Trumpa pauzė

Ir staiga nuotrauka dingo, tarsi jos ir nebūtų buvę. Aš nedrįsau teirautis pono antstolio. Buvau tikras, kad jis jos neėmė. Kam? Greičiausiai ji iškeliavo su teismo vykdytojo dokumentais, bet tada kodėl jis jos negrąžino? Na o gal... Gal teismo vykdytojas pasidėjo ją ant stalo ir laisvą akimirką žiūri į tavo šypseną.

Pauzė

Sakyk, kas tau? Tai nepavojinga?

Pauzė

Dabar jau *nebe*?

Trumpa pauzė

Komos pasekmės nenuspėjamos? Bet tavo balsas visai žvalus... Hiacintai. Baltos, klusnios, svaiginančios gėlės...
Tu nejuokauji?

Pauzė

Palauk, bet iš kur, iš kur tu pažįsti poną antstolį?

Trumpa pauzė

Juk sakei – niekad jo nematei!

Trumpa pauzė

Kalbėk! Netylėk! Prašau...

Trumpa pauzė

Greta tavęs... ant lovos... judviejų kelionių nuotraukos... ir rašiklis su įspaudu – „Sąžinės šviesa"?.. Velniop!

Trumpa pauzė

Juk tai pono antstolio įstaiga! Ak, tai štai kaip tu sužinojai mūsų telefoną!

Pauzė

Ne?.. Kaip tai ne?

Pauzė

Tu seniai jį pažįsti?

Pauzė

Gražu. Mano antstolis ir čia įsivėlęs.

Trumpa pauzė

Dar viena nuotrauka. Dar viena moteris. Moteris. *O ta katytė visai nieko.*

Trumpa pauzė

Klara, vienintelė mano Klara.

Trumpa pauzė

Per kontoros baliukus jis man vis pasakodavo vieną ir tą pačią istoriją. Jau gerokai raustelėjęs pasilenkdavo ir liedavo man į ausį apie savo kelnaičių kolekciją, kurią turi įsirėminęs rūsyje, bet aš... aš apie tuos moteriškus dalykus niekada nenorėjau klausyti. Tik apsimesdavau, kad klausau. Juk tai mano antstolis, o aš jam dirbu...

Trumpa pauzė

Klara! Tavo rūbo... nėra toje kolekcijoje?!!

Trumpa pauzė

Dieve! Ponas antstolis! Klara!

Trumpa pauzė

(*Susigriebęs*) Ką visa tai reiškia?

Pauzė

Gal čia koks nelemtas atsitiktinumas, klaida, vaizduotės pokštas? Juk tavo smegenys rimtai sutrenktos?

Trumpa pauzė

Ar tau nebuvo haliucinacijų? Tie tavo bandymai ginti bobutes, pardavinėjančias svogūnus... Taisyti nepataisomą pasaulį... Donkichotiška pasaka... Tu man paseksi pasaką?.. Kaip karalaitė pavirto rupūže? Na ką tu... Liaukis, man neramu. Gal pakviesk gydytoją? Ne, viskas gerai? Tu tikra?

Pauzė

Taip, žinoma. Tik atvirai.

Trumpa pauzė

Trejus metus draugavai su tuo... paslaptingu, angeliškos išvaizdos teisininku?

Trumpa pauzė

Vakar vienos gydytojos paprašei mano adresu pasiųsti jo laiškus? Laiškus tau? Dieve!

Trumpa pauzė

Prabangūs restoranai?

Trumpa pauzė

Bendros kelionės?.. Užsienio kurortai?

Trumpa pauzė

Savaitgaliai Londone? Ar tu tikra tuo, ką sakai? Dvelkia pigiu romantišku skaitalu, muilo operom, serialais...

Pauzė

(*Beviltiškai*) Taip, viskas pakankamai pigu... Pigu. Tai jis ir buvo tas tavo mylimasis, „kuris man turėtų patikti"?

Pauzė

Taip, šiek tiek lengviau, ačiū, bet ar gali taip būti?

Pauzė

(*Ramiau*) Man jau kuris laikas neramu. Nors nieko apie tave negirdėjau, nieko. Maniau, viskas kaip visada... Dirbi, gyveni kaip visi... Braižai kostiumus, sukneles, sijonus gyvoms, išpaišytoms lėlėms... Tuščiavidurėms, besmegenėms lėlėms... Ir užmiršai, visai užmiršai brolį, kuris tau paskolino viską, ką turėjo. Viską. Jam liko tik ponas... ponas antstolis... O dabar štai neliko ir jo.

Pauzė

(*Isteriškai*) Ponas antstolis? Dar netikiu. Netikiu. Jį dar galima buvo išgelbėt. Jeigu būčiau bent nujautęs...

Pauzė

Didelis apgamas virš dešiniojo antakio? Ereliška nosis? Kaštoniniai plaukai? Žydros ir šaltos... kaip ledkalnis šaltos ir gražios akys. Ypač, kai šviečia saulė.

Trumpa pauzė

Taip, tai jis. Tai jis. Jis.

Trumpa pauzė

Nuostabiai gražios akys.

Trumpa pauzė

Juk gražios?

Pauzė

(*Sau*) Ji miegojo su ponu antstoliu, mano antstoliu... Miegojo! Ir jis ją nubaudė? Ne, ne... Ji nebuvo skolinga. Ji nebuvo skolinga niekam, tik man. Tiktai aš galėjau ją nubausti, tik aš...

Trumpa pauzė

Daug sykių miegojo... Aš likau vienas. Visiškai vienas.

Trumpa pauzė

Jis ją mylėjo! Galbūt mylėjo! Dieve mano! Dieve mano!

Trumpa pauzė

Ne! Alio! Alio!

Trumpa pauzė

Tu dar čia?

Trumpa pauzė

Radai jo laiškus kitoms moterims? Sakai, jis nuolat *grybaudavo kvailelių pinigus*.

Trumpa pauzė

Ir štai jie pasibaigė... Nori pasakyti...

Trumpa pauzė

O po to... jis tave... išstūmė? Tiesiog išstūmė? O tu manei, kad viešbučio balkone jis nori tave pabučiuoti?

Trumpa pauzė

Už ką? Kad tylėtum? Bet ką tu jam padarei? Juk tu mano Klara... niekam nieko niekada neskolinga mano sesuo. Niekam nieko. Tik man, tik man.

Pauzė

Nebegali kalbėti... pavargai? Taip, suprantu. Ir aš... aš pavargau...

Dviguba pauzė

(*Riksmas*) Klara, ar tu supranti, ką tu padarei?

Pauzė

Klara, vargšė mano Klara. Vargšas mano antstolis. Tučtuojau lekiu ligoninėn. Palauk manęs. Aš... Viens, du trys...

Pauzė

Kaip neįleis? Brolio neįleis? Aš brolis. Vis dar tavo brolis.

Trumpa pauzė

Brolis.

Pauzė

Būsiu lygiai trečią.

Trumpa pauzė

Palauk, kažkas rakina duris. Gal valytoja? Ne, per anksti. Regis, tai jis... mano ponas antstolis.

Trumpa pauzė

Taip, tai jis. Atleisk. (*Numeta ragelį, ragelis ima pypsėti – jis tildamas pypsės iki pat pjesės pabaigos*)

Tai Jūs, pone antstoli. Labas labas! Rytoj penktadienis, kaip įprasta, ateinate susipažinti su nauja auka. Žiaurus ir neišvengiamas žodis, ar ne? Žodis, virstantis kūnu. Žodis,

tampantis krauju. Žodis žudantis ir žodis, kartais sulaukiantis pasigailėjimo. Bet ne šįkart. Ne. Ne šįkart. Turite suprasti. Aš jau praradau viską, aš neturėsiu nei avių, nei hiacintų. Nieko. Niekada. Nekalbant jau apie ūkelį ant jūros kranto. Aš esu niekas, aš esu auka, aš esu tas, kuris nebetiki ir todėl...

Trumpa pauzė

Dokumentus parengiau. Jie ant Jūsų stalo. Per tuos metus gerai išmokau Jūsų įpročius. Žinau, kada paspausite durų rankeną, kada ją atleisite. Žinau, kada skambinsite teisėjui dėl naujų aukcionų, ir vėl – žinau – kaip visada būsite pirmas, pusvelčiui supirkdamas tai, kas bus tądien parduodama. Ne ne, aš nevertinu Jūsų veiksmų, aš tik juos žinau. Žinau, kada gersite kavą, žiūrėsite per langą. Žinau, kada išmesite į orą keletą man skirtų mandagybių. Žinau, kada pasisuksite į mane profiliu ir žiūrėsite į sieną, ilgai žiūrėsite, tarsi ieškodamas ten išsigelbėjimo... Žinau, žinau, viską apie Jus žinau.

Trumpa pauzė

Kaip visada skaniai ir brangiai kvepiate, kišenės pilnos pinigų ir, žinoma, nuotraukų su gražuolių adresais. Mūsų klientės, senos, arkliškais veidais, labai nekokybiškais silikoniniais papais Jums netiktų. Ne... Ir jų fotografijos Jums niekaip nepraverstų, tiesa?.. Tikriausiai Jūsų kišenėje jau nebėra tos, kurią paėmėte iš mano stalčiaus? Ji nebereikalinga, tiesa? Taip, žinoma, tiesa. Hiacintai išsigaravo. Juk Jūs niekada, niekada neklystate.

Trumpa pauzė

Juk taip, tiesa? Savaitgaliui keliausite į kalnus ar prie jūros? O gal šiaip važiuosite į vietos kaimą, kur tyras vanduo, neužterštas miškas, laukymės ir nedaug pašalinių akių?

Trumpa pauzė

(*Prislopintai*) Tokia iškilminga proga gal leisite pasiteirauti kai ko asmeniškai?

Trumpa pauzė

(*Nervingai ir garsiai*) Ar imsite kokią naują mergą kartu? Juk tai taip smagu! Naują, gyvą mergą!

Trumpa pauzė

Galimas daiktas, netgi blondinę... Dar vieną blondinę... Gal ji padovanos Jūsų kolekcijai ką nors, kas nebeprimins hiacintų... Baltų, klusnių, svaiginančių gėlių... Juk Jūs nežinote, kas yra meilė! Tikra skaisti meilė! Nežinote, nežinote! Ir čia, deja, nepadės nei Notarų rūmų prezidentas, nei ponas teismo pirmininkas, nei apygardos prokuroras, Jūsų medžioklių bendrai... Jūsų aukcionų bendrai... Jūsų teisingumo partneriai...

Trumpa pauzė

Pasakykit Klarai, pasakykite jai, kad aš jai atleidau. Tegul negalvoja... Tegul nieko negalvoja... O Jūs tokio... padėjėjo jau niekada neturėsite.

Trumpa pauzė
Šūvis
Prieblandoje matyti judančios figūros.
Pravažiuoja girgždantys ligoninės ratukai.
Tamsoje kitas balsas:

Laba diena. Antstolių kontora. Ne, jo nėra. Pirmadieniais – ketvirtadieniais. Taip, taip. Ne, ne. Pabandykite. Aš?
Aš – naujasis jo padėjėjas.

Pabaiga

58 sapnai

Tragikomiška bagatelė

VEIKĖJAI

KOSTAS, 27 METŲ VAIKINAS

SIMA, 23 METŲ MERGINA

VEIKSMO VIETA

KOLEKTYVINIŲ SODŲ NAMELIS

VEIKSMO LAIKAS

200... M. PASKUTINĖ RUGSĖJO DIENA

Tamsa. Futbolo aikštės triukšmas; įprastiniai garsai po aikštę bėgiojančių žaidėjų; spyriai į kamuolį, balsai: čia, čia... spirk... čia... paduok... Palengva viskas nutyla. Tyla. Tamsa. Girdėti beldimas į stiklą. Įsižiebiant šviesai matyti – scena perdalinta į dvi lygias dalis. Centre – siena, ji gali būti perregima (stiklinė, plastikinė) ar bent jau taip apšviesta, kad prisišliejus matytųsi siluetai. Dešinėje pusėje įprastas gyvenamasis kambarys – stalas, gilumoje langas, lova, joje guli mergina, vilkinti džinsais. Ant stalo dega lempa, guli atversta knyga, groja tranki roko muzika. Išgirdusi beldimą mergina keliasi, pasirąžo, žvilgteli į ant stalo stovintį laikrodį. Nusižiovauja. Dar sykį. Neskubiai prieina prie lango. Vaikinas paduoda jai per langą maišelį ir nusisuka. Jis stovi nugara į peršviečiamą sieną. Mergina irgi stovi nugara į jį. Maišelį ji laiko rankoje.

Abu pjesės personažai juda pagal režisieriaus valią, tačiau bendrauja tik per permatomą sieną. Jie gali susiglausti, bučiuotis, liesti vienas kitą, stumdytis ir t. t.

KOSTAS. Labas.
SIMA (*atsisuka ir stovi veidu į jį*). Tu kvepi benzinu.

Pauzė

KOSTAS (*stovi šonu į ją, veidu į publiką*). Sėdėjau ant galinės sėdynės... Miegojai?

Pauzė

KOSTAS. Čia keturi.

Pauzė

KOSTAS. Kaip visada. Keturi sumuštiniai su sūriu.
SIMA. Kaip visada. Visada? Visada... Keistas žodis. Kažkoks netikras.
KOSTAS. Sumuštiniai tikri. Valgyk.

Ji žiovauja

SIMA. Laukiau tavęs. Žinai...

Trumpa pauzė

SIMA. ...nieko daugiau ir nedarau. Kiekvieną pavakarę laukiu tavęs tik laukiu tavęs laukiu tavęs... Net nežiūriu pro langą. Kūnas įsitempia ir laukia... Kaip tigras... Kaip tigras, užuodžiantis gazelę. Netoli. Visai čia pat. Va ten – už kupsto, už kampo, už nepramušamos sienos...

Pauzė

SIMA. Šešios penkiasdešimt trys... autobusas sustoja... Šešios penkiasdešimt keturios tu išlipi... Septynios trylika pabeldi į langą... Šiandien... Ne kaip visada.

Pauzė

KOSTAS. Aš neturiu, nemėgstu laikrodžio. Dirželis spaudžia, žinai... Lieka žymės...

SIMA. O mano tėvas namuose turi laikrodžių kolekciją. Dauguma jų sugedę, bet jam gerai... jam patinka tas... sustojęs laikas... šlykščios metalinės dėžutės... plonos geležinės rankos, rodančios kiek dar liko gyventi...

Trumpa pauzė

SIMA. Šiandien... Šiandien tu minute anksčiau...Visa minute anksčiau.

Pauzė

KOSTAS. Negaliu pakęsti jokio spaudimo. Jokio... Kas bespaustų...

Trumpa pauzė

KOSTAS. Būčiau mergina... Tik nesijuok... Na... jei būčiau mergina, negalėčiau nešioti liemenėlės... Jokios. Na nebent, žinai, tokią, žinai... visiškai laisvą, kad nejusčiau... Nejusčiau jokio spaudimo... Liemenėlės kaušelis turėtų visiškai nespausti. Kokie ten būna numeriai? A, B, C... Pirmas, antras... man G nulinį, o jei galima – G minus pirmą... Kažin, ar yra?..

Trumpa pauzė

SIMA. Liemenėlės... A! Reiškia, šiandien tu skubėjai labiau negu vakar. Reiškia, šiandien...

Trumpa pauzė
Kostui sakant pauzėm pertraukiamą monologą apie viršininką, Sima nerišliai ir beveik negirdimai pasakoja, kaip ji laukia Kosto.

KOSTAS. Šiandien mano viršininkas... Na, tas biuro vadovas, žilas... Sykį jį matei... Ilgšis.

Trumpa pauzė

KOSTAS. Ne... kas ką besakytų, šiaip mielas žmogus...

Netikiu jokiais gandais. Tikrai neblogas, *putiovas* senis... Tai va...

Trumpa pauzė

SIMA. Viršininkas... Šiandien... šiandien tu skubėjai labiau negu vakar... Ar tai reiškia...

Trumpa pauzė

KOSTAS. Šiandien sužinojo, kad dukra... Jai ką tik sukako šešiolika... Dukra laukiasi...

Trumpa pauzė

KOSTAS. O kūdikio autorius – jo pirmosios meilės sūnus...

Trumpa pauzė

KOSTAS. Įsivaizduoji? Absurdas... Fizika, beveik fizika. Sutampa tai, kas negali sutapti.

Jis atsisėda ant grindų ir apsikabina kelius. Trumpa pauzė

KOSTAS. Rūkomajame... Uždarė duris... Atidarė langą... Abiem rankom įsirėmė į sieną ir... Ėmė kvykti... Va taip. Kaip ašmenis... kaip ašmenis prieš akis išvydus kiaulė... Mačiau pas senelius. Peilis, kaklas, akys. Ir staiga – brūkšt!.. Ir kibiras pilnas kraujo. Be jokio gailesčio...

Trumpa pauzė

KOSTAS. Nustokit, sakau jam, nustokit, Jūs gi suaugęs žmogus... o jis... jis atsisėda ant grindų ir vėl kelias... Sėda ir kelias, sėda ir kelias. Tarsi iš naujo mokytųsi vaikščioti... Vaikščioti ir verkti...

Trumpa pauzė

SIMA (*labai tyliai*). Šiandien taip laukiau tavęs...

KOSTAS. Maniau, jam bloga... Bet nepabalo, širdies nesigraibo... Esu matęs, kaip atrodo širdininkai...

Trumpa pauzė

KOSTAS. Trys pakeliai be filtro per dieną... Anksčiau *Prima*, dabar *Camel*... Jo amžiuj... Nesvarbu, kokiam amžiuj, trys pakeliai be filtro yra daug.

SIMA. Laukiau, laukiau ir užmigau. Nesurūkiau nė cigaretės.

Trumpa pauzė

KOSTAS. Žilas, visiškai žilas žmogus... Baltas, baltas... Įsivaizduok, žliumbia... žliumbia fontanais... Ašaros – ant kostiumo, liemenės, kelnių, švarko...

Trumpa pauzė

KOSTAS. Atsisėda... apsikabina kelius, rauda pasakoja, pasakoja rauda... Ne viską suprantu, nerišliai, neaiškiai...

Trumpa pauzė

SIMA (*labai tyliai*). Atrodo, susapnavau tavo autobusą... *Mėlynas autobusiukas vieną kartą atvažiuos*... Pameni? Mėlynas, mėlynas.

KOSTAS. O ką man daryti?.. Ką?..

Ji lėtai nueina ir atsigula į lovą

KOSTAS. Šefo juk neapkabinsi... Dar kas įeis... Nesupras... Ne giminė, ne senelis... Ir šiaip...

Trumpa pauzė

KOSTAS. O man taip dreba rankos, velniškai dreba rankos.

Trumpa pauzė
Pradeda isteriškai kikenti

SIMA. Rankas prieš valgį reikia plauti... Šiandien taip laukiau tavęs.

KOSTAS. Po to ėmė juokas... Pora minučių kračiausi... Na toks... ne tai, kad tikras juokas, ne... greičiau juoko spazmai... kažkokie burbulai... Įdėtum į ekraną, būtų gryna muilo opera, bet ten...

Trumpa pauzė

KOSTAS. Ten tragedijų žaizdos sugyja išjungus kameras, o čia, greta... visai greta... Atrodo, galėtum paliesti ranka... va taip, paglostyti... kaip pargriuvusį vaiką...

Trumpa pauzė

KOSTAS. Ar norėtum... turėti vaikų?..

Trumpa pauzė

SIMA. Vaikų?.. Dabar?
KOSTAS. Dabar. Ar supranti? Dabar.

Tyla

KOSTAS. Kartais man atrodo... kad neturėčiau čia būti...

Trumpa pauzė

SIMA. Aš tavęs taip laukiau. O tu... Tu nori mirti. Tik atvažiavai ir jau nori...
KOSTAS. Ne, aš noriu būti gyvas. Bet kitaip gyvas... Kitaip negu jie... Jie, kuriems aš esu rankena, šalta pigaus metalo rankena... Ji atidaro, padeda atidaryti. Ji paslaugi, nuolanki, pasiaukojanti. Ji nieko nesaugo. Ji yra niekas. Ji yra tarpininkas. Geriausiu atveju – koks nors nesvarbus laiškas. Bet aš nesu laiškas... aš esu rankena.

Tyla

KOSTAS. Tu nežinai, ką reiškia... Visą dieną sėdėti prie kompiuterio, kalti pinigus *jiems*... bendrovei, sau, bankui... kvėpuoti jų labdaringai dovanojamu oru... kartais kaip kiti,

kaip visi, kaip daugelis, skristi į visokias... ispanijas, turkijas kaitinti pavargusio kūno... o dažniausiai – pasirašinėti popierius, dėvėti kostiumą su to paties rašto ir spalvos liemene, paslaugiai šypsotis... Vakare įsijungus „Žinias" žiūrėti į tuos pačius nykius, kasvakar vis nykėjančius, pudruotus pranešėjų veidus, iš mirties taško atgyjančius įsijungus prožektoriams... tarsi jiems rodytų jų algų skaičius... kaip šunims, žinai, kaip Pavlovo šunims mėsos gabalėlius pusę devynių vakaro... Sa, sa, sa... Papasakok jiems apie Sarajevą. Še dešimt eurų.

Trumpa pauzė

KOSTAS. Sa sa sa... Papasakok jiems apie Srebrenicą, Iraką, Ičkeriją, Teheraną, Krymą, Londoną, Niujorką... Še penkiolika eurų.

Trumpa pauzė

KOSTAS. Tai gyvenimas? Atleiskit, ponai, išdrįsiu sutrukdyt, tai gyvenimas? Iš kurios ekrano pusės? Apšviestos ar tamsios? Mano gyvenimas? Mano ar Jūsų?.. Jų. Tai jų gyvenimas... Aš vis galvoju, kodėl jie taip mėgsta kraują? Pasakyk, kodėl jie taip mėgsta gerai apšviestą kraują? Susišaudymus, sprogdinimus, žemės drebėjimus... Dėl raudonos spalvos?.. Ne...

Trumpa pauzė

KOSTAS. Net ir nepastebi, kada tampi jų gyvenimu. Tfu.

Trumpa pauzė

KOSTAS. Ir ką? Leisti laiką, laukiant, kol jis... tas gyvenimas... praeis? Man dovanotas laikas praeis?.. Kol ramiai atsiguls į gražiai nulakuotą medinę dėžutę? Na, pasakyk...

Trumpa pauzė

KOSTAS. Man nusispjaut, kad tai skamba patetiškai... Yra tokia graži, labai graži Bethoveno sonata „Patetinė“, ar ne? Yra juk?.. Mano mama kažkada ją grodavo.

Trumpa pauzė

KOSTAS. Kažkada reikia pasakyt, ką iš tiesų galvoji... Kitas klausimas – ką gali pakeisti? Aš beveik nieko. Negaliu pagroti net „patetinės“, nors kadaise lankiau muzikos mokyklą. Negaliu. Negaliu pakeisti nei jų, nei savo gyvenimo, kaip užsuktas žadintuvas turiu atlikti savo ciklą... Jei, aišku, manęs nesusprogdins, nenušaus, neparduos...

Trumpa pauzė

KOSTAS. Kodėl tu tyli?.. Kodėl tu visą laiką tyli?

Trumpa pauzė

KOSTAS (*labai ramiai*). Išvažiuoti... Išvažiuoti... kaip kokioj tavo mėgstamo Čechovo pjesėj... išpjauti vyšnias... parduoti viską ir... Velniop! *Bye bye my love, goodbye*... viską išpjauti... ir...

Trumpa pauzė

KOSTAS. Bet ne taip kaip tu...

Trumpa pauzė

KOSTAS. Į Afriką... Aziją... Lotynų Ameriką... Padėti... Pagelbėti... Tegu jie... tie kostiumuoti direktoriai, valdytojai, skyrių, skyrelių vedėjai žvengia tuo savo kretinišku... tuo savo sukruštu valdišku juoku...

Trumpa pauzė

KOSTAS. Ir tegu jie... jei jiems juokinga... Tegu...

Trumpa pauzė

KOSTAS. Bent pabandyti... Supranti? Pakeisti kažką, iš esmės pakeisti...

Trumpa pauzė

KOSTAS. Tu klausai?
SIMA. Aš mėgstu kitų žmonių sapnus.

Trumpa pauzė

KOSTAS. Et... tau ne tas... tu...

Trumpa pauzė

KOSTAS. O šiandien... šiandien vos spėjau į autobusą. Jau maniau imti taksi ar prašyti Gintaro. Avarija... Troleibusas partrenkė moterį.

Trumpa pauzė

KOSTAS. Prieš mano akis.

Trumpa pauzė

KOSTAS. Ne, viskas gerai... Baigėsi gerai... Laimingas bilietas... Laimingas auksinis bilietas... Ėjo per perėją, paprasčiausiai ėjo per perėją prie stoties... Turi juk žmogus teisę eiti per perėją, ar ne?

Trumpa pauzė

KOSTAS. Paskui pagalvojau – gal net turėjo bilietą į kokį nors tolimą miestą... ruošėsi lankyti sūnų, dukterį... Gal anūkus... Ką aš žinau... Gal paskutinį kartą? Atrodė labai sena. Sunešiotas, išvargintas bedantis kūnas. Nesipriešinantis. Bevalis, absoliučiai paklusęs metaliniam troleibuso smūgiui. Vienintelis noras – pereiti perėją. Deja.

Pauzė
Jam kalbant ji atsikelia ir atsistoja prie sienos: šonu į jį, veidu į publiką

SIMA (*pliūpteli žaismingа greitakalbe*). Nereikia vaikščioti per perėjas, niekur nereikia eiti. Geriausia lindėti po antklode ir skaityti. Galima ir garsiai. Galima ir sapnuoti. Po antklode nėra perėjų. Ten taipgi nėra geležinkelio bėgių, tramvajų linijų, pakilimo takų nei autobusų stočių. Prostitučių, elgetų, luošių, benamių, policininkų, elgetų... Elgetų – jau sakiau... Dviratininkų, valdininkų, nepalankių oro sąlygų... Ten niekas staiga nepradeda lauktis, nežyla, niekas nepartrenkia moters, einančios per perėją... Ten turbūt niekas ir negimdo?.. Ten nėra tokių psichių kaip aš... Kostai, juk aš psichė? Pasakyk, aš psichė?

Trumpa pauzė

KOSTAS. Ne... na tu suprask... Tau tiesiog metas grįžti. Grįžti į miestą.

SIMA. Žinai, po antklode...

Trumpa pauzė

SIMA. Šiandien taip laukiau tavęs.

Pauzė

KOSTAS. Šiandien tu gerai nusiteikusi. Pagaliau. Reiškia, vaistai padeda. O daktaras manė...

SIMA. Ką gi manė tas suknistas... sukruštas pelių daktaras. Jis slapta įrašinėja pacientų išpažintis. O tai baisu, Kostai, tai baisu.

Trumpa pauzė

SIMA. Tai tiesiog nesąžininga. Tai rodo, kad jis bijo daugiau negu aš. Supranti?.. Nuokruša.

Trumpa pauzė

KOSTAS. Jis nori tau padėti.

SIMA. Padėti?..

KOSTAS. Šįryt man jis skambino.

SIMA. Skambino?.. Daktaras Pelys vėl tau skambino? Gal leido pasiklausyti, ko aš ten prišnekėjau? Ką? Kostai, ar leido?..

Kostas purto galvą
Trumpa pauzė

SIMA. Paprašyk kitą kartą. Jis geras, jis leis. Tas pelių daktaras. Paprašyk.

KOSTAS. Jis... norėtų, kad tu atsigultum į kliniką... Na, trumpam... kokiai savaitei kitai... Ne, jis neskubina, nemanyk... bet po viso to...

SIMA. Kad jis vėl slapta įrašinėtų visas mano traumas, pirmąsias menstruacijas, braižytų nerimo ir baimių grafikus... Kada pirmą kartą pajutai kaltę, gėdą, pažeminimą, įniršį?.. ką jauti savo tėvui?.. Kam man to reikia, Kostai?.. Ar nemanai, kad tie sumauti daktarai serga stipriau nei bet kas kitas?.. Jie ligoniai, Kostai... Jie ligoniai... Ir patys sako: „Nėra sveikų žmonių, tik neištirti."

Trumpa pauzė

KOSTAS. Būk gera, nutilk. Nutilk! Matai, kaip man dreba rankos.

Ji tarsi neišgirdusi ima kraustyti maišelį, nudžiunga, šypsosi

KOSTAS. Nustebsi. Čia kitoks... Nebuvo... Nebuvo tavo mėgstamo. Jei dar prisimeni, penktadienį apskritai... sūrio neveža. Vakar nebuvo net juodos duonos.

Trumpa pauzė

KOSTAS. Bet pardavėja sakė – šitas irgi geras... Patiks. Naujas „Rokiškio" sūris. Eksportui.

SIMA. Ar graži buvo pardavėja?

Trumpa pauzė

KOSTAS. Juokingas klausimas.

Pauzė

SIMA. Aš klausiu, ar graži buvo pardavėja?
KOSTAS. Graži.
SIMA. Gražesnė už mane?

Trumpa pauzė

KOSTAS. Nesuprantu, kam tu taip šneki.
SIMA. Aišku, gražesnė... Kitos moterys visada gražesnės...

Trumpa pauzė

SIMA. O dar įsivaizduok – po darbo dienos ji nusirengia, eina maudytis, muiluojasi kempine... lėtai muiluojasi, lėtai lėtai braukia per šlaunis, pilvą... sukinėjasi prieš veidrodį kaip deivė (*rodo kaip*), šukuojasi ilgus, aišku, ilgus tamsius... nors ne – šviesius plaukus, pritūpia... ir dieviškai dainuoja. Kaip „Odisėjos" sirenos... Jos krūtys nenukankintos gimdymų, jos pilvas nenukankintas gimdymų... Ji niekada negimdė. Jos gražus balsas... ir ji turbūt vieniša. Ji turi tik sūrį. „Rokiškio" sūrį, ir parduoda jį tau. Ji tave myli, Kostai. Tikrai myli.
KOSTAS. Sima, ką tu kalbi?.. Ar tu supranti, ką tu kalbi?
SIMA. Na... Aš čia visą dieną viena. Net katės... (*lyg tarp kitko*) Gal dar kas pradėjo jas maitinti?..

Trumpa pauzė

SIMA. Nieko nevalgiau. Nevalgiau, nevalgiau...

Trumpa pauzė

KOSTAS. Tau juk negalima. Tu žinai... turi valgyti bent kas šešias valandas.

Trumpa pauzė

SIMA. Turiu neturiu.

Trumpa pauzė

KOSTAS. Norėjau tau atvežti obuolių, bet tu... Tu visada prašai sūrio. Sūrio, sūrio, sūrio.

Trumpa pauzė

SIMA. O žinai, kai aš jį kapoju... kai pjaustau...

Trumpa pauzė

SIMA. Na, anksčiau... kai pjaustydavau... man atrodė, sūris išgelbės pasaulį... Ypač tas šveicariškas... gelsvas, geltonas, geltonokas... balkšvas, baltas... daug skylių, o jau skonis!..

SIMA (*rikteli*). Šveicarija!

Trumpa pauzė

SIMA. Laikrodžiai, bankai, auksas... Kanjonai, ežerai, daug saugaus kapitalo... Saugus kapitalas teigiamai veikia sūrio skylutes, ar *skylukes*, kaip sakytų mano močiutė.

KOSTAS. Tik valgyk. Valgyk. Nekalbėk, o valgyk.

SIMA. Nevalgiau, nevalgiau ir užmigau... Laukiau tavęs.

Trumpa pauzė

KOSTAS. Valgyk, prašau tavęs.

Trumpa pauzė

SIMA. Laukiau tavęs, skaičiau ir užmigau...

KOSTAS. Pažadėk, kad suvalgysi pati. Šįkart pati.

SIMA. Gerai. Pati. Pati.

KOSTAS. Ir... pagaliau palik tas kates ramybėj.

Pauzė

SIMA. Šiandien valgysiu. Noriu valgyti... kaip trys begemotai. Sykį per televiziją mačiau, kaip jie... Jiems į burną telpa trys sunkvežimiai. Patikėsi?

KOSTAS *juokiasi*.

Trumpa pauzė

SIMA. Tikrai. O jos... Jos... Žinai...

Ji padeda maišelį ant stalo. Po to atsitupia ir glosto menamą katę

SIMA. Jos irgi...

Jis atsisuka veidu į sieną

KOSTAS. Irgi?.. Tu vėl pasakosi apie savo kates?

Trumpa pauzė

KOSTAS. Žinai, man ir taip visko pakanka. Net per daug. Tu žinai.

Trumpa pauzė

SIMA. Ne. Nežinau. Aš nieko nežinau.

Trumpa pauzė

KOSTAS. Per daug gerai žinai. Nepriklausau benamių kačių globos draugijai...

Trumpa pauzė

KOSTAS. Išstojau prieš gimdamas.
SIMA. Dar ne?

Trumpa pauzė

SIMA. Jau ne? Ne? O galėtum... Puikiausiai... Jos... Jos tokios... tokios mielos. Be to... Nori, atskleisiu vieną mažytę paslaptį? Nori?

Trumpa pauzė

KOSTAS. Ne.
SIMA. Tu gi joms patinki.

Tyla

Ji atsistoja

KOSTAS. Katėms? Toms... apsimyžėlėms... tavo katėms?

SIMA. Jos švarios, Kostai... švarios... jos tave... tiesiog dievina.

KOSTAS. Daktaras sakė – tokia trauma gali baigtis haliucinacijomis... Ir dar... pamiršau... jis prašė tavo adreso... Tu jau visai...

SIMA. Atseka kaip kokią kino žvaigždę... (*rodo kaip*) Jos užuodžia... Girdi žingsnius... Mato figūrą tarp medžių – artyn, artyn... Turbūt pažintų iš milijono...

KOSTAS. Milijono... Čia, šitoje sodų bendrijoje, kur jau ima dvokt pūvančiais lapais... kapinėmis... Apie kapines tu man pasakojai, jau pasakojai vakar.

SIMA. Tu vėl? Vėl pradedi? Ar davei jam mano adresą?.. Daktarui davei adresą?

Trumpa pauzė

KOSTAS. Šimtai sulaukėjusių kačių ir viena atsiskyrėlė... Viena kvaiša atsiskyrėlė... Ne, tik pažvelkit į ją!

SIMA. O tu... Tu kaip visada... Norėtum, kad viskas būtų atvirkščiai.

Trumpa pauzė

SIMA. Ar davei jam mano adresą?..

Trumpa pauzė

KOSTAS. Atvirkščiai neatvirkščiai... O ką? Žinai, visai nieko – šimtai atsiskyrėlių ir katė... Vienui viena... Vienutėlė... Na, iš bėdos... tegu ir kiek aplaukėjusi... Bent jau primintų moterų vienuolyną. Ten švaru, šilta, saugu. Kvepia ąžuoliniais baldais, sunkūs patikimi ąžuolo krėslai... lininėm paklodėm, pienu, ramybe... Ne pati blogiausia draugija, ar ne? Ypač tau dabar, ar ne?

SIMA. Ypač man? Dabar?
KOSTAS. Atleisk. Tikrai...

Pauzė

KOSTAS. Išsprūdo. Nenorėjau. Nedaviau jam tavo adreso. O tu...

Tyla

SIMA. Aš dabar ir pati...

Trumpa pauzė

KOSTAS. Ką pati? Ką tu dabar pati?
SIMA. Aš pati sau vienuolynas... Nematomas, baltas baltas... Ir jo niekada nereikės restauruoti... Jis amžinas. Na, bent trumpam... amžinas. Jis negriūna... jis nemoka griūti... jo negalima sugriauti, nes jis nematomas...

Trumpa pauzė

KOSTAS (*kiek ironiškai*). Jeigu artėja liūtis, jis gali pasislėpti po antklode.
SIMA. Juokis juokis. Mano kūno altoriuose... dabar čiulba lakštingalos...

Pauzė

KOSTAS. Dabar?.. Čiulba? Tu girdi?
SIMA. Ne, negirdžiu. Bet žinau. Tikrai žinau. Ten pavasaris, pagaliau po sunkios ir purvinos žiemos pavasaris... kažkokia šventė... mergaitės baltais skaisčiais rūbais... baltas dangus... baltas ir tyras vėjas...
KOSTAS. Tau reikia grįžti į miestą.
SIMA. Ne.

Pauzė

KOSTAS. Juokingiausia, jog tai... Dėl kačių... Juk tai dėl kačių, ar ne? Kitaip nepaaiškinsi...

Pauzė

SIMA. Jau sakiau... Tu neišgirdai... Daug kartų neišgirdai... Tu ir save ne visada...

Trumpa pauzė

SIMA. Jos mano klubas, mano mėgstamiausias, mano naktinis klubas, mano mėnesienos klubas, mano Pikviko klubas... visi mano klubai... Įskaitant ir neįmanomus... na tuos, mirusių poetų klubus...

Pauzė

SIMA. Supranti?..

Trumpa pauzė

SIMA. Juk tu mėgsti... naktinius, na tuos naktinius klubus... prakaituotus veidus, pažastis, išsekintus kūnus, trūkčiojančius ekrane *(rodo, kaip trūkčioja)*... mėgsti... *techno*, *ambientas*, *housas*... Mėgsti juk? *Bičas*, mėgsti?.. Kai neatvažiuoji, eini ten... Juk eini? Pats sakei – *niekur taip gerai negaliu apsvaigti*.

Pauzė

KOSTAS. Aš beveik du mėnesius slaugau vieną artimą žmogų.

Trumpa pauzė

KOSTAS. Ar bent jau įsivaizduoju, kad slaugau.

Trumpa pauzė

KOSTAS. Ar bent jau įsivaizduoju, kad artimą...

Tyla

SIMA *(labai tyliai)*. Ir aš jų nemaitinu... Na, labai retai... Kai pati nesuvalgau... kai nenoriu... kai lieka... Aš... tik atidarau langą...

Trumpa pauzė

SIMA. ...atidarau langą... va taip (*rodo kaip*), vos vos praveriu langą... ir žiūriu... ir jos žiūri... ilgai ilgai... mes žiūrime ir tylime... ir žinok, jos nebėga šalin... jos tik žiūri... ir aš nebėgu... ilgas stiklinis, švelnus ir... ir... beveik *šventas* žvilgsnis... tai primena mišias...

Trumpa pauzė

SIMA. Jų akys žalios žalios, jos nemirksi... Visai nemirksi... Kaip sugedęs šviesoforas sankryžoj. Svarbioj sankryžoj... svarbioj miesto sankryžoj... gal prie ligoninės ar gimdymo namų... Vien žalia šviesa... Visada amžina žalia.

Trumpa pauzė

SIMA. Aš bandžiau... Vieną rytą... Prieš veidrodį... Pusę valandos... Nieko neišėjo... Nieko. Negaliu aš taip... Vaikystėje mėgdavau verkti prieš veidrodį.

Tyla

KOSTAS. Tai ne šviesoforas. Tikrai. Žalios akys, žalias miškas, žalios mišios... *Aš negaliu*... O aš? Ir aš... Pagaliau nesu...

Trumpa pauzė

KOSTAS. Nesu baigęs filosofijos. Kaip tu. Kitaip sakant, negaliu koherentiškai atskleisti kategorinio imperatyvo prasmės... Ir niekada negalėsiu.

SIMA. Filosofija čia niekuo dėta. Aš pasirinkau. Aš esu čia. Viena, vienintelė. Noriu čia būti... tik čia... Gali vėl vadinti mane sulaukėjusia kvaiša... Nemoku. Negaliu ant tavęs pykti. Moku tik laukti... Ir skaičiuoti minutes.

Trumpa pauzė

SIMA. Jas sunku skaičiuoti. Kates lengviau. Žymiai lengviau.

Pauzė

KOSTAS. Bet čia tik katės... Išeitų, jog tu... Na pasižiūrėk tu vieną kartą... Tu dėl kačių... Ar ne? Juk taip? Juk tai... Juokinga, na... suprask!

Trumpa pauzė

KOSTAS. Tu... viską? Viską!.. Tau nieko... Nei manęs, nei nieko, nieko visai... Gyvųjų nei mirusiųjų... Nieko tau nebereikia...

Trumpa pauzė

KOSTAS. Dievaži, kartais man atrodo, kad tu nustojai gyventi.

Trumpa pauzė

KOSTAS. ...kaip laikrodis, išsekus baterijoms. Na atidaryk duris, aš patikrinsiu tas velnio baterijas.

Jis bando įsiveržti pas ją, spardo duris, kol pavargsta ir aprimsta. Ji atsistoja

SIMA. Jau visai netoli Vėlinės... O mirusieji... niekuo dėti... Jie tiesiog pavargę... O katės... Vienintelė mano publika...

Trumpa pauzė

SIMA. Nesuprantu, ko tu niršti. Jei būčiau visai viena...

Trumpa pauzė

SIMA. O šimtai atsiskyrėlių... Šimtai atsiskyrėlių – jau tikrai vienuolynas...

Trumpa pauzė

SIMA. Moterų vienuolynas... Kas gali būti nuobodžiau... Melstis kartu. Valgyti kartu. Galvoti kartu... Tapti viena, vieniu, vientisa juodarūbe būtybe.

Trumpa pauzė

SIMA. Baltarūbe būtybe. Koks skirtumas. Seserim. Viena iš daugelio. Ne. Aš noriu viena iš vienos.

Trumpa pauzė

SIMA. Aš esu tūkstančiai... Aš pati esu tūkstančiai... Ir kartais... Kartais nežinau, kokia kalba jos visos kalbasi... Ar kalba?.. Ar išvis susikalba?

Trumpa pauzė

SIMA. Gal kaip katės... (*susijuokia, pažvelgia į jį*) žvilgsniais?

Trumpa pauzė

SIMA. Argi neįdomu, kaip jos visos rengiasi, šukuojasi, dažosi lūpas ir eina pasivaikščioti... Tūkstančiai mano „aš" eina pasivaikščioti... Jos mėgsta laukymes, vešlią spinduliuojančią vasaros žolę, kartais nesutaria, ką ruošti pietums – fazaną ar žąsies krūtinėlę su apelsinų padažu. Jos turi laikytis griežtos rikiuotės, nes... Kai ima lyti, jos išskleidžia tūkstančius spalvotų lietsargių... o viena jų vietoj skėčio netyčia išsitraukia vėduoklę... ir kvailutė sušlampa... kiaurai permirksta...

Trumpa pauzė

SIMA. A?

Trumpa pauzė

SIMA. Ar ne gražu? Argi ne gražu?
KOSTAS. Galėtum rašyti pasakas.

Pauzė

SIMA. O tu žinai...

Pauzė

KOSTAS. Ką žinau?.. Žinau, kad noriu šįvakar išsivežti tave į miestą.

Pauzė

SIMA. Tu teisus...

Trumpa pauzė

SIMA. Jos teisingesnės.
KOSTAS. Jos? Man regis, tau reikėtų...
SIMA. Ko reikėtų? Nieko man dabar nereikia.
KOSTAS. Trumpos konsultacijos.

Trumpa pauzė

SIMA. Katės... Jų nepapirksi.. Net jei paima tavo... sūrį, tavo šveicarišką sūrį, nereiškia... Nieko nereiškia...

Tyla

KOSTAS. Tai buvo „Rokiškio" sūris.
SIMA. Aišku, taip. Jos prisimins... Gal net iki mirties, bet niekuomet... Niekuomet nerodys begalinio palankumo. Niekuomet... Nesiverš į tavo skreitą...
KOSTAS. Baik apie tas kates. Mane ims pykinti, garbės žodis. Aš atvažiavau pas tave... Viską mečiau, palikau sergančią mamą... Norėjau... Noriu...

Trumpa pauzė

KOSTAS. Su katėm prisižaidžiau vaikystėje.

Trumpa pauzė

KOSTAS. Na gerai! Šventosios Europos Sąjungos katės!.. Keliu kepurę! Meldžiu atleidimo, jei kas ne taip...

Pauzė

KOSTAS (*ramiau*). Atleisk. Pavargau šiandien. Daug darbo. Buvo daug darbo.

Pauzė

SIMA. O aš visą dieną šiandien galvojau...
KOSTAS. Važiuokim, ką? Susidėk daiktus. Juk daug neturi.

Trumpa pauzė

SIMA. Šiandien galvojau... Sakyk, ar dažnai... matai žmones, valgančius iš vienos lėkštės?

Pauzė

KOSTAS. Keistas klausimas. Tikiuosi, su katėm tu dar kartu nevalgai?
SIMA. Ne.
KOSTAS. Po tavo antklode dar nėra... kačių?
SIMA. Ne.

Trumpa pauzė

KOSTAS. Nors tiek. Tu šiandien dar... Dar keistesnė... Karščio neturi?

Pauzė

KOSTAS. Žmones?.. Iš vienos lėkštės? Nemačiau, neprisimenu... Turiu kažkur...

Trumpa pauzė

KOSTAS. Kažkur palėpėj krikšto mamos atvirutę... Du maži kačiukai laka iš vienos lėkštelės... Ta lėkštelė ne ką už juos didesnė... Toks aplankstytas spalvotas atvirukas... Rodos, mano dešimtojo gimtadienio proga.
SIMA (*linksmai*). Gimtadienis! Švęskim tavo gimtadienį! Ei, klausyk! Dalinkimės ir mums bus padalinta!.. Paimk lėkštelę, mažą, bet kokią, kokią tik rasi... Įpilk pieno... Atsargiai

įpilk, va taip... (*rodo, kaip įpila)* Ir padėk katei... (*rodo, kaip padeda lėkštelę ir be balso pašaukia kates)* Pakviesk, palauk kol ji ateis. Neskubėk. Ji ateis, pažvelgs į tave, į lėkštę... Po to atbėgs kačiukai, jos kačiukai... Katė pasislinks... Ir visi – du, trys, penki, nesvarbu kiek, – laks iš vienos...

Pauzė

KOSTAS. Dėkis daiktus, važiuojam. Važiuojam, ką? Juk visada galėsi čia grįžti. Pasilik raktus. Pabūsi mieste, pamatysi tėvą.

SIMA. Tėvą?

KOSTAS. Man skambino, klausė – kaip tu.

SIMA. Nenoriu, dabar nenoriu. Dar nenoriu. Noriu likti čia ir klausytis savo lakštingalų.

Trumpa pauzė

SIMA. Aš kvaila, taip? Psichė?

Pauzė

SIMA. Tu neatsakei. Aš kai ko klausiau. Man svarbu. Apie žmones ir lėkštę, vieną lėkštę.

Jis tyli

SIMA. Tai va. Aš tau paaiškinsiu... viską paaiškinsiu. Žmonės... Šių laikų žmogui vienos lėkštės neužtenka... penkių, dešimties... servizo... šakučių, šaukštų, televizorių, kambarių... Kėdžių, namų, automobilių... Žmonų, vyrų, meilužių.

Trumpa pauzė

SIMA. Man reikia kačių ir lakštingalų... Na dar ir antklodės, žinoma. O tam, šių dienų, – reikia atskirų, būtinai atskirų, kitiems neįžengiamų teritorijų... Tvorų, apsauginių... Gelžbetoninės, sintetinės, plastmasinės... ramybės...

KOSTAS. O tu žinai, kaip tai vadinasi? Tai paprasta.

SIMA. Ir nenoriu.

KOSTAS. Tai *paprastas* kapitalizmas. Net iš mažosios raidės.
SIMA. Katės nežino tokio žodžio. Jos nesuprastų. Jos paprasčiausiai *viens du trys*... ir užleidžia savo dubenėlį su pienu. Savo, ne savo vaikams. Jokio skirtumo.
KOSTAS. *Viens du trys*?
SIMA. *Viens du trys*.

Pauzė

SIMA. Todėl aš sėdžiu šitoj skylėj. Tavo tėvų sode. Supranti?.. Čia nėra jokio kapitalizmo.

Trumpa pauzė

SIMA. Čia kartais net elektros nebūna.

Pauzė

SIMA. Ir vandens kartais. Naktimis maudausi... Išsliūkinu pirštų galais į naktį. Juodą naktį. Vaiduoklis, bijantis dienos. Ū, ū, ū, ū, ū!!! Sukremtu kokį nukritusį obuolį. Lauke įsijungiu vandenį... Iš žarnos... gaila, tik šaltas... Tada truputėlį jaučiuosi beprote... Bet ne psiche. Ne psiche... Psichai valdo bankus, perka parduoda ginklus, organizuoja karus ir prekiauja nafta... Na ir kas?.. o gal aš ir esu?.. gal noriu ja būti! O kuo geresnis tas? Tas, kur tu nori, kad aš važiuočiau? Tas tavo pasaulis?
KOSTAS. Bandau tave suprasti... Bet...

Trumpa pauzė

KOSTAS. Na pagalvok. Tu sulaukėsi... Tau užaugs kailis, uodega, ūsai...

Trumpa pauzė

KOSTAS. Tavo tėvui bus baisiausia, kai tu imsi gaudyti peles...
SIMA. O žinai... Būtų visai nieko...

Trumpa pauzė

SIMA. Tik norėčiau, kad mane prieš tai išromytų...

Pauzė

KOSTAS. Tu... tu visai... Visai išprotėjai...

SIMA (*labai ramiai*). Ne. Gal net nekraujuočiau... Aš būčiau paprasta, nemorčinė katė.

KOSTAS (*ironiškai*). Nemorkinė?

SIMA. Ne... Paprasta pilka kiemo katė. Kokių tūkstančiai. Nieko bendra su politika, rinkimais, reitingais, kandidatų atranka, reklaminiais šūkiais, *Colgate* šypsenom, *Ariel* skalbimo priemonėm, tais jų „taip ar ne" žaidimais... Manęs nieks nesirinktų, ir aš... nesirinkčiau. Dzin. Dzilin.

Tyla

KOSTAS. Mes jau du mėnesius...

SIMA. Du mėnesius?..

KOSTAS. Du mėnesius nesimylėjom...

Pauzė

SIMA. Penkiasdešimt aštuonias?..

Trumpa pauzė

KOSTAS. Taip, lygiai tiek. Tu tyčiojies?

Trumpa pauzė

KOSTAS. Kodėl tu skaičiuoji? Kodėl tu vis dar skaičiuoji tas prakeiktas dienas? Prakeiktas dienas po to įvykio. Tau reikia užtušuoti... na kaip blogai, neteisingai parašytą žodį... užbraukti... neįskaitomai.

Pauzė

KOSTAS. Suprantu... Bet...

SIMA. Ne...

Trumpa pauzė

SIMA. Čia ne dėl jų. Aš atleidau... Beveik *jiems* atleidau. Vienas *jų* netgi manęs atsiprašė. Paskambino ir atsiprašė. Nežinau, kuris iš jų... Žinai, jei galėčiau rinktis, atleisčiau jam pirmajam. Aukštas, šviesiaplaukis. Gražus, labai gražus.

Pauzė

KOSTAS. Teismas jam neatleis. Nė vienam jų... Ir aš negaliu... Vos tik imu įsivaizduoti, kaip tie gyvuliai...

SIMA. Man nesvarbu. Aš nesu teisėjas. Aš nejaučiu *jiems* neapykantos. Aš *beveik* jiems atleidau.

Trumpa pauzė

SIMA. Nesakau, kad tai lengva.

Pauzė

SIMA. Lengviau atleisti aniems nei kasdien... kasdien gatvėje matyti tuščias akis. Tuščias akis, kuriose tvyro šaltis. Mirtinas šaltis, ir, žinok, ten nėra atgailos, gailesčio, nieko. Tai ne akys... tai kiaurymės... tai paskendusio pasaulio liekanos... seniai paskendusio... net ne šiukšlių dėžės. Ten gali surasti ir nulaužtą gėlę. Tai blogiau, tai žymiai blogiau.

Trumpa pauzė

SIMA. Žinai, apie ką kalbu?

Trumpa pauzė

SIMA. Gatvėse, troleibusuose, kavinėse... Visur... Ant kiekvieno apmaižioto kampo. Mieste tokių pilna.

KOSTAS. Tu nieko negali pakeisti. Suprask ir būk protinga.

SIMA. Šitoj šaly tuščios akys nelaikomos liga. Deja.

Pauzė

SIMA. Štai, kad ir dabar... Apsidairyk, kažkur greta, visai netoli, gal ten, gal ten (*rodo pirštu į salę*) – daili, jauna mergina, o jos kišenėje – du ar trys begarsiai mobilūs telefonai, kartkartėm ji juos paeiliui išsitraukia ir rašo mažyčiame šviečiančiame ekrane... rašo kažką mums beprasmiško, o jai galbūt svarbaus... Dabar svarbaus. Rytoj jau ji viską bus pamiršus ir jai bus svarbu kažkas kita. Mūsų tragedijos jai nerūpi. Jai vis tiek, kas vyksta aplinkui...

KOSTAS. Nėra čia jokių merginų... Na nustok... Sodai, sodai, sodai... Vasaros pabaiga, visi, išskyrus tave, persikėlė į miestą. Ir tik sekmadieniais, jei, žinoma, nelyja, atvažiuoja susirinkti obuolių... Normalūs mokesčių mokėtojai kiūto susirangę prie žydrųjų ekranų... O tavo katės artėja link sąvartynų...

SIMA. Ne, netiesa... sąvartynuose jos nesimaitina.

KOSTAS. Dar pasakyk, kad jos gaudo laukines peles. Modernios katės.

SIMA. Negaudo. Bet iš vienos lėkštės dar laka. Pati mačiau... O tie...

Trumpa pauzė

SIMA. Žinai... dabar jie vadinami VIP...

Trumpa pauzė

SIMA. VIP VIP – nuo žodžio *vypsoti*...Pavyzdžiui, koks nors... Koks nors labai labai svarbus *vip vip* politikas, valdininkas, verslininkas... ekrano įžymybė... apyjaunis, apysenis... Koks skirtumas?.. dryžuotu brangiu, labai brangiu kostiumu, neskaitęs nei Kamiu, nei Dostojevskio... Martinaičio, Granausko... na gal nebent Erlicką... Skaitytų ir Cicino kelionių aprašymus – tarkim, po Tasmaniją dviem žaliais asilais aukštyn kojom – jeigu tik tokie būtų... Gogeno pavardė sukelia jam... primena gogelmogelį... Niekada nėjęs išpažinties, pirmosios Komunijos, niekada neturėjęs kitų svajonių, tik tas, apie pinigus... ir valdžią, pinigus ir valdžią... pinigus ir valdžią...

Trumpa pauzė

SIMA. Apibendrinus tą statistinį modelį, gal šiek tiek, tarkim, panašus į... į tą, žinai, parlamentarą iš uostamiesčio, sulaižytais aliejaus ar gerai vaškuoto parketo blizgesio plaukais, na tą, dešimtį metų praleidusį vienutėje... *Vip vip*... Daug teisingų, naudingų ryšių, gerai sustyguotos smegenys... ir retas, niekada negaląsto peilio bukumas... Vip vip... Negaląsto peilio bukumas.

Trumpa pauzė

SIMA. Jis tikrai nevalgys iš vienos lėkštutės... su niekuo... nebent jam bus pelninga... kaip nors pelninga... lažybos iš milijono eurų... šlykštu, ar ne? Šiukšlių dėžės mažiau atsiduoda našlaičių ašarom nei 1 mln. eurų.

Pauzė

SIMA. O jauni *romeo* ir *džuljetos*, o!.. Jauni, švytintys, gražūs!

KOSTAS. Jie nieko bendra neturi su auksu? Tu tikra? Sima, nebūk naivi!

Trumpa pauzė

SIMA. Ne. Dar ne. Jie maitina viens kitą švelniai, atsargiai, be skubos... su gausiu meilės padažu... Maži kąsneliai su šaukštuku, šakute... šypsenos, bučiniai, prisilietimai... švelnumai... *Gal dar? Gal per daug? Plačiau išsižiok, atverk savo mažą žavingą burnytę, nes nukris ant naujosios suknelės... bet jei leisi – nulaižysiu*... tačiau... kaip greitai tai pasibaigia... Metai, dveji. Iš bėdos – treji. Na gerai, ketveri. Ne daugiau.

Trumpa pauzė

KOSTAS. O jeigu ne... Meilė trunka trejus metus?

Trumpa pauzė

SIMA. Jeigu ne? Jeigu ne... Jeigu ne.

Trumpa pauzė

SIMA. Tuomet jau aitriai pakvimpa artėjančiu beprotnamiu... grotomis... durimis be rankenų... pirmu skyrium, rišimu prie lovų, riksmais, kraujo kvapu... raminamaisiais... tūkstančio spalvų raminamaisiais... riebiais užgulusiais sanitarais... plaukuotom rankom... koncentracijos stovyklos sanitarų rankom... rusiškais, angliškais keiksmais seilių pilnose burnose... skausmu, skausmu, skausmu... kraujo skoniu, neviltimi, absoliučia beprasmybe... ir tramdomaisiais marškiniais... daug tramdomųjų marškinių... baltų... baltų tramdomųjų marškinių... tūkstantį kartų kažkieno dėvėtų baltų marškinių... suadytų, dėmėtų, nebeišplaunamų... riebalų, spermos, kraujo, purvo, išmatų dėmės, dėmelės... daugybės žmonių gyvenimų ir mirties dėmės...

KOSTAS. Iš kur tu visa tai žinai? Kalbi kaip... kaip kokia... kaip šimtametė mano kaimynė: karas, Stalinas, Sibiras, mirtys, ašaros...

SIMA. Aš ir esu... Aš jau žinau, aš patyriau, aš supratau.

Trumpa pauzė

SIMA. Tas beprotnamis – tai pasaulis, į kurį važiuoja tavo autobusas. Dukart per dieną.

Trumpa pauzė

KOSTAS. Patyrei... supratai...

Trumpa pauzė

KOSTAS. Ką supratai? Ką galima suprasti čia užsidarius 58 dienas?

Trumpa pauzė

KOSTAS. Apie ką tu... kalbi? Kartais, dievaži, imu tavęs bijoti...

Ne, ne taip norėjau... tu imi kelti nepaaiškinamą, keistą grėslią baimę... panišką baimę... Tai greit praeina. Bet aš vis tiek nesuprantu...

SIMA. Baimė. Kas yra baimė?

KOSTAS. Baimė, baimė... Įsivaizduok, siluetas... nepažįstamas siluetas miesto pakrašty sparčiai artėja tuščią, atšiaurią, purviną rudens naktį... rankos užanty... bejausmis, šaltas, beveik negyvas veidas... ir skubà, velniška skubà... priartėti, priartėti, priartėti... bet kokia kaina... o tu vis lauki gal paskutinio savo gyvenime autobuso...

Trumpa pauzė

KOSTAS. Tavo baimė kitokia... Tu bandai nutolti... Per jėgą bandai. 58 dienas ir naktis... Aš suskaičiavau... aš moku skaičiuoti... dar moku. Tu bandai tolti, tolti, tolti, kol visai išnyksi... Bet toldama tu nori išsigelbėt, ar ne?

Trumpa pauzė

KOSTAS. Ką tu supratai?.. juk sakei... Pasakyk, pasakyk. Gal ir man padės? Gal ir aš galėsiu užsidaryti kokioj celėj ir kas nors nešios man sumuštinius ir alų. Be alaus neištverčiau... Na, ar pasakysi?

SIMA. Nori išpažinties? Taip? Juk nori? Visi jūs norit!..

Pauzė

SIMA. Atleisk. Atleisk. Tu ir taip viską... Viską apie mane žinai...

KOSTAS. Garbės žodis, tu...

Pauzė

SIMA. Šiandien... šiandien pagalvojau... Iki dvidešimties metų gyveni tarsi rūke. Ir aš taip pat gyvenau... Tarsi baltam laimingam svaigiam svajonių rūke. Lengvam ir netragiškam.

Trumpa pauzė

SIMA. Žinai, toks pieno spalvos rūkas, pakilimo takas, vadink, kaip nori... Veržiesi per jį, o jis tik padeda, tik kelia... jis dar netrukdo. Viskas paprasta, gera ir lengva. Tik aukštyn, tik pirmyn... Net...

KOSTAS. Net?

Pauzė

SIMA. Net jeigu augi be motinos.

KOSTAS. Na, nepradėk.

SIMA. Ir nepradedu. Aš tau pasakoju apie rūką. Apie rūką, kurio nebėra.

KOSTAS. Tu ne vienintelė...

Trumpa pauzė

KOSTAS. Tu žinai, aš visada... Aš ir tėvas... Tavo tėvas tave myli. Tai daug. Tai labai daug. Meilė yra retas dalykas šiame silikoniniame pasaulyje. Taip man sakydavo Sima prieš 58 dienas.

SIMA. Ne... nepagalvok... man negaila savęs... o tu... Tu kitoks negu *jie*. Kitoks. Užtai...

Trumpa pauzė

SIMA. Jaučiuosi tau skolinga.

KOSTAS. Skolinga?

SIMA. Taip. Kartais man pavyksta užgniaužti tą jausmą... O kartais... jis išsilieja kaip rašalas ant mokyklinio sąsiuvinio ir tada jau niekaip... Ir atrodo, tada atrodo, visi pamatys... kad aš... Na lyg būčiau staiga apnuoginta, visiškai apnuoginta Katedros aikštėj... Nuoga ir paralyžiuota.

Trumpa pauzė

SIMA. Tie, kurie ratukuose, laimingesni. Jie patys stumiasi pirmyn. Savomis rankomis.

Pauzė

SIMA. Nenoriu, negaliu niekam būti skolinga. Nežinau, kaip tą paaiškinti.

KOSTAS. Bet... Tu žinai...

SIMA. Aš tau dėkinga. Labai... Tu... mano Dievas Maitintojas iš mano paskutinio... niekaip nesibaigiančio sapno... Nežinau, ką jis reiškia. Jau beveik mėnesį sapnuoju jį kasnakt. Kone kasnakt.

Trumpa pauzė

SIMA. Nori, papasakosiu. Tai Dievas... trim baltom, sniego baltumo krūtim... Kaip pasakoj, ar ne? Bet pasakos baigiasi, o šitas sapnas... kiekvieną naktį neturi pabaigos... ir pradžios. Jis tarsi prievartauja mane... ne, ten nėra jokio smurto. Bet...

Trumpa pauzė

SIMA. Jos... Jos... Tai ne žindyvės krūtys... Tai ne suglebusios senos moters krūtys... Tai ne paauglės – du maži guminiai kamuoliukai... Pernai keliaudama su tėvu mačiau tokį paveikslą ant laiptų. Bet ten buvo dvi. Neproporcingos, dvi labai labai mažos krūtys, du teniso kamuoliukai. Mažame Čekijos miestelyje. Mergaitė. Normali daili mergaitė. Portretas ant sienos.

Jis nusisuka, ji to nemato, bet pajunta

SIMA. Na nebūk toks įžeidus, čia juk ne tu... Aš sapnavau, tikrai sapnavau... Tai sapnas... Galiu prisiekti...

Pauzė

SIMA. Nori?

KOSTAS. Ne... Pieno, tau trūksta pieno... Elementaraus balto pieno. Po dvi stiklines kasdien.

SIMA. Nieko man netrūksta.

KOSTAS. Kalcis ir visa kita... Natūralus antidepresantas... Nori... čia juk netoli? Jei dar dirba...

SIMA. Ne, nereikia. Nenoriu.

Pauzė

SIMA. Tu nesupranti.

KOSTAS. Aišku, ne.

SIMA. Aš noriu...

KOSTAS. Kur jau ten man. Visada, kai tu skaitai Nyčę, aš lieku kažkur užriby... taip sykį jau buvo... pameni, prieš egzaminus... menkas, nesvarbus, pilkas, kaip už aikštės ribų išspirtas kamuolys... kaip atsarginis žaidėjas krepšinio aikštelėj... jį įleidžia tik po rungtynių...

Trumpa pauzė

KOSTAS. O tu manęs net ir po jų neįleidi. 58 dienas nebuvau tavęs apkabinęs. Neprisimenu tavo lūpų skonio... jos turbūt dabar kvepia sūriu... sūriu ir kava...

SIMA. Koks Nyčė. Neskaitau... Dabar jo neskaitau. Nors man patinka jo geliantys... jo geluonys... tačiau... ne ne, dabar neskaitau... Ar aš tau kada nors pasakojau kitus... kitus savo sapnus?

KOSTAS. Ne... vėl sapnai... sapnai sode... kaip psichiatriškai romantiška... Vėl knygos.
Froidas, Jungas... Knygos, knygos, knygos... Tau tikrai reikia mažiau skaityti... Gerk kavą, atvės. Nesušildysiu.

SIMA. Tu nustebsi... Aš... *turiu* labai daug... sapnų.

Pauzė

SIMA. Tu net neįsivaizduoji kiek.

Pauzė

SIMA. Labai daug... Kiti kolekcionuoja pašto ženklus, monetas, atvirukus, o aš...

Pauzė

KOSTAS (*ironiškai*). Ir kiekvieną rytą... lotosu sėdėdama lovoj... murmėdama mantras... (*rodo kaip*) dideliu, raudonu pieštuku... mėlyname sąsiuvinyje... skambant ragai...

SIMA (*nusijuokia*). Šaipykis, šaipykis... Ne ne, neužrašinėju. Kam? Jie tiesiog yra. O va magnetofonas sugedo.

Pauzė

SIMA. Kai vakare lipu į lovą, jie būna jau *ten*.

Pauzė

KOSTAS. Ten?.. Lovoje?..

SIMA (*rimtai*). Lovoje.

KOSTAS. Kaip kokios skruzdėlės? Nelabai patogu, ar ne?.. Pasitaiko, užmiegu su knyga, ir ryte ant pilvo ar šono randu įspaudą... Ir puslapiai apsilanksto. Gaila knygos.

Pauzė

SIMA. Jie ten gyvena... Ten jų namai, supranti? Tūkstančiai įvairiaspalvių sapnų... kaip kaspinėlių, plazdančių ant troškimų medžio... ir visi jie mano...

Pauzė

SIMA. Nesuskaičiuojami tūkstančiai... Aš jaučiu juos. Jie... kaip žąsies plunksnos pagalvėje. Minkšti, švelnūs. Jie... tie sapnai... kai skalbiu rūbus, na, kai muiluoju tą... liemenėlę, kurią jis... na, tas pirmasis nudrėskė... leidžiantis saulei, ji buvo dar raudonesnė nei iš tikrųjų... prisimenu, viską prisimenu, iš ten tas sapnas – sustingęs Dievas trim sniego baltumo krūtim smėlio aikštėj, futbolo aikštėj, patyčios aikštėj... jis kaip grėsli galia, kaip grasinimas... ir dar... nesakiau... jis sėdi ratukuose... Kodėl ratukuose? Kostai, kodėl jis sėdi ratukuose?.. Ne, aš nieko neprisimenu. Nenoriu.

KOSTAS. Važiuojam į miestą, ką?
SIMA. Ne, aš... tikrai... Sveikesnė nei daugelis. Aš nebijau... aš tik prisimenu...

Pauzė

SIMA. Tačiau aš *negaliu* jų atiduoti, jais pasidalinti. Tai neįmanoma... Visiškai... Aš bandžiau... Kelis... pačius nekalčiausius... papasakojau... tam tavo psichiatrui. Na, po to įvykio. Prieš 58 dienas. Jis bandė iš manęs juos atimti, pareikalavo užrašyti... Visiškai neįmanoma... taip jam ir pasakiau... Jie tinka tik man, jie tik mano, kaip braižas... lūpų, mano lūpų atspaudas ant stiklo, delno linijos, kvėpavimas, judesiai, kūno kontūrai, mintys...

Pauzė

SIMA. Žinoma, pirmiausia mintys.

Trumpa pauzė

SIMA. Jie negali nudrėksti mano minčių... rūbus, plaukus, kojines... odą, gyvaplaukius... viską... galima... bet mintys... ne... mintys mano, ponai ponaičiai... mano...

Pauzė

SIMA. Vien tik mano, niekas... negalėtų jų pakartoti ar atimti... Joks svetimas... O *jie* visi... svetimi... Šilti, šalti, judantys, sustingę, bejėgiški, galingi... kūnai... besirangantys... artėjantys, griebiantys, ryjantys...

Trumpa pauzė

SIMA. Ne, ne... beveik visi. Tu...
KOSTAS. Tu nenori... Nenori?

Trumpa pauzė

KOSTAS. O pagalvojai apie mane? Aš irgi turiu kūną... ir turiu

jo klausyti... jis nori bučiuotis, valgyti... jis nori priklausyti... jam reikia... Jam reikia sąjungininko šiame, kaip tu sakai, beprotnamyje... Supranti?

Trumpa pauzė

KOSTAS. O kam gi tada mes?.. Gal aš... Pasakyk man – daugiau nebeatvažiuok. Ir aš... Pabandysiu suprasti. Iš visų jėgų pabandysiu.

SIMA. Tu nesupratai. Tu nieko nesupratai, Kostai. Aš negaliu.

Pauzė

SIMA. Aš *negaliu*... Tai yra, aš galiu pasakyti, ką galvoju, tačiau tai jau nebus *mano* mintys. Aš galiu papasakoti, apie ką buvo mano sapnas, tačiau tai bus tik skurdi projekcija, nuotrupa, imitacija... to, kas iš tikrųjų jis buvo... jis nesugaunamas... nesugaunamas kaip oras... bet jis juk yra!.. jis tikras!

Trumpa pauzė

SIMA. O kodėl aš turėčiau dalintis su jais? Sakyk, kodėl? Jie nėra mano broliai nei seserys. Kaimynai nei draugai. Nei jokie artimieji. *Kic kic kic*, mano kaimynai. Kic kic kic, mano draugai, broliai ir seserys.

KOSTAS. Tau trūksta gryno oro, vienas langas nieko nereiškia. Rimtai.

SIMA. Man trūksta brolių ir seserų, kurių niekada neturėjau. Žinoma, tam beprotnamy juos galima užsisakyti iš kokio nors katalogo. Kostai...

KOSTAS. Aš tau nieko, deja... Bet čia... galima užtrokšti kaip šikšnosparniui kokioj nors gamyklos ventiliacijos angoje. Užstringi, pasimuistai (*dusliai rikteli aukštyn*) ir viskas. Finale – džiovintas šikšnosparnis. Tik išskirtiniams gurmanams. Desertui. Arba eksportui. Dabar visa, kas geriausia, eksportui. Išskyrus, žinoma, valdžios vyrus... O gaila!

SIMA. Čia nėra šikšnosparnių.

Pauzė

SIMA. Man viskas gerai.

Pauzė

SIMA. Man visko pakanka. Tu juk mane aprūpini maistu? Atsargų dar yra šaldytuve, uogienių. Aš turiu dar lanką ir kirvuką. Galiu nusišauti balandį.

Trumpa pauzė

SIMA. Knygų turiu. Kelias mėgstamas plokšteles... Magnetofonas sugedo, bet... O dabar man nieko daugiau ir nereikia. Nors... galėčiau... galėčiau ir pabadauti, nieko neatsitiktų...

KOSTAS. Badauti? Kam tau badauti? Tu negali. Tu ir taip...

SIMA. Vienas... vienas mano klasiokas, toks Kazimieras, vienuoliktoje klasėje kiekvieną pavasarį badaudavo po 40 dienų ir...

KOSTAS. Ir sudžiūvo į ožio ragą?

SIMA. Ne...

KOSTAS. Dar blogiau?... (*lengvai šaipydamasis*) Į avies spirą?

SIMA. Priešingai: sveikas, gyvas. Tik seniai mačiau.

KOSTAS (*šaipydamasis*). Tavo kambary tikrai sunku ką nors pamatyti. Dairykis nesidairęs.

SIMA. Gal net sveikesnis. Įsivaizduok, pavasariais jis sudegindavo savo rūbus ir nusiskusdavo plaukus. Sykį nepaliko nė antakių. Klasėje jo niekas nepažino. Įsivaizduoji, a?.. Kaziukas, jį visi taip vadindavo... Kaziukas...

KOSTAS. Kaziukas... Žinai, mano autobusas nebe už kalnų. Ką tau?.. Tai tu nevažiuoji?

Pauzė

SIMA. Dar beveik valanda... Nori obuolio?

KOSTAS. Dar reikia nueiti iki sustojimo... O ryt... Nežinau... Norėjau...

SIMA. Neatvažiuosi. Suprantu.

KOSTAS. Ne, ne tai. Atvažiuosiu neatvažiuosiu... O tu... Norėjau paklausti... Bet rimtai...

Trumpa pauzė

KOSTAS. Tu... mane myli?.. Vakar visą naktį apie tai galvojau... Man beveik nesvarbu... ne, svarbu, labai svarbu, ką tu atsakysi... bet man reikėjo, labai reikėjo paklausti.

Pauzė

KOSTAS. Dar myli?

Pauzė

KOSTAS. Juk myli? Myli? Anksčiau... na prieš tai... dažnai... net pernelyg dažnai... Pameni, sakydavau tau – nebetikiu... Ne tavim, ne... tuo žodžiu... Tu kartodavai kaip mano dėdienė Jenifer iš JAV... kiekviename laiške Kalėdos Velykos, Velykos Kalėdos – *love, love, love*, kiekvienąkart paskambinus (*amerikietišku akcentu*) – *myliu, myliu, myliu*... nors... nors ji niekada nei manęs, nei brolio nebuvo mačius... Tik nuotraukose. O nuotraukos... nuotraukos...

Trumpa pauzė

SIMA. Ką nuotraukos?

Pauzė

SIMA. Jos nieko nereiškia. Negyvas laikas. Jos negyvos. Negyvi praeities veidrodžiai... Kažkuris poetas kažkada taip pasakė.

KOSTAS. Prieš tai tau atrodė kitaip... juk norėjai, kažkada norėjai studijuoti fotografiją.

Trumpa pauzė

SIMA. Prieš tai... Dabar... Dvi laiko juostos. Dvi viena kitos

nematančios salos... Gal ir niekada nemačiusios... Dabar jau negaliu... negaliu to padaryti... dar negaliu.

KOSTAS. Dėl to, kas *tada*...? Jau laikas pamiršti. Pabandyk. Tiesiog būtina. Negalima tiek valkioti... Padėk, mesk tą akmenį. Aš galiu jį nuvilkti, bet numesti tegali tik tu pati. Žmonės... Jie pamiršta pačius skaudžiausius dalykus... Daktaras Pelys...

SIMA. Ir dėl to... tačiau... aš dar neapsisprendžiau, ar man likti čia, ar...

KOSTAS. Tu negali, negali likti čia.

SIMA. Galiu. Žinai kodėl? Nes noriu.

KOSTAS. Visai viena. Aš jau irgi pradedu... Man jau ne tik... stogas važiuoja, bet ir sienos ima aižėti. Užsidarysiu kokioj belangėj... Ir tavo termosas su arbata, ir 4 sumuštiniai su sūriu liks kažkur beorėj erdvėj. Bejėgiška švytuoklė.

Pauzė

SIMA. Na, o aš sudžiūsiu į tą avies spirą – ir ką?.. Viena kvaiša mažiau.

Pauzė

SIMA. O tu... tu silpnas. Nepyk. Pats sakei *vienas neišgyvenčiau*... Ir su manim čia neišgyventum. Čia juk vienuolynas. Baltas šilkverpių vienuolynas. Jie verpia tyloj, tarp sienų. Laukuose jie žūtų.

Trumpa pauzė

SIMA. Tau reikia viso to... Reikia?

Trumpa pauzė

KOSTAS. Viso to?

SIMA. Viso to mėšlo, vadinamo miestu... laikraščiai, ekranai, reklamos, surūšiuota, be perstojo rūšiuojama informacija... tūkstančiai milijonai tonų suvartojamos informacijos... viskas vartojama... tau viso to reikia... o jie... jie nepadeda

gyventi, supranti, jie naikina gyvenimą... *pirk parduok, už kiek, kas daugiau*... aš taip nebegaliu, man nebereikia... Man jau dvidešimt treji. Dvidešimt treji... jau dvidešimt treji.

KOSTAS. Matai... O kalbi kaip kokia pensininkė, garbės žodis...

Pauzė

SIMA. Tu kitoks negu jie, tačiau... tau reikia... tau reikia, o aš – aš galiu. Galiu likti čia, kiek tik užsimanysiu. Tiesiog neatiduosiu tau raktų. Man reikia. Supranti, *man* reikia. Ir aš galiu...

KOSTAS. Reikia... Na suprantu, pabuvai, pameditavai.

Trumpa pauzė

KOSTAS. Gal nereikėjo išmesti televizoriaus pro langą, brangus daiktas, nors ir nenaujas. Galėjai dar į ką nors pataikyti.

Trumpa pauzė

KOSTAS. Tarkim, į mane. Bac, ir guliu su prakirsta kaukole, o ant pilvo televizorius rodo žinias: dešinieji vėl susikirto su kairiaisiais, tačiau koalicija nesubyrėjo: buvo rastas konsensusas... Buvusio Finansų ministro sūnus vėl pakartotinai sugautas vartojant *Extasy*... Nutarta sujungti Švietimo ir Susisiekimo ministerijas... Išėjo naujas Respublikos Prezidento dukrelės romanas ir jis reitingų viršūnėje... Scenoje pasirodė naujas tautos gelbėtojas, keliantis mokesčius. Užsakyta! Apmokėta! Visa tai riebiai apmokėta grynaisiais... Gal įsijungtų ekranas, kaip manai? Tokia proga.

SIMA. Trečią valandą nakties... išmečiau jį vilko valandą... pačiu laiku... ar matei Bergmano filmą? Jis neseniai mirė.

KOSTAS. Ne. Žinai, kad nemėgstu kino. Judantys paveikslėliai. Jie neatstoja Šventojo Rašto. O Bergmanas – per daug tiksinčių laikrodžių, per daug pilkos šviesos, lėto, migdančio ritmo, per daug depresyvios gamtos.

SIMA. Žinau, bet tai daugiau nei kinas. Jeigu būtum... Suprastum, ką man reiškia pabūti vienai. Visiškai vienai. Visiškai – beveik be judesių. Beveik tapti nejudančiu oru. Jei būčiau visiškai tiksli, sakyčiau, malda. Švytėjimu. Atspindžiu. Oru.

KOSTAS. Kokiu oru?.. Du mėnesius? Tu niekur neišeini jau du mėnesius! Išties, galima tapti oru.

SIMA. Penkiasdešimt aštuonias dienas. Nepamiršk priskaičiuoti ir naktų.

KOSTAS. Nesvarbu. Aritmetika čia niekuo dėta.

SIMA. Aritmetika visada kuo nors dėta.

SIMA. Tu nustebsi... aš nustebinsiu tave – tik čia aš pasijutau moterimi...

KOSTAS. O anksčiau... Reikėjo paklausti manęs – būčiau patvirtinęs. Pateikčiau nepaneigiamų įrodymų.

SIMA. Rimtai. Tik čia. Tik čia... Tik čia aš pagaliau supratau, ką *iš tiesų* galvoju... ko noriu. Supranti? Tarsi būčiau išsiskyrus su tuo, ko nekenčiu... Su kuo jau nebegaliu kasdien susidurti. Autobusų stotelėse, valgyklose, troleibusuose, gatvėse... Ne, aš nejaučiu neapykantos, tikrai nejaučiu... aš netgi *jiems* bandau atleisti... Nustebai? Kasdien bandau. Kartoju kaip poterius. Juos dar moku. Gal kiek savaip, bet moku. *Atleisk jiems, Viešpatie, jie nežinojo, ką daro*... O jeigu žinojo? Cha! Atleisk *jiems*! Tiems – aniems. *Jie* puikiausiai žinojo... jie dabar visada žino, ką daro, *jie* apskaičiuoja dešimt ėjimų į priekį kaip koks idiotas šachmatininkas... Jie tiesiog neturi laiko. Jiems visada reikia skubėti! Cha! *Jiems* reikėjo naujo, kitokio žaidimo, kojos po rungtynių buvo prakaituotos, nutrintos, pavargusios, tam tikros raumenų grupės jau nebegalėjo vaikytis kamuolio, ir tuomet... Tuomet *jiems* velniškai panižo ką nors įskaudint, pažemint, įvaryt veidu, būtinai veidu į purvą, patrypti, paspardyti kaip per lengvą apšilimo treniruotę baltais... baltalyčiais *Adidas* batukais... o *Kastyti baltalyti*... Ak, gražūs! Dailūs, brangūs batukai... Dailūs vyrukai... *Jie* buvo gerai sudėti, gerai apsirengę, labai... po fut-

bolo *jie* visada persirengdavo... pasipurkšdavo pažastis... net nežiūrėdama mačiau... beveik užuosdavau kvapą... Levandos, mira? Sakytum, beveik Giesmių Giesmė... Aš nežiūrėdavau, *jiems* tik atrodė, kad aš stebiu, kaip *jie* žaidžia, visą laiką stebiu, įsivaizduoji?.. o aš tik... aš... gulėjau atsigręžusi į *juos*, supranti?... na kaip gulima pliaže... Įsauliui, supranti?.. Skaitydavau, kol nutirpdavo rankos... Man ne... Sportas, joks sportas man... *Nusispjaut*, kaip tu sakai... Tūkstantį kartų nusispjaut. Aš tik gulėjau ir deginausi... Skaičiau Nyčę.

KOSTAS. Aš žinau, tu man daug kartų pasakojai. Nurimk, tau reikia...

SIMA. Po egzų šią vasarą visada, visada ten važiuodavau... O kurgi kitur?.. Daug kartų tau pasakojau... Keturioliktas troleibusas, dvidešimt minučių – ir tu vietoj... Dievas žino, kas ten mane traukė... Paplūdimys, kelios pušys, upė... nedaug žmonių, beveik tuščia... Ir ta prakeikta, šūdina futbolo aikštė... Ištrypta, tais *baltais batukais* ištrypta gelstelėjusia žole... Rausvais plytgaliais vietoj vartų... smėliu išbrėžtom linijom... Linijom, linijom... Aš...

KOSTAS. Nereikia... nurimk. Nurimk. Aš jau einu. Tau reikia ramybės. Antklodės ir sapnų. Matau, tu nevažiuosi.

Pauzė

SIMA. Ir pieno? Juk sakei – ir pieno... balto kaip sniegas pieno... balto kaip ano sapno Dievo krūtys...

KOSTAS. Nurimk ir pamiegok. Ir nepamiršk vaistų. Aš rytoj.

Trumpa pauzė

SIMA. Pabūk. Aš... Prisibuvau viena penkiasdešimt aštuonias dienas... dienas... aš noriu, noriu pajusti, kad kažką galiu... turiu pakeisti... man visada reikėjo... aš norėjau... šis lankas... aš radau čia lanką... ir kartais šaudau į obuolius. Užsimaunu ant pakabos ir šaunu. Kartais pataikau. Turiu pataikyti. Aš kartais turiu pataikyti, Kostai. Leisk man pataikyti.

Prisimeni, kaip Vilis Telis? Jis pataikydavo. Jis turėjo taikinį. Aš nebeturiu taikinio. Jie atėmė iš manęs. Ir nebeatidavė. Aš silpna? Ne, aš stipri. Aš taikau. Taikau, neturėdama taikinio. O tai sunku. Tai sunkiausia, Kostai. Nepyk, Kostai.

KOSTAS. Važiuojam, Sima. Bet kada vėl galėsi čia grįžti.

SIMA. Žinai, aš svajojau pabūti viena nuo tada, kai baigiau mokyklą... ir nusikirpau plaukus. Kaip buvo gaila nusikirpti plaukus! Tu to nesuprasi... Prieš kiek metų? (*skaičiuoja ant pirštų*) Aha. Nuo tada, kai baigiau mokyklą. O gal ir dar anksčiau. Nors ne, vaikystėje svajojau, kad mama... Kad mama paimtų mane ant rankų, va taip, paprasčiausiai ant rankų, supranti, ir... nebepaleistų... ir jokio vežimėlio, jokio vežimėlio... jokių žaislų, lėlių, nieko... Tai beveik viskas... beveik viskas, ką atsimenu iš vaikystės...

KOSTAS. O mama... ji paėmė?

SIMA. Ne. Jos nebebuvo... Aš tau nepasakojau. Nenorėjau.

Pauzė

SIMA. Ji buvo... mirusi. Jau tada buvo mirusi.

Trumpa pauzė

SIMA. Užkasta, palaidota... Žinai, ką tai reiškia?.. Ne, nežinai... O aš jau beveik žinau... Smėlis ir vėjas. Smėlis vietoje ašarų. Smėlis griaužia. Ar griaužia, Kostai? Ar griaužia?.. Neprisimenu jos rankų... Aš neverkiau per jos laidotuves... Man pasakojo... Aš neverkiau... Man atrodo, aš žaidžiau... žaidžiau su lėlėmis... žaidžiau su visom iš karto... išdėliojau jas ratu... ilgos blakstienos... akys... plastmasė... suknelės... aš neverkiau... turėjau dvylika beveik vienodų lėlių... gimtadieniai, Naujieji metai, Kalėdos... tortai, žvakutės... visada dovanos, visada lėlės... visada plastmasinės lėlės... visada pasakos apie Senelį Šaltį, kurį... kurį mylėjau taip... taip kaip ir tėvus... ilgai, per ilgai mylėjau... mielas, mylimas, nematomas Senelis Šaltis... dvylika vienodų lėlių...

Trumpa pauzė

SIMA. Kažkur dar tebėra kelios...

Trumpa pauzė

KOSTAS. Turiu eiti, už pusvalandžio paskutinis autobusas į miestą. Kitaip... Kitaip turėsiu nakvoti su katinais.

SIMA (*negirdi, tęsia*). ...Paaugusi kelioms iš jų prakapojau pilvus... kad jos... niekada neturėtų vaikų... Žiauru, ar ne? Psichė aš, pasakyk, psichė...

Pauzė

KOSTAS. Turiu eiti, girdi?.. (*Jis atsistoja ir eina*)

SIMA. Susiradau kažkokį kirvuką mėsai ir prakapojau... Jis buvo nepakeliamas. Jo kotas buvo kaip mano ranka. Va, pažiūrėk!

Trumpa pauzė

SIMA. Kaip iš švino... švino kareivėliai būdavo sunkūs, ar ne?.. Kaimynų berniukai jais žaisdavo. Tėvas nesibarė. Turbūt nesibarė. Neprisimenu.

KOSTAS (*neryžtingai mėgina išeiti, sustoja, grįžta*). Tu užsižaidei... Užsižaidei, Sima. Du mėnesiai... tai labai daug.

SIMA. Ne, nedaug!

KOSTAS. Paskui... Paskui bus dar sunkiau, daug sunkiau išeiti... iš šito rato. Jis tave valdys, tu jam paklusi, net nenorėdama paklusi, imsi vergauti... Iš tavęs liks tik paklusnus kūnas. Dabar jau beveik... čia ne lėlės...

SIMA. Penkiasdešimt aštuonios dienos... Ne, visai nedaug... Penkiasdešimt aštuonios skylutės šveicariškame sūryje.

Trumpa pauzė

KOSTAS. Tu vis bandai apsimesti kvailute, Onute kvailute. Nemanyk, kad niekas to nepastebi.

SIMA. Kvailutė. Ne. Čia aš esu aš, Kostai, aš. Nauja aš. Su kaulais, kraujagyslių rezginiu, skrandžiu, rankomis... knygom... Tik aš, ir daugiau niekas... niekas. Jokių protingų mokytojų, patarėjų, įkyrių draugių, priverstinių pokalbių, mandagybių. *Ačiū, prašom, na ką jūs, jūs pirma, dėkoju, su malonumu...* Su tokiais man norisi pažaisti Vilio Telio žaidimą. Nori pabandyti?

KOSTAS. Sima, liaukis. Na prašau, nustok. Tau negalima jaudintis!

SIMA. Eikit velniop, nuokrušos!

Trumpa pauzė

SIMA. Jokių psichologų, psichiatrų, pelių, žiurkių, jokio kraujo, jokios neprašytos pagalbos... Aš klausiu savęs ir sau atsakau. Prabundu rytą ir galiu sau pasakyti – *aš esu*.

Trumpa pauzė

SIMA. Bet nebesu tuo, kuo *jie* norėjo, kad būčiau – mažas *jiems* reikalingas medvaržtis, net ne rankena... maža patogi vinutė... *jiems* patogi, *jiems* naudinga vinutė, *jiems* padedanti išsilaikyti... išlaikyti tą milžinišką jų sukaltą mechanizmą, kuris nėra mano... penkiasdešimt aštuonias dienas... neturiu su juo nieko bendra... Dieve, kaip gera...

Trumpa pauzė

SIMA. Nepatikėsi, aš netgi pasakoju sau anekdotus... Ir pati juokiuos.

Trumpa pauzė

SIMA. Neprisimenu, kada buvau tokia laiminga.

Trumpa pauzė

SIMA. Neišeik.

KOSTAS. O man atrodo, tai tu... tu išeini... lėtai lėtai išeini iš

proto... Žinai, kaip labai senas žmogus eina iš namų į gatvę, koja už kojos leidžiasi laiptais, lėtai lėtai...

Trumpa pauzė

KOSTAS. Tau reikia iš čia išeiti. Man reikia tavęs laisvėje. Tavo tėvui reikia. Tau reikia atsibusti. Tai virsta košmaru. Bet tu to nebematai, nes esi vienintelė jo veikėja, vienintelė dalyvė. Vienintelė lėlė. „Tave parduos kaip lėlę." Prisimeni? Pameni? Atmeni? O čia tu... tu pati save parduodi, įkalini, atmeti...

Trumpa pauzė

KOSTAS. Galiausiai...

SIMA. Galiausiai...

KOSTAS. Galiausiai tu pati tapsi košmaru.

SIMA. O man patinka košmarai. Po jų visada nušvinta... Nušvinta ryški rudens saulė. Ir...

KOSTAS. Kartais, Sima, kartais.

Trumpa pauzė

SIMA. ...kartais. O tu jau pavėlavai į autobusą... Paskutinį rugsėjo autobusą. Dar liko kavos... jeigu nebijai drumzlių... Duok ranką! Prieik, prieik arčiau!

KOSTAS. Galim eiti pėsčiom iki plento... Kaip nors nusigausim, vis tiek kas nors sustos. Važiuojam. Važiuosi?.. Sima, važiuosi?

Kostas prieina prie lango. Sima išlenda. Atsargiai tiesia ranką ir staiga atitraukia

SIMA. Leisk tave pabučiuoti.

KOSTAS. Paskui.

SIMA. Ne, dabar.

KOSTAS. Renkis. Greičiau renkis. Mums reikia kaip nors pasiekti miestą. Greičiau.

Sima vėl prieina prie lango. Kostas stovi kaip stovėjęs. Jis užsimerkia, atkiša skruostą bučiniui. Čia keičiasi apšvietimas: žiūrovai mato siluetą, užsimojantį ir kelis kartus trenkiantį. Muzika atitinka situacijos dvasią. Po to sinkopė ir nelaukta pauzė

SIMA: Atleisk... Aš neturiu jėgų. Aš neturiu jėgų... Aš lieku tau skolinga... Kostai... 58 kartus lieku skolinga. Aš nenoriu niekur važiuoti. Aš nenoriu nieko sapnuoti. Aš nieko nenoriu žinoti. Manęs niekas neparduos... Aš... Aš tau dar nesakiau... nesakiau... jau savaitę negeriu vaistų... To daktaro Pelio žiurknuodžių... Jie dvokia pelėm... Aš... Myliu tave, Kostai. Labai myliu, bet niekur negaliu važiuoti. Ar tu supranti? Kodėl tu negali suprasti?.. Aš noriu, kad tu liktum čia. NORIU, KAD LIKTUM ČIA. Čia, su manimi. Čia gera... Čia labai gera, čia kvepia supuvusiais lapais, Kostai, čia kvepia supuvusiais lapais, ar supranti? Supuvusiais, pūvančiais, gličiais, sukrešėjusiais lapais... Kodėl, kodėl tu nenori suprasti? Kodėl? Kodėl? Noriu, kad visam laikui liktum su manim. Čia gera, Kostai... apsidairyk... tau čia nieko nereikės daryti, Kostai... tau nereikės kvėpuoti, aš kvėpuosiu už tave, aš valgysiu už tave, Kostai, aš melsiuosi, aš judėsiu už tave, Kostai, jei pasiliksi... kodėl tu tyli, kodėl tu neatsakai?.. tu jau padėjai ragelį?.. tu visada padedi jį, kai aš ko nors klausiu... kai aš ko nors svarbaus klausiu... ką man daryti, jei aš esu gyva, Kostai, aš noriu būti gyva, aš noriu būti čia, ne ten, toje sumautoje milžiniškoje šizofreninėje spintoje... nepyk, Kostai, nepyk... aš labai noriu miego... aš labai noriu namo... aš labai...

Pabaiga

Taksi numeris penki

Du nesusikryžiuojantys monologai
apie prabėgusį laiką

VEIKĖJAI

ADELĖ, VIDUTINIO AMŽIAUS AKTORĖ

ADELĖS VYRO BALSAS

PIRMAS VYRIŠKAS BALSAS

ANTRAS VYRIŠKAS BALSAS

Didelis kambarys. Iš kairės durys, scenos gilumoje – dar vienos durys į vonią. Dešinėje stalas, apkrautas popieriais, knygom, sąsiuviniais. Centre – sena, išklerus sofa. Namas ruošiamas nugriauti: išjungta elektra, nėra vandens, langai užkalti. Tapetai nuplyšę, kampuose šiukšlių krūvos, tušti buteliai, maišai, kairiajame kampe netoli durų apmusijęs veidrodis, dešiniajame – radijo griaučiai. Tyla. Staiga pasigirsta klebenimas, paskui vis stipresni smūgiai. Daužoma į užkaltas duris. Galop durys neišlaiko. Į vidų lėtai įeina vidutinio amžiaus moteris su paprastų lauko gėlių puokšte ir krepšeliu. Ji apsirengusi tamsiai, iškilmingai. Atsainiai patyrinėja durų spyną, po to kruopščiai apžiūri, ar neišsitepė. Nusibraukia nuo rūbų dulkes. Padeda gėles ant stalo, vaikšto, įdėmiai žvalgosi

ADELĖ. Hm...
Atrodo, net nebuvo užrakintos...
Jas ir anuomet išlaužda vai per kelias minutes...
Nors niekad ir neprireikė...
Kartonas kaip sugeriamas popierius...
Bet tada...
Taip ir nepabandėm...
Tiesiog nebuvo progos...
Turėjom du raktus...
Du nuostabius prancūziškus raktus...
Prisimeni?

Pauzė

ADELĖ. Nieko tu neprisimeni...
Abu po vieną...
Ant kiekvieno buvau priklijavus po vardą.
Tokia mažytėlaitė skiautelė...
Dvi skiautelės...
Geltona ir žalia...
O gal geltona ir mėlyna...
Tavo ir mano vardas...
Kokie gražūs tada atrodė – ir vardai, ir raktai...
O svarbiausia...

Pauzė

ADELĖ. Mes turėjome savo kambarį!
Savo keturis kampus!..
Pagaliau turėjome...
Nebereikėjo priklausyti...
Nuo tavo sesers, nuo mano motinos...
Kambarys buvo mūsų.
Pagaliau mūsų...
Mūsų fortas, mūsų tvirtovė, svetimiems neįžengiamos įsčios...
Taip, taip...

Būtent – įsčios...
Čia tapdavome Siamo dvyniais...
Susikabinusiais į neperkertamą kamuolį...
Į amžiną mazgą...
Atrodė, jis bus amžinas...
Ne.
Jis *buvo* amžinas...
Čia buvom saugūs...
Visiškai saugūs...
Jie...
Tiksliau, jos...
Negalėjo mūsų pasiekti...
Tiesiog...
Tiesiog neturėjo trečio rakto...

Ima kažko ieškoti krepšelyje. Neranda.
Padeda krepšelį ant stalo
Pauzė

ADELĖ. Man visada atrodė, kad čia...
Kad čia...
Nebėra laiko...
Jo nebelieka...
Jis sustoja...
Jis lieka už durų, kur triukšmas, chaosas, greitis...
Kiti...
Ir kiti...
Turėčiau sakyti – kitos...
Bet tu nervinsies...
Tu ir vėl nervinsies...
Tau nepatinka, kai kalbu apie jas...
Tada tu...
Tu demonstratyviai išeini iš kambario į lauką ir rūkai...
Nusisuki ir rūkai...
Apsimeti, kad nematai manęs, žiūrinčios per užuolaidas...

Nors nesakai nė žodžio...
Todėl aš stengiuosi...
Aš visada sakau – kiti...
Kiti...
O kiti...

Pauzė

ADELĖ. Čia nebuvo jokių kitų...
Čia gyvenom mes...
Tik mes...
Pameni?
Norėčiau, kad bent šiandien tą prisimintum.
Žinau.
Tu nemėgsti atsiminti.
Apskritai, prisiminimai tavęs nejaudina.

Siūbuoja įsivaizduojamus raktus rankoje
ir lėtai vaikščioja
Pauzė
Radijas įsijungia ir ima skambėti muzika,
skamba tol, kol ji vaikšto ir žvalgosi

ADELĖ. O sykį aš pamečiau...
Pamečiau tą savo raktą...
Tą vienintelį...
Regis...
Taip, dar buvo pakabukas. Žuvytė. Juoda molinė žuvytė...
Niekur jo neradau.
Viską išverčiau.
Rankinuką, kišenes, maišelį iš parduotuvės...
Viską...
Nežinojau, ką daryti...
Skambinau tau...
Negalėjau įeiti į kambarį...
Nežinojau, ką daryti...

Niekur jo neradau.
Trečio rakto neturėjo niekas...
O tie, kurie mums išnuomojo...
Išnuomojo šį kambarį?
Gal jie...
Gal jie turėjo...
Atsarginį, trečią, raktą gelbėtoją...
Gal...
Neturėjau tų žmonių telefono.
Nieko neturėjau...
Jis buvo viduje, mano užrašų knygelėje.
Nežinojau, ką daryti...
Stovėjau per lietų ir nežinojau, ką daryti.
Stovėjau per lietų prie savo durų.
Ir tą akimirką...
Tą akimirką nieko taip netroškau, tik to savo rakto...
Vienintelio, mieliausio, geidžiamiausio...
Nenorėjau tau skambinti...
Norėjau, kad jis būtų rankinuke, piniginėje, kišenėje, bet kur...
Galėjau dėl jo...
Kad tik būtų...
Bet ką...
Bet jo nebuvo, niekur nebuvo.
Ėmiau gailėtis, kad nepasidarėme trečio.
Tada tikrai ne juokais gailėjausi...
Kokia kvaila mintis, ar ne?
Ypač per lietų prie savo durų.

Pauzė

ADELĖ. Kur du, trečias nereikalingas.
Bet tuomet...
O paskui...
Paskui paaiškėjo...

Buvau jį tiesiog palikusi stalčiuje...
Grimerinės stalčiuje, teatre...

Pauzė

ADELĖ. Ar prisimeni, kaip tada įsiutai?
Turėtum prisiminti...
Buvai pas savo seserį...
Šventėte...
Šventėte jos gimtadienį...
Džiaugiausi, kad man nereikėjo ten būti...
Turėjau spektaklį...
Tau atrodė, kad tyčia nevažiavau, o aš turėjau spektaklį.
Kartais net per lietų vyksta spektakliai.
Buvau užimta, vaidinau, supranti?
Galėjau pasikeisti, žinoma.
Galima, visada galima.
Nedidelis, antraeilis vaidmuo.
Grimo beveik nereikia.
Ir pasirodau tik antrame veiksme.
Tu to nežinojai, tu nemėgai teatro...
Tu to nežinojai, o aš...
Aš...
Aš žinojau, kad ji nori būti tik su tavim...
Savo vieninteliu...
Vieninteliu broliu, kurio niekam neatiduos...
Niekam niekam...
Netgi man...
Ypač man...

Pauzė

ADELĖ. Jūsų santykiai visada buvo...
Kokie?..
Na, keisti, jeigu nori...
Galiu pagaliau kada nors tau tą pasakyti?!

Pasakyti, ką šitiek metų galvojau!
Pavyzdžiui?
Jūsų santykiai tikrai buvo *kitokie*.
Tu tikrai nori pavyzdžių?
Na, pavyzdžiui, kai tave ji maitindavo šaukštuku...
Tuo sidabriniu tavo senelio Jurgio šaukštuku...
Šaukštuku, išsaugotu iš kažkurio rusų–turkų ar rusų–totorių karo...

Garsiai šnabždėdama

ADELĖ. Šaukštuku...
Kaip vaiką...
Dar gerai, kad ne iš buteliuko...
Apvalaus, stiklinio, permatomo...
Buteliuko, buteliuko, buteliuko...

Ankstesne intonacija kaip prieš šnabždesį. Adelės išskaičiavimai auga crescendo iki riksmo

ADELĖ. Kai svečiuojantis visada po pietų tave priversdavo eiti pogulio...
Kai tikrindavo tavo kišenes, ar jose nėra trupinių...
Kai tikrindavo, ar švarios tavo rankos...
Kai šukuodavo tave savo senom pajuodusiom gintarinėm šukom...
Kai liepdavo nusimauti susilamdžiusias kelnes ir jas išlygindavo...
Kai bučiuodamasi prisiglausdavo ilgiau nei dešimt sekundžių...
Dešimt prakeiktų sekundžių...

Pauzė

ADELĖ. Ne, aš neįtari...
Nepavydėjau.
Aš leisdavau.
Viską leisdavau.

Imk imk, mieloji.
Šukuok, prausk, maudyk!..
Aš mielai jai tave paskolindavau...
Ir be jokių procentų.
Tu mėgdavai gūžtis motiniškam glėby...

Pauzė

ADELĖ. Nesijuok...
Norėjau pasakyti, nepyk...

Pauzė

ADELĖ. Girdi?..
Ne, čia dabar mirtina tyla...
O prieš 20 metų...
Šitam kambary girdėjom, kaip tiksi sekundės...
Kartais per lietų jos kapsėdavo sinchroniškai su lietaus lašais...
Kapt, kapt, kapt...
Kaip ašaros...
Ypač, kai sėdėdavau prie stalo ir laukdavau tavęs grįžtant...
Arba tu laukdavai...
Bet žinai...
Jos rodydavo tą kitą...
Anapus durų likusį laiką...
Kažkokį nelaimingą, kitų laiką...
Purviną, dvokiantį, negražų laiką...
Laiką, kurio man nereikėjo...
Mums nereikėjo...
Tai buvo svetimas, svetimųjų laikas...
Vienas, du, trys...

Pauzė

Nori, tave nustebinsiu.
Aš juk aktorė.
Vis dar aktorė...

Ir tebemoku skaičiuoti iki dešimties...
Netiki?..
Galbūt su klaidom, bet tebemoku...
Keista, ar ne?
Prisipažink, manei...
Manei, kad nė to nesugebu.

Pauzė

ADELĖ. O ji...
O ji taip ir nesusilaukė vaikų...
Neištekėjo...
Nors vaikų ir tada...
Ir tada puikiausiai galėjai susilaukti jų ir be metrikacijos biuro, ar ne?
Nereikėjo juk nė valdžios leidimo...
Neturėjau progos jai to pasakyti...
Dažnai apie tai galvodavau...
Kai nusigręždavai nuo manęs į sieną – dantimis į sieną...
Galvodavau, kad ji nori vaiko nuo tavęs.
Kvaila, ar ne?
Kvaila?
Dieve, kaip aš tave mylėjau!

Pauzė

ADELĖ. Dieve, kaip aš jos nekenčiau...
Neapykanta sustojo kartu su va šito žadintuvo rodyklėm...
Kaip ir meilė...
Kaip ir meilė...

Pauzė

ADELĖ. O tas gimtadienis, kai pamečiau raktą...
Palauk...
Kada jinai gimus?
A, liepos 14-ąją!

Ar ne Bastilijos paėmimo diena?
Prisimenu dar iš šeštos klasės.
1789 metų liepos 14 dieną sukilusi liaudis nugriovė kalėjimą...
Kokia galinga yra neapykanta!

Pauzė

ADELĖ: Taip, raktą pamečiau tada...
Kaip tik tą dieną...
Buvo jos gimtadienis...
Dešimt metų...
Lygiai dešimt metų po mūsų vedybų.
Dešimt metų.
O štai dabar jau dvidešimt keli...
Tiek to...
Per vėlu ieškoti to rakto.
Neapykantos, meilės. Visko – per vėlu.
Tegu kaliniai lieka ten, kur ir buvo.
Prieš liepos 14-ąją.
Jų negalima paleist. Nieku būdu. Laisvėje jie žus. Laisvėje žymiai pavojingiau.
Gal ten...
Ten už grotų ne taip ir blogai...
Neišleiskit jų į laisvę...
Netrikdykit jų ramybės...
Tegu mirusieji laidoja savo mirusiuosius, kaip sakoma.
Aš nespėjau...
Laiku nespėjau.

Lėtai vaikštinėja, dairosi
Tylá
Išsitraukia iš maišelio taurę, kamščiatraukį ir butelį vyno. Apsidairo, ar niekas nemato. Atsikemša butelį, įsipila, išgeria

ADELĖ. Labas, kambary...
Labas!
Leisk man į tave pasižiūrėti...
Tiek kartų tave sapnavau...
Čia niekas...
Visiškai niekas nepasikeitė...
Beveik niekas...
Prieš dvidešimt metų čia...
Va čia stovėjo fikusas, lova, štai ten – stalas, amžinai apkrautas mano popieriais...
Pjesės, laiškai, knygos...
Beje, fikusas po metų pagelto. Ir išnešėm jį į laiptinę. Pameni?
Štai anava ten, kampe, senas pianinas RĪGA.
Toks gelsvai rusvas...
Išsiderinęs, nublukęs...
Spinta su keliom palaikėm suknelėm...
Kitas laikiau teatre...
Koridoriuj kelios lentynos knygų...
Ir visur dulkės, dulkės, dulkės...
Ir dabar jos čia...
Jos geriausiai viską atsimena...
Mielos senos dulkės...
Kaip tu jų nekęsdavai!

Atsisėda ant sofos

ADELĖ. Pameni, kaip tu niurgzdavai?
Pameni?
Grasindavai, kad vieną gražią dieną...
Vieną gražią dieną sukrausi viską – knygas, laiškus, žurnalus į maišą ir...
Ir kieme sudeginsi...
Atliksi inkvizicinį ritualą...
Taip...
Šventą ritualą, tu taip sakydavai...

Pauzė

ADELĖ. Matai, viskas taip ir liko.
Gal dulkių ir kiek mažiau...
Šiaip ar taip, čia ilgokai niekas negyveno...
Dvidešimt metų!
Prieš dvidešimt metų aš nepykdavau...
Sudegink!
Atrodė, jog tik taip tesugebi juokauti...
Prieš penkiolika atsakydavau – *sudegink, – aš sudeginsiu visus tavo nesuskaičiuojamus kostiumus.*
Kiek jų ten spintoj kabėjo?
Trys, penki, septyni?
O kokių audinių ten tik nebuvo!
Flanelė, tvilas, sarža, seržas, gabardinas, tvidas.
Visų jau neprisimenu...
Tu jiems išleisdavai pusę savo algos...
Pusę algos, brangusis, apgailėtinoms vyriškoms išnaroms...
O po dvidešimties...
Na, tau nereikia sakyti.
Tu pats puikiai žinai.
Po dvidešimties metų tiesiog išėjau.
Išėjau...
Du rankinukai, mergautinis kaustytais kampais lagaminas...
Ak, taip...
Aš čia viena vis plepu, plepu...
Norėtum ko nors paklausti?
Tavo eilė.

Sarkastiškai

ADELĖ. Adele, o du kibirėliai ašaroms?

Pauzė

ADELĖ. *Adele, Adele...* Ne, ne, ne...
Norėtum...

Viskas...
Daugiau nieko...
Va taip, įsivaizduok.
Ėmiau ir išėjau.
Durys, laiptinė, kiemas, autobuso stotelė...
Tu ir taip tai neblogai įsivaizduoji, tiesa?
Pažįstu tave.
Galėtum nubraižyti mano niekšystės diagramą, tiesa?
Ar ne?
Nors manęs juk nėra...
Tavo kambaryje, tavo laiškuose, tavo vaizduotėj...
Ištrinta...
Ar klystu?
Vargu...
Šįkart vargu...
O tavo kostiumų turbūt taip ir nepalietė joks gaisras...
Jie ir dabar oriai kažkur tebekabo...
Neprieinami, nebenešiojami, pasenę kaip ir tu...
Nepakaltinami liudytojai...
Jie liko liudyti aną, mūsų epochą...
Ten, kur mes mokėmės būti laimingi...
Ir, ačiū Dievui, neišmokom.

Pauzė

Įsipila vyno, išgeria. Atsistoja, eina prie stalo. Lėtai atidarinėja stalčius, po to tai daro vis greičiau ir greičiau, kol galiausiai iš apatinio stalčiaus iškrinta seni laikraščiai, žurnalai ir jo dienoraščio lapai. Jie nesusegti, pabyra ant žemės. Akimirką stovi apstulbusi. Renka. Skaito. Tyla

ADELĖ. Nežinojau...
Niekad nesakei...
Dieve!

Nesakei, kad rašai dienoraštį!
Ir kaip aš nepastebėjau?!

Išmeta dienoraštį iš rankų
Pauzė

ADELĖ. Man tai staigmena.
Tu retai mane nustebindavai.
Dievaži.
Lažinuos, kad apie mane ten...
Nebus...
Nebus nė vieno gero žodžio.
Dieve.

Pauzė

ADELĖ. Tau įdomu kur?
Tau turėtų būti...
Bent jau smalsu...
Kur aš išėjau...
Kurgi galėjo išeiti ta nevykėlė?
Ta aktorė iš sudegusio teatro?
Ta...
Išklerusi princesė, taip ir nesuvaidinusi savo Ofelijos...
O juk dėl jos...
Dėl jos stojo į Konservatoriją, gyveno bendrabučiuose su tarakonais, neužsidarančiom dušo durim, amžinai valgydavo šaltas bulves, ketverius metus vaikščiojo tais pačiais juodais batukais...
Ar tu įsivaizduoji, ką tai reiškia moteriai?!
Ir tekėjau dėl jos, kvaily!

Pradeda isteriškai juoktis.
Kelis kartus gurkšteli iš taurės
Pauzė. Muzika.
Balsas iš dienoraščio: sausio 16-oji, 1989 metai

ADELĖS VYRO BALSAS. *Kai prieš tris dienas geležinkelio stotyje pirkau bilietą, pro pat veidą man praskrido baltas balandis. Nepaprastai gražus baltas balandis. Tuomet dar nežinojau, kad jis kažką reiškia. Ne, ne taiką. Buvau ramiai nusiteikęs. Važiavau į komandiruotę. Manęs laukė studentai ne visai mažame pajūrio mieste. Jie manęs laukdavo kiekvieną pusmetį, aš jiems skaitydavau rusų literatūros istorijos paskaitas. Matydavau, kaip jie stebi mane – kiekvieną akimirką, merginos ir vaikinai (aišku, ne visi). Geriausi iš jų. Jiems tai buvo svarbu, labai svarbu. Paskaitos virsdavo mažais spektakliais, atrodė, kad jos privilioja juos kaip motinos krūtis naujagimį. Aš jausdavausi visagalis. Galėjau valdyti jų protus, mačiau susižavėjusias akis, rašiklius, skrebenančius popierių. Jis žvelgė į mane kaip į Dievą. Atrodė, kad mes tampame vienu lydiniu, vienu kūnu, nebeturime jokių kitų prievolių, pareigų, jokio kito gyvenimo, jokio kito laiko, vien šitą vienintelę akademinę valandą, per kurią sprendžiasi pasaulio likimas. Jie buvo laimingi. Ir aš. Jie buvo atviri, o aš galėjau pajusti, kaip juos valdo ekstazės, svajonės, sapno, saldžios užmaršties ir netgi mirties troškimas. Tos paskaitos virsdavo transu, kuriame atgydavo Dostojevskio, grafo Tolstojaus ir poetų Puškino ir Lermontovo, ypač Lermontovo šmėklos. Jos klaidžiodavo po auditoriją, švelniai liesdamos studentų pečius. Jos nesunkiai galėjo suvilioti bet kurią studentę. Čia pat, vietoje. Ant suolo, po suolu. Pasibaigus paskaitai jos krisdavo išvargusios. Šmėklos, aišku, šmėklos. Aš išeidavau pirmas ir išsivesdavau jas. Joms irgi labai reikėjo poilsio. Auditorija, sulaikiusi kvapą, imdavo skirstytis tik po kokių penkių minučių. Aš nelaikiau savęs ypatingu lektorium, tačiau šiame miestelyje kažkas atsitikdavo. Gal būdavo kaltas oras, klimatas ar svetimas, provokuojantis miestas. Čia aš jausdavausi Persėju, Dovydu, Herakliu, Lancelotu... Galėjau nuobodžią knygą paversti ore plevenančia aistra ir nemažiau nei jie, mano studentai, tuo stebėjausi. Tai atsitikdavo tik*

tam mieste, niekur kitur. Savo fakultete buvau laikomas nūdžium, kasdien keičiančiu kostiumus. Ir Adelė taip manė. Ji nuolat man priekaištaudavo dėl tų „vyriškų išnarų“, kurias aš, esą, perku kas mėnesį. Iš tikro, kostiumai susidėvi, o aš kas mėnesį jų nepirkdavau. Gal kas du. Man jų reikėjo. Norėjau tapti profesoriumi. O profesorius be kostiumo?! Atleiskit! Gal man į darbą derėjo vaikščioti su šortais ir oranžiniais paplūdimio marškinėliais? Adelei būtų patikę. Ji mėgdavo butaforiją. Tiesą pasakius, ji visada rengdavosi kaip kekšė. Taip, tai nekoks žodis apibūdinti žmonai. Moteriai, kurią kadaise taip mylėjau. Tačiau nesiruošiu meluoti. Ji mėgo butaforiją ir rengdavosi kaip kekšė už tris rublius. Šortai ir oranžiniai marškinėliai? Man? Ne, tai nebuvo mano vaidmuo. Ir tąsyk važiuodamas į tolimą pajūrio miestą galvojau apie tai, kad norėčiau... Ak, daug ko aš norėčiau, tačiau namuose mane kažkas užrakindavo. Būdavau suveržtas, pavargęs, išsekęs. Tapdavau auka, drugeliu, priplotu prie sienos. Jei ne kvėpavimas ir akių mirksėjimas, būtų galima pagalvoti, kad aš miriau. Taip mėgdavo sakyti iš teatro grįžusi Adelė. Negalėjau jai papasakoti, kad visi dekanai, visi prodekanai yra akylai stebimi okupacinės valdžios ir visi privalo jai paklusti, antraip... Aš irgi turėdavau pildyti visokias anketas apie studentus, – apie tuos vargšus studijų troškusius jaunus žmones. Tai buvo nepakenčiama, tačiau kito pasirinkimo neturėjau. Kiti prodekanai, ypač Povilas Telkorius, buvo žymiai uolesni. Tokių stengiausi vengti. Tai buvo sunkūs laikai, Adelė to nesuprato, nežinojo. Jos aikštinga ir lengvabūdiška natūra troško nuotykių, kelionių, pramogų. Ji rengėsi kaip kekšė ir jos kūnas man tapo atstumiantis. Vargino jos nuolatiniai priekaištai dėl sesers, kurią mylėjau kaip motiną, kaip ligonę, kaip žmogų, kuriam priklauso pusė mano širdies. Tai tapo nebepakeliama. Dvidešimt metų – jausmai, išskaičiavimai, įpročiai... Paskutiniu laiku ji gerdavo per daug vyno. Nekenčiau jos girtos, negalėjau apie tai papasakoti net

seseriai. Girta ji mėgdavo man cituoti Froidą: „Sutuoktinis visada yra tik mylimo vyro pakaitalas.“ Tūkstančius kartų esu tai girdėjęs. Nekenčiau to sakinio, nekenčiau jos, nekenčiau Froido. Mūsų meilė geso, tačiau dar virpėjo kaip kokia Vėlinių žvakutė lengvame vėjelyje... Adelė mėgo kapines, žvakes, Vėlines...

Grįžau iš pajūrio miesto po paskaitų ir jos neberadau. Durys buvo uždarytos, bet neužrakintos. Porą sekundžių galvojau, kad ji išėjo trumpam, bet paskui, viską apžiūrėjęs, jau taip nemaniau. Keli atsitiktinai pamiršti rūbai, ant grindų tuščias kvepalų buteliukas ir sofos viduryje – raktas su priklijuota geltona skiautele. Ant skiautelės jos vardas. Kadaise ji buvo priklijavus dvi skiauteles ant dviejų raktų ir užrašius ant jų mūsų vardus. Manoji skiautelė buvo mėlyna, mano mėgstamiausia spalva... Ji paliko savo raktą, savo geltoną skiautelę. Sudaužyta molinė jos rakto žuvytė gulėjo greta... Ir tai reiškė pabaigą. Aš neišsigandau. Neapsidžiaugiau. Neturėjau jokių meilužių, kuo ji mane seniai įtarė. Aš turėjau šį kambarį, savo studentus, Adelę ir Lermontovą. Man daugiau nereikėjo nieko. Atsisėdau ant grindų, užsidegiau cigaretę. Pirmą sykį rūkiau kambaryje ir kračiau pelenus į jos kvepalų buteliuką. Kartais man atrodydavo, jog ji vienintelė iš visų gyvųjų nebijo mirties... Ar kekšės jos irgi nebijo? Nežinau. Aš buvau vienas. Aš likau vienas. Netekau jos, bet kartu netekau ir Alberto. Mano langas pagaliau bus tuščias. Net ir žiemos vakarą... Turbūt dabar galėsiu papasakoti seseriai, kai ji grįš iš ligoninės.

Pauzė

ADELĖ. Taip ir nesužinojai, kur aš išėjau...

Niekad nesužinojai...

O buvo taip paprasta...

Tereikėjo nusipirkti visų didžiausių miestų laikraščius ir...

Ir peržiūrėti teatrų repertuarą...

Tik tiek...
Bet tu nemėgai kryžiažodžių...
Tu nemėgai teatro...
Pikta, ar ne?
Šuo negavo kaulo...
O gal kaulas...
Cukrinis, aišku, cukrinis kaulas, negavo šuns?
Laukei, kada aš pati paskambinsiu!

Ironiškai

Vargšas vaikas!
Cha!
Po to bandei skambinti Nastei, Kostui, net Ingridai.
Žinojai...
Žinojai, kad ji negali tavęs pakęsti...
Dešimt, dvidešimt metų nekenčia, o vis tiek...
Vis tiek skambinai...
Išdrįsai...
Tada jos vesti neišdrįsai, o dabar...
Dabar išdrįsai...
Kiškis drąsuolis...
Tau rūpėjo mane surasti...
Labai rūpėjo...
Bet kam?..
Norėjai suteikti savimeilei progą?
Užgautai, parblokštai vargšo prodekano savimeilei...
Progą mestelti kelis šlykščius sakinius?
Gal net pagaliau būčiau pelniusi antausį?
Du?
O gal norėjai pasirodyti erelis ir palinkėti man gero kelio?
Maždaug – *man nesvarbu, kad tu išėjai: plauk, plauk sau pasroviui kaip koks... kaip koks suniurkytas popierinis lėktuvėlis, taip ir neišmokęs skristi...*
O gal...

Gal tu norėjai man prisipažinti, kad dar myli?..
Naujausiu kostiumu, priklaupęs ant dešiniojo kelio...
Nebūk juokingas!
Būk ramus, tau tai negresia...
Tu niekada neturėjai humoro jausmo.
Tu visada buvai teisus.
Teisus, neklystantis, didingas.
Tu visada buvai neįveikiamas.
Tu visada buvai šalta, neperkopiama siena...
Mano mielas, (*N. Gogolio „Revizoriaus" intonacijomis*) turiu tau pranešti nemalonią žinią.
Ne ne, nesijaudink, šį kartą jokių revizorių, niekas pas mus neatvažiuoja.
Ir niekad nebeatvažiuos.
Gaisrinė, greitoji, policija, išminuotojai...
Nebent policija...
Arba Albertas su savo autobusu...
Ne, nereikia...
Varžybos pralaimėtos.
Bet turiu tau prisipažinti – nebuvo jokių varžybų.
Tikrai nebuvo.
Aš su niekuo ir niekada nerungtyniavau.
Rungtyniauti – tai bandyti įrodinėti savo pranašumą, ar ne?
Juk taip, pripažink!
Tau taip atrodydavo.
Žinoma, tai nereiškia, kad aš nepralaimėdavau...
Pralaimėdavau, kaipgi...
Jau vien gyventi su tavim reiškė pralaimėjimą.
Amžinas 1:0 tavo naudai.
Amžini įvarčiai į mano vartus.
Amžini baudiniai vien tik man...
O tavo spyrio taiklumas – 100 procentų.
Juk taip?
Pripažink, juk taip?

Mūsų aikštėje net nebuvo tavo vartų.
Juk nebuvo?
Prisipažink.
Jų ir negalėjo ten būti.
Vieni, vieninteliai vartai.
Gėdos, pralaimėjimo, tylios paniekos vartai...
Mano, mano, mano...
Vien tik mano.
Tačiau aš pralaimėdavau žinodama, ką darau.
Ne, ne tyčia...
Nujausdavau, kad štai čia patirsiu nesėkmę, pralaimėjimą, čia man tiesiog nepasiseks... Pralaimėdavau su malonumu kaip...
Kaip koks gurmanas – atsikanda gyvatės, ne tiek norėdamas pažinti skonį...
Ne.
Jis atsikanda gyvatės, nes jaučia malonumą.
Jis nerungtyniauja su ja.
Tai neįmanoma.
Jėgos nelygios.
Gyva gyvatė sunkiai įveikiama.
Ji...
Ji greita, per pusę sekundės ji gali padaryti iš tavęs lavoną...
Gražų puikų lavoną...
Norėtum sužinoti, kuris iš mūsų buvo gyvatė?
Ką, norėtum?!
Tu, aišku, parodytum į mane:
„Žiūrėkit: šliužas... va! Paspruko vieną rytą, nepamiršo susirinkti šlepečių, apatinukų, kojinių ir apatinių kelnaičių... Nepasakė nė pusės žodžio... Išėjo, kai aš išvažiavau į komandiruotę... Nepaliko raštelio, priverktos nosinės, tuščio kavos puoduko kriauklėje, naujo adreso... Nieko. Išlipo kaip iš tualeto būdelės vidury svetimo miesto, pamiršusi, kad čia praleido dvidešimt metų. Paliko mane kaip užvertą klozeto dangtį...“

Pauzė

Įsipila vyno

ADELĖ. Nors ne...

Ne taip...

Tavo metaforos silpnesnės.

Užtat pragmatiškoji logika, apskaičiavimų greitis, komercinė nuojauta!

Čia aš jau tavęs nebepasivysiu.

Kur jau čia man...

Čia aš jau tau nelygi.

Niekaip.

Iš algebros visada turėjau „patenkinamai"...

Tik tiek.

O žinia, visai neblogai.

Man pakako.

Nors tėvas, mano tėvas, dėstė matematiką...

Pamiršau, kurioje aukštesniojoje mokykloje...

Mokyklą pamiršau, o tėvo ne...

Pauzė

ADELĖ. Bet tu tikriausiai žinai...

Tu žinojai...

Tu žinai...

Tu žinojai...

Aš tau daug sykių pasakojau...

Tėvui nebūtų pakakę „patenkinamai"...

Niekada.

Pauzė

ADELĖ. Visada norėjau vyro, kuris būtų panašus į mano tėvą...

Ne, matematika čia niekuo dėta...

Aukštas, švariai nusiskutęs, besišypsantis...

Ir... dešine ranka švelniai švelniai mane apkabinantis.

Nieko daugiau nenorėjau.

Pauzė

ADELĖ. Ieškodavau jo profilio autobusuose, traukiniuose...
Teatro salėje, gatvėje, gatvėse, visose gatvėse...
Visur...
Daug metų...
Bandydavau įspėti jo eiseną, kalbėjimo manierą, akių spalvą...
Kartais netgi vidury spektaklio man velnioniškai norėdavosi surikti: „Tėti, gal tu čia esi? Tėti, čia aš, Adelė, tavo Adelė."

Pauzė

ADELĖ. Man jo trūko...
Labai trūko...
Todėl ir tekėjau už tavęs...
Man pasirodė...
Tik pasirodė...
Nors neprisimenu...
Jo neprisimenu...
Ir tave jau spėjau užmiršti...
Vieną naktį jis mirė, išėjo, ir aš likau viena...
Jis mirė...
Ir mano vaikystė...
Atia, atia...
Niekas neapkabins.
Keturiolika...
Man buvo keturiolika...
Tik keturiolika!
Ar tu...
Supranti, kaip aš tada?
Kaip man reikėjo po to gyventi?
Tu, kostiumuotas...

Pauzė

ADELĖ. Ne, prodekane, aš čia atėjau ne pasakyti tau, kas tu esi...
Tiksliau, kas tu buvai tada...

Ir šitos gėlės ne tau.
Tau turėčiau atnešti bulvių maišą...
Arba trikampę tarybinę taburetę...
Mes turėjom keletą tokių.
Nubrizgusiais baltais dažais, išsiklaipiusios.
Tu pirkai dvi, nes taip buvo pigiau...
Abi buvo baltos.
Bet dažai ilgainiui nutriušo...
Liko tik balti susiraukšlėję lopinėliai...
Kaip purvinas kovo sniegas, užriestais kampučiais...
Gražūs dailūs balti lopinėliai...
Tu mėgai praktiškus daiktus...
Visada mėgai...
O tada...
Tada...
Keturiolikos...
Sukroviau prisiminimų laužą ir sudeginau...
Viską sudeginau.
Viską pamiršau.
Išėjau kaip stoviu iš tos zonos, viską palikusi...
Aš labai stengiausi...
Fotografijos suliepsnojo akimirksniu, bet lėlės...
Tai užtruko...
Ypač sunkiai degė galvos...
Akys taip ir liko atmerktos...
Didelės, didelės...
O blakstienos apsvilo iškart...
Ir žinai, aš jutau, kaip lėlėms skauda.
Ir kažkas ten tekėjo – ašaros, kraujas, besilydanti plastmasė...
Ką aš žinau?
Kvapas buvo baisus.
Ir aš apsišlapinau...

Pauzė

ADELĖ. Ir man...
Man liko tik ta plika ateitis...
Plika kaip didelis...
Nešvaraus ledo gabalas...
Nespalvotas guminis kamuolys...
Nuogas, sustingęs, šaltas kūnas...
Svetimas, nepaliečiamas, tolimas...
Užmirštas, nevažinėjamas užmiesčio vieškelis...
Tuščias, plikas, nereikalingas...
Be vaikystės, be žaislų, be prisiminimų...
Be tėvo...

Pauzė

ADELĖ. Tavęs dabar nėra...
Niekur...
Išskyrus šį kambarį...
Bet tu vis tiek verti mane atgailauti, prisipažinti...
Tėvas...
Tėvas mano gyvenime buvo svarbiausias...
Tėvas...
Svarbiausia figūra, svarbiausias, vienintelis Dievas...
Ir jis turbūt niekada...
Niekada nenešiojo kostiumo.
Juodo, balto, geltono.
Jokio...
Nežinau, aš nežinau...
Niekada jo nemačiau, išskyrus tas kelias sudegusias fotografijas...
Man tikrai taip atrodo.
Aš neprisimenu vaikystės, neprisimenu...
Ji liko toje zonoje, kur negalima...
Ir nenoriu...
Šaltas guminis kamuolys...
Gal jos ir nebuvo?..

Gal aš visada buvau sena nervinga kalė, kuriai teatras buvo svarbiau už šeimą?
Prisimeni, kada pirmąsyk pavadinai mane kekše?
Kai nusipirkau melsvą mini sijonėlį ir mudu ruošėmės eiti į parką...
Taip, į tą patį seną parką, kuriame kitados tu nepaleisdavai mano rankos...
Nepaleisdavai, kol ji visai neužtirpdavo...
Bet ir tada turėdavau tau tą pasakyti...

Pauzė

ADELĖ. Norėjau vyro, panašaus į tėvą...
Nebuvau originali.
Neslėpiau to...
Tau tas nepatiko.
Tu nenorėjai nieko priminti.
Visiškai nieko...
Buvai išdidus.
Negalėjai būti į ką nors panašus.
Tik į save patį, tik į save patį.
Į nieką kita...
Bet ar iš tikro buvai?
Ar buvai?..
Prodekane?..
Tu girdi mane?..
Vienos plonyyyyyyyytės knygelės apie Michailą Lermontovą autoriau!
Girdi mane?..
Prodekane, tavęs nėra.
Niekur nėra.
Šiame kambaryje liko tik tavo šešėliai.
Kelnės, kojinės, švarkai, marškiniai...
Tavo pasėti šešėliai...
Net vaiko nesugebėjai pradėti.

Vargšas Michailas Lermontovas!
„Vychožu odin ja na dorogu..."
Vienišasis kostiumų riteri...
Nepasiilgai savo sesutės?
Pameni, kaip staipydavaisi prieš veidrodį?
Neišeidavai į darbą nesušokęs to savo...
To savo keisto mirties šokio...
Galvos posūkis į kairę, galvos posūkis į dešinę...
Prieš veidrodį, žinoma...

Prieina prie veidrodžio, pasilenkia, žiūri

ADELĖ. Jeigu jis būtų sudužęs, turbūt tądien nebūtumei ėjęs į darbą...
Į dešinę – į kairę, į dešinę – į kairę...
Lygiuot, ramiai, prodekane!
Ristele, žengte marš!
Pirmais antrais išsiskaičiuot!
Ar raportas dekanui apie politinį švietimą trečiajam lituanistų kursui paruoštas?
Nepamirškite, kad šiandien 15:00 partinis susirinkimas!
Dekanas jau du kartus skambino!
O jam skambino iš rektorato...
Ta sena išdžiūvusi kalė...
Kaip ten ją vadindavo?
Giltinės koja ar giltinės blauzda?
Lygiuot, ramiai, prodekane!

Pauzė

ADELĖ. Tu visada...
Visada buvai...
Gaidys ant skiedryno...
Raudonas, riebus gaidys...
Ką tik, ką tik išdulkinęs vištą...

Pauzė

ADELĖ. Blondinę vištą.
Brunetę vištą.
Šatenę vištą.
Vištą supermodelę.
Vištą kino žvaigždę...
Pačią viščiausią vištą...
Savim patenkintas žavulėlis patinas...
Ir ką tu jam padarysi?

Pauzė

ADELĖ. Taip...
Buvai žavus ir tą žinojai...
Patinas, kuriam visas skiedrynas...
Ką ten, visas pasaulis dūla po kojom...
Žinoma, to nesakydavau...
Tau nebūtų patikę...
Tau nepatikdavo sultingi palyginimai.
O teatre mes buvom įpratę...
Ar tada jau tavęs nemylėjau?
Nežinau...
Mylėjau, nemylėjau...
Būčiau tave atidavus bet kuriai moteriai...
Bet kartais...
Kartais užsižiebdavo tokia mažytė mažytė lempelė...
Žinai, tokią turi šachtininkai...
Jie įsijungia ją tik nusileidę į šachtos gelmę...
Ir atrodydavo, kad dar dar...
Kad jau jau...
Dabar aš ir pati nežinau, kas yra meilė...
Sakoma, kad Dievas yra meilė, ir aš labai noriu tuo tikėti...
Kuo toliau, tuo labiau...
Sugauti, sugauti jį...
Kaip su tuščia stikline virtuvėje sugauni drugelį...
Bet tada, kai tu dar buvai čia...

Kitame kambaryje...
Čia, pasiekiamas ranka...
Kai prausdavaisi...
Perbraukdavai ranka sau per plaukus, tikrindamas šukuoseną...
Užsikaisdavai virdulį...
Sėsdavai, atsistodavai...
Eidavai į darbą...
Kai bučiuodavai mane...
Atsainiai bučiuodavai mane grįžęs iš fakulteto...
Atsainiai, prodekane, atsainiai...
Man dažniausiai atrodydavo – atsainiai...
Gal aš laukdavau tavęs...
Tavęs grįžtančio...
Grįžtančio iš darbo – kaip pirmosios meilės...
Pirmosios Komunijos...
Pirmojo didelio vaidmens...
Gal...
Ir kiekvieną sykį...
Ir beveik kiekvieną sykį būdavau apvilta...
Beveik kiekvieną...
Aš norėjau stebuklo.
Aš tikėjau stebuklu – dideliu kaip oro balionas...
Dideliu kaip oro balionas...
Spalvotas oro balionas, skraidinantis dvylika, penkiolika žmonių...

Pauzė

ADELĖ. Aš juokinga?
Taip, aš juokinga...
Aš nebijau, dabar nebijau būti juokinga, bet tada...
Tada man atrodė, kad meilės nėra...
Ne, ne to kvailo žodžio...
Ne...

Meilės, tikros...
To virpančio drugelio po tuščia stikline...
Nebėra, niekur...
Ir po visom tuščiom virtuvės stiklinėm – ne balti drugeliai, bet oras, tuščias oras...
Ir nieko daugiau nebebus...
Niekada nieko...
Ne, aš nebuvau pesimistė ar kokia nors sumauta melancholikė...
Aš jau žinojau...

Pauzė

ADELĖ. Esama paprasto normalaus gyvenimo...
Darbas, šlepetės, dantų šepetukas, šukos...
Šlykščios gintarinės tavo sesers šukos...
O desertui – bučiniai...
Paskui – vėl viskas iš naujo.
Šimtąsyk, tūkstantsyk iš naujo, iš naujo.
Kaip daugybos lentelė kvadratu, kur viskas plečiasi net nespėjus sumirksėti...
Taip, esama paprasto, paprasto juodai balto gyvenimo...
Tavo gyvenimo...
Paprasto... kaip bulvių košė...
O tu ją mėgdavai, mielasis, pameni?
Tu nemėgai gyvenimo...
Ne per garsiai pasakyta?
Man taip atrodo...
Draugas režisieriau? (*juokiasi*)
Ne, kodėl gi?
Tu jo paprasčiausiai nemėgai, kaip nemėgai knygų.
Keista, ar ne?
Filologijos fakulteto prodekanas, studijos apie Michailą Lermontovą autorius, nemėgsta knygų!
Niekas to nežinojo, išskyrus mane.

Niekas...

Tu nekentei studentų, knygų, egzaminų...

Manęs, mano teatro...

ADELĖS VYRO BALSAS. *Iš dienoraščio: sausio 16-oji, 1982 metai. Aš daug dirbu. Adelė daug laiko praleidžia teatre. Mes beveik nesimatom. Mes jau penkiolika metų vedę. Kartais atrodo, kad mums nebemalonu susitikti. Netgi dingteli, kad aš jau trukdau jai gyventi. Ji vengia manęs. Susigūžia. Atsišlieja, kai bandau pabučiuoti. Ji nebenori manęs bučiuoti. Aš pervargstu. Nuolat pervargstu. Dekanas reikalauja iš manęs neįmanomo. Rulskis laiko mane savo draugu, bet taip nėra. Jis dvokia svogūnais ir užkrauna savo darbu. Ataskaitos, posėdžiai, įskaitos. Aš nebegaliu tęsti disertacijos ir, kas blogiausia, nebenoriu. Nekenčiu jo, nekenčiu savęs, nekenčiu teatro. Jis atėmė iš manęs Adelę. Jis pavertė ją savo pajacu. Jos čia nebėra. Aš jos nebeturiu. Aš jos nebenoriu. Ji tapo smėlio krūva, kuri trukdo praeiti tiesiai. Ji neberuošia man vakarienės. Kas mums besieja – juokinga! – ji mėgsta stebėti, kaip aš skutuosi. Ilgai žiūri į mane įvairiais rakursais. Tarsi filmuotų ar kažkokiam tikslui kolekcionuotų tas mano pozas. Tada visada jaučiuosi kaip nuogas. Nuogas vaikas, netikėtai sugautas, užkluptas, nutvertas. Staiga užaugęs vaikas, pajutęs, kad į jį žiūri, o jis – nuogas. Nepasiruošęs, neapsirengęs. Išstatytas gėdai... Nieko jai nesakau. Skutuosi. Bandau susikaupti. Bijau įsipjauti. Kraujas ilgai nekreša ir tada aš galiu pavėluoti. Velkuosi marškinius, švarką. Einu į darbą. Ji išeina vėliau, kartais neina visai. Ilgai guli lovoje, garsiai raivosi. Kartais eina dešimtai į rytinę repeticiją. O kartais tik vakare turi spektaklį. Tada grįžta vėlai autobusu. Noriu eiti jos pasitikti, nes jau vėlu, tamsu, šalta, bet niekada to nedarau. Juntu, kad ji tam priešintųsi. Kasvakar pro langą matau tolimą autobuso stotelę. Kokie 600 – 700 metrų. Sykį mačiau, kaip ji su kažkuo ėjo. Iš pradžių maniau, kad tai koks kaimynas ar kaimynė, ji mėgsta su jais pakalbėti, bet*

vėliau palydėjęs siluetas atsiskyrė ir nuėjo atgal. Adelė nieko nesakė. Ne! Ji pasakė, kad spektaklis pavyko. Buvo puikiai nusiteikusi. Paklausė, ar nupirkau ledų. Atsakiau – ne. Neprašei. Šiaip sau, paklausiau tik šiaip sau, nesuk galvos. Ji anksti atsigulė, net neskaitė kaip buvo įpratusi. Užgesino šviesą. Nepasakė labanakt, nors jaučiau, kad norėtų. Vieną kartą ji manęs paklausė, ką aš daryčiau, jeigu ji pasakytų, jog „jos įsčiose iš džiaugsmo šoktelėjo kūdikis"? Aš tylėjau. O ji po to juokėsi ir sakėsi citavusi Šventąjį Raštą. Ji dažnai iš manęs juokdavosi. Nežinodavau, ką sakyti. Ir tada nežinojau. Buvau pervargęs, nevalgęs, ji neparuošė vakarienės. Kaip visada. Užkando teatro bufete. Vieną kiaušinį su majonezu ir gabalėlį griliažinio torto. Visada labai detaliai pasakodavo, ką valgiusi ir kiek tai kainavo. Niekaip negalėjau nuo to atpratinti. Norėjau, kad ji pasakotų, ką galvoja, o ji kalbėdavo apie maistą. Maistas man niekada nebuvo svarbus. Aš buvau pavargęs ir neryžtingas, galbūt per daug neryžtingas. Kartais gal net grubus.

Pauzė

ADELĖ. Tau atrodė, kad tereikia iškęsti...

Pinigų stygių...

Mano priekaištus dėl pripėduotų ką tik išplautų grindų...

Pokalbius telefonu...

Mano plepalus su kaimynėmis, seserimis, motina...

Amžiną nesustabdomą neužčiaupiamą moterišką tarškėjimą...

Man buvo gera kalbėt...

Man buvo gera girdėti savo balsą...

Balsas teatre ir balsas namie – du skirtingi dalykai.

O tu nesupratai...

Nesupranti.

O tu...

Tu raukydavaisi...

Sakydavai, taip tarška tik šarkos ir plaunami indai kriauklėje...

Taip, tuo metu aš buvau pakankamai žinoma aktorė...
Aš vaidinau teatre, mane filmavo keliuose kino filmuose...
Bet aš buvau moteris...
Graži moteris...
Buvau kaimynė, sesuo, dukra, motina...
Teatre – partnerė...
Galbūt mažiausiai – žmona.
Galbūt...
Neturėjau patirties, nemėgau ir nemokėjau šio vaidmens...
Be to, tai buvo antraeilis vaidmuo.
Pirmuoju smuiku čia griežė primarijus prodekanas.
Taip, pone Rulski...
Ne, pone Rulski...
Ir visai ne dėlto, kad jo instrumentas buvo geresnis...
Man rūpėjo neplyštančios pėdkelnės...
Kai buvau maža, svajojau išrasti neplyštančias kojines...
Tada nereikėtų vaikščioti amžinai suspaudus kojas...
Ir amžinai galvoti – mato kas nors, ar ne?
Man rūpėjo suknelės, lūpų dažai, prancūziški kvepalai...
Ak, kaip juos mėgau...
Man rūpėjo patikti, o tave tas visuomet erzino...
Tave erzino, kai iš teatro grįždavau vėliau...
Tu visada uostydavai, ar nesu išgėrusi...
Žinojai...
Žinojai, kad negeriu...
Tada dar ne...
Bet vis tiek uostydavai...
Ir tą akimirką aš tavęs nekęsdavau.
Girdi, prodekane?
Iš visų jėgų nekęsdavau...
Kaip neteisingai apkaltintas vaikas nekenčia kaimyno, skundžiančio tėvui, kad jis pavogė obuolį, nors jis nevogė...
Niekada nevogė...
Jis dar nežinotų...

Tiesiog dar nežinotų, kas yra vogti...
Ir tą akimirką...
Tą akimirką norėdavau būti mirtinai girta ir galėti tau pasakyti...
Viską pasakyti...

Pauzė

ADELĖ. Žinodavai, kad grįžtu ne taksi, o autobusu.
Paskutiniuoju autobusu, važiuojančiu į parką...
Jo vairuotojas visada manęs palaukdavo, jei pasakydavau...
Pasakydavau važiuodama į priekį, kad norėčiau su juo grįžti.
Vėliau, jau tik įlipus, užtekdavo jam linktelti, ir jis suprasdavo.

Pauzė

Albertas buvo labai paslaugus.
Ir nuovokus.
Jis galėdavo kelias minutes žiūrėti į mane per veidrodėlį...
Įsivaizduok, stotelė, žmonės sulipa, visos durys atviros, ilgai ilgai atviros, o jis vis žiūri į mane per veidrodėlį ir šypsosi...
Šypsosi kelias minutes.
Kaip vaikas...
Kaip vaikas, suradęs miške pirmąją žemuogę...
Jis žinojo, kad aš aktorė, kad važiuoju į teatrą, kad vaidinsiu.
Tau ir tas nepatikdavo...
Pinigų taip trūko, o tu liepdavai grįžti taksi.
Visada tau sakydavau, kad geriau nusipirksiu *Chanel No 5* nei važinėsiu taksi...
Pameni, kaip juos vadindavau?
Kvepalus!..
Taksi numeris penki...
Taksi numeris penki...
O prisimeni, kaip siutai, kai mano motina Naujiems metams man padovanojo tuos *Chanel No 5*?
Prisimeni?

Maniau, kad apsiverksi iš nevilties ir apmaudo...
Kandžiojai lūpas...
Iki kraujo...
Išbėgai, užsidarei vonioje kaip koks įžeistas paauglys...
Paauglys, kuriam kažkas...
Kažkas svetimas patarė, kaip kovoti su spuogais.
Pameni?
Aišku, ne...
Man buvo taip juokinga.
Tu buvai juokingas.
Panašus į niekingą...
Visiems kažko pavydintį pajacą...
Kliedintį pajacą...
Buvai apgailėtinas su savo pavydais.
Kostiumais...
Su savo rytmetiniu šokiu.
Su savo isterijom...
Ne, viskas nebuvo taip blogai.
Tikrai.
Palauk, prisimeni pirmąjį butą...
Pirmąjį savo butą nuomojomės prie pat kapinių.
Tai buvo senos, lyg ir lenkų kapinės.
Sekmadieniais mėgdavau ten vaikščioti.
Tuščia, kryžių miškas, paminklai, akmeninė ramybė...
O tu...
Tu nekęsdavai kapinių...
Tu nekęsdavai gyvųjų ir dar labiau mirusiųjų.
Man visada taip atrodė...
Dar prieš išeidamas į darbą tu įlįsdavai į savo skafandrą, užsidarydavai nuo visų ir tai, kas likdavo iš tavęs, primindavo skiautes, žavaus piešinio skiautes, o ne piešinį...
Pelenus, griuvėsius, išnarą...
Tik ne kažką gyvą, magnetizuojantį, šildantį...
Tau visada stigo šilumos.

Dabar, kai tavęs nėra, man lengva tau prisipažinti...
Bet kaip pasakyti žmogui...
Greta esančiam žmogui, kad jis...
Tuščia vieta...
Tuščia šalta negyva vieta...
Vaikščiodama po kapines dažnai pagalvodavau, kad tie paminklai, šildyti pavasario ar rudens, kartais netgi žiemos saulės, yra šiltesni už tave, mano mielas.
Už tave, mano mielas prodekane.
Gerai, kad tu manęs negirdi...
Gerai, kad tu manęs neradai...
Gerai, kad tu manęs ieškojai.
Nežinau kodėl, bet man tas malonu...
Tu nemėgai žmonių.
Niekada neturėjai draugų, išskyrus tą savo viršininką, tą nevykėlį dekaną Rulskį...
Nemėgai gėlių, visko, kas žydi, spindi, kvepia, prisikelia.
Kas gali prisikelti ir kristi.
Kartais man atrodydavo, kad tu nejauti skausmo.
Niekada neišsiduodavai...
Ar tau skaudėtų dantį, įpjautą pirštą, galvą...
Nors ne, galvą dažniausiai skaudėdavo man.
Tau neskaudėdavo nieko.
Tu buvai tobulas.

Pauzė

ADELĖ. Bet kartais...
Na leisk bent sykį pasakyti tau viską.
Kartais...
Leisk tau tai priminti...
Kažkas atsitikdavo ir tu tapdavai vienu skausmu.
Kažkokia skausmo šerdimi...
Ištirpdytu akmeniu, kuris dar prieš sekundę buvo nepermaldaujamas...
Šita metamorfozė mane išmušdavo iš vėžių...

Aš neatpažindavau tavęs...
Tu būdavai *kitas*.
Tu tapdavai dar svetimesnis...
Neatpažįstamas...
Visiškai neatpažįstamas...
Taip, tu būdavai dar svetimesnis, bet žinai...
Keista...
Manyje užsimegzdavo užuojauta, rūpestis, keista šiluma po krūtine.
Tarsi būčiau susilaukusi vaiko...
Aš slaugydavau tave kaip savo vaiką...
Tu gulėdavai ir dienų dienas žiūrėdavai į vieną tašką.
Į vieną prakeiktą tašką.
Nevalgei, nekalbėjai, beveik nekvėpavai...

Pauzė

ADELĖ. Chroniška depresija.
Liga.
O man...
Man, visai nusivariusiai nuo darbo, atrodydavo, kad tu bandai atgyti, nusimesti savo sudėvėtą išnarą ir pakilti. Nors kiek atsiplėšti nuo šio sumauto paviršiaus.
Akimirkai tapti plaštake, jonvabaliu...
Bet kuo, kas gali sekundę pakilti ir šviesti...
Ar bent švystelti.
Sekundę.
Vieną sumautą sekundę...
Regis, tuoj tuoj...
Šis bukas, nežinia kur įbestas žvilgsnis kaip degtukas uždegs tavo sielą ir...
Ne, tu negalėjai...
Tu nepajėgei...
Gulėdavai su chalatu ir žiūrėdavai į vieną tašką, tarsi jame būtų surašyta kokia didi išmintis...

Tu negalėjai pakilti...
Niekada negalėjai...
Šito tada nežinojau, nesupratau.
Atleisk.
Čia mano kaltė...
Tu gulėjai kaip koks kokonas greta spintos...
Spintos su begaliniais savo kostiumais...
Nežvilgteldamas net į veidrodį...
Nepajėgdamas...
O aš...

Pauzė

ADELĖ. Aš šokdavau...
Taip, aš šokdavau...
Šokdavau.
Tu sirgai, o aš šokdavau...
Tai buvo vienintelė proga man pašokti.
Taip mėgau šokti.
Atleisk...
Jausdavausi paleista iš narvo...
Tu nebegalėjai nieko man padaryti...
Lyg būtumei pametęs raktą – visiškai nuo manęs priklausydavai...
Ne, nenorėjau, kad man paklustum.
Kiekvieną šeštadienį pas mus ateidavo tavo sesuo.
Ji skambindavo į duris.
Mūsų nebūdavo namie.
Mes tiesiog jos neįsileisdavom.
Tu šito norėjai.
Reikalavai.
Kartais nesuprasdavau tavęs, prodekane.

Muzika, ji ima šokti, paskui pavargsta, tyliai juokiasi, muzika nutyla

ADELĖS VYRO BALSAS. *Balsas iš dienoraščio: birželio 4-oji, 1989 metai*

Aš niekam nepasakoju, netgi seseriai. Ji nesuprastų. Sykį jai pasakiau, kad Adelė neruošia vakarienės, ir pamačiau, kaip sužaibavo jos akys. Ji pasiūlė vakarieniauti pas ją. Juokinga būtų po darbo važiuoti į kitą miesto galą. Grįždamas iš darbo nusiperku batoną ir butelį kefyro. Nemėgstu pieno. Po jo man graužia skrandį. Vakare nebenoriu nieko skaityti. Ir taip kiaurą dieną prasėdžiu prie popierių, o penktadieniais einu į biblioteką. Vakare skauda akis. Ji grįžta po spektaklio, atsirakina duris. Akimirką nejudėdama pastovi. Nieko nesako. Niekada nieko nesako. Žiūri į akis kaip šiek tiek prijaukintas žvėriukas. Kartais man atrodo, jog ji nesuvokia esanti moteris. Kartais ji jaučiasi absoliuti kažkieno auka, o aš – teisėjas, be gailesčio pasmerkęs ją artėjančiai senatvei. Bet už ką? Už ką? Ji iki šiol tokia pat graži, kaip ir prieš dvidešimt metų. Sekmadieniais, kai dar miegu, rytais mėgsta maudytis. Po to atidaro vonios duris, žvilgteli, ar dar tikrai aš miegu, ir šluostosi. Iš vonios kambario veržiasi garų prisisunkęs oras. Pro vokų kampučius matau, kaip ji rankšluosčiu šiūruoja savo kūną – nugarą, pilvą, kojas, po to veidą, nuvargintą grimo. Ilgai žiūri į rankas, sukamaisiais judesiais tepa jas kremu. Stebeilijasi į savo krūtis, tarsi niekada jų nebūtų mačiusi. Tarsi žavėtųsi. Žavėtųsi tobulesniu svetimu kūnu. Atrodo lyg naujagimis, tyrinėjantis savo kūną kaip svetimą, dar nesuvoktą objektą. Tačiau ji nenori būti pamaitinta krūtimi ir ramiai eiti miego. Juk dar labai anksti. Jai dar reikia kai ką išspręsti. Ji dar nesuvokia, jog ši lygtis jai per sunki. Tai nėra jos kūnas, baigtinis, pasiekiamas, materialus. Tai kažkas kita, kurio tapatybės nustatyti neįmanoma. Ji taip užsiima savimi, kad nemato, jog aš prabudau ir žiūriu į lubas. Bijau krustelti. Nenoriu jos išgąsdinti. Nenoriu, kad ji pagalvotų, jog visą tą laiką į ją žiūrėjau. Nenoriu nei gulėti, nei keltis.

Pauzė

ADELĖ. Su tavim niekada nešokau...
Gal kokį kartą prieš 20 metų.
Nors neprisimenu...
Gal man koks Alzheimeris?
Neprisimenu...
Tėvo, vaikystės, šokio su tavimi...
Nieko nebeprisimenu...
O tu gerai plaukei...
Čia tai jau nieko nepasakysi!
Krauliu, brasu, visaip...
Plaukei vienas, bet šokti...
Buvau už tave aukštesnė.
Tikiuosi, tą dar prisimeni?
Mus skyrė kokie penki centimetrai.
Sumauti penki centimetrai.
Visada skyrė.
Galėčiau pajuokauti, kad mes taip niekad ir nesusitikom...
5 cm...
Aišku, tai neturi jokios reikšmės.
Niekada neturėjo...
Manai, aš atėjau čia tokiu metu, kai normalūs...
Normalūs šeimos žmonės sėda už vakarienės stalo...
Atėjau susitikti su tavimi?
Negaliu tavęs paguosti...
Net ir dabar.
Vakar man paskambino Ingrida ir pasakė, kad pirmadienį šito namo neliks.
Viens, du, trys ir neliks.
Jo negalima griauti, bet jį nugriaus...
Ministras pirmininkas jau pasirašė.
Jo žmona vadovavo ekspertų komisijai.
Atseit, tai ne XVII a. architektūros paminklas, o falsifikatas...
Apleistas, suniokotas, darkantis miestą...
Tu tuo tiki?

Aš ne...
Negaliu.
Aš čia pažįstu...
Pažinojau kiekvieną daiktą...
Gal ir mes tik falsifikatai...
Tik apgailėtini falsifikatai, ir čia nieko nebuvo. Meilės, gyvenimo...
Čia niekas nekvėpavo, nesijuokė, nerūkė, nežiūrėdavo per langą...
Nepaliesdavo, va taip (*rodo*) mano plaukų...

Pauzė

ADELĖ. Įsivaizduok, atėjau atsisveikinti su namu...
Pirmadienį jo neliks...
O šiandien? (*žvilgteli į laikrodį*) šiandien šeštadienis.
Negaliu jam palinkėti „geriausios kloties"...
Liko dvi dienos...
Sumautos 48 valandos...
Ir jo neliks. (*iškilminga paradine intonacija*)
Štai čia, miesto pakraštyje, išdygs demokratų partijos būstinė.
Visi laikraščiai ir televizijos praneš tą kaip naują, išskirtinį ką tik išrinktos valdžios laimėjimą.
Nugriauti tokį namą – beveik kaip sunaikinti mirtiną priešą.
Gal kai kurie griovėjai net bus paaukštinti?
Ką žinai – gal be rinkimų pateks į Seimą?

Pauzė

ADELĖ. Nuošali vieta, miesto pakraštys, netoli parkas...
Mūsų parkas, pameni?
Kažkada prieš dvidešimt metų čia važinėjom dviračiais...
O dabar...
Ministras pirmininkas čia galės aptarinėti valstybės reikalus, su žmona važinėti dviračiais...
Vakarais gal net žais biliardą...

Ką aš išmanau apie tuos valstybės vyrų žaidimus?
Jei nori žinoti, man nerūpi nei tie vyrai, nei ta valstybė...
Man nusispjaut.
Giliai nusispjaut, jei galima taip sakyti...
Aš atlikau pareigą.
Aplankiau savo ir...
Tavo namą...
Kambarį...
Pasirodo, tavimi aš dar rūpinuos...
Matai tas gėles...
Gali juoktis – aš atnešiau jas šiam namui.
Juk netrukus jį laidos.
Bet jis to nežino.
Jis nežino, kad galima žudyti dar sveikus, dar galinčius atsitiesti...
Jis – beveik nužudytas, pargriautas, bet dar tiki...
O jie netiki.
Jie gali.
Jie viską gali...
Valstybės vyrai, apsvaigę nuo savo pergalių...
Taip, netrukus jį laidos.
O tai juk buvo bene artimiausias mano...
Nesijuok...
Aukščiausias mano kalnas, į kurį kada nors buvau įkopus.
Visa kita – sumaištis, suirutė, sąmyšis...
A, velniop viską...
Jei paklaustum, negalėčiau pasakyti, kad esu laiminga...
Bet tu nepaklaustum...
Tu niekad neklausdavai.
Nei tada, nei dabar.
Ypač dabar, ar ne?
O čia buvau, čia esu.
Atleisk.
Atleisk, kambary.

Išeina, ima skambėti ta pati muzika, po kelių minučių grįžta, prieina prie veidrodžio, žiūri į jį, bando valyti pirštais. Ji jau šiek tiek apgirtusi

ADELĖ. Tu išsitepei, kažkur išsitepei.
Kur buvai naktį?
Girtuokliavai?
Merginėjai?
Tokiam amžiuj?
Ar ne gėda?
Ne, tiesiog tiek metų tavęs niekas nevalė.
Juokinga, ar ne?
O pats juk nemokėjai, ar ne?
Tau patikdavo atspindėti kitus, tu niekad nebuvai egoistas, niekada...
Tik nereikia manyti, kad aš kraustausi iš proto.
Jeigu klausčiau valstybės vyrų, manau, jie tai patvirtintų.
Bet tu...
Senas, geras veidrodi.
Tu viską matei.
Matei mane nuogą, matei apsirengusią, tūkstančius kartų matei kalančią atmintinai vaidmenis, mokantis svetimus svetimų žmonių žodžius...
Matei verkiančią...
Aš retai verkdavau.
Nebuvo dėl ko?
Buvo buvo.
Tada verkiau, kai Ofeliją tas...
Tas Sadas atidavė Elvyrai.
Tai buvo paskutinis mano *šansas*.
Aš pasenau, supranti, pasenau.
P a s e n a u (*išraidžiuoja*).
Aš per sena Ofelijai.
Per sena.
O prieš... taip, prieš septynetą metų dar galėjau.

Galėjau susilaukti vaikų, jeigu būčiau turėjusį vyrą...
Galėjau suvaidinti mano svajonių princesę...
Visada tik per plauką jos negaudavau.
O dabar esu vienos raukšlės, vienas žilas plaukas...
Pažiūrėk!
Vienas nuovargis...
Dieve, kokia Ofelija!?
Kaulų ir nervų raizginys.
Nuovargis, nuovargis, nuovargis...
Tau nereikia sakyti, tu mane matei.
Iki šiol matai, gali palyginti.
O to aš neleisčiau nei vienam vyrui.
Nei vienam gyvam vyrui.
Nei vienam gyvam valstybės ir ne valstybės vyrui.
Lyginti ir teisti, teisti ir lyginti.
Apžiūrinėti mano kūną kaip po stikliniu puoduku pavožtą drugelį...
Ne, niekados!
Viešpatie, kokia aš kvaila.
Tu – tik paprastas veidrodis...
Daiktas, kuris lygiai priklausė mums abiem...
Kairioji, dešinioji...
Kuri mano? Mūsų?
O mūsų abiejų jau senokai nebėra, vadinas...
Vadinas, ir tavęs nebėra, arba tu priklausai kažkam kitam.
Ką, veidrodi?
Ko tu tyli?
Kalbėk, kai su tavim kalba Ofelija!
Po velnių, kas nors šiame name gali man ką nors pasakyti?
Dvylika butų, dvylika kambarių ir visi tušti, tik mudu čia, veidrodi.
Galim mylėtis.
Norėtum?
Aš mokėčiau tave sugundyti, aš Heda Gabler.

Eilertai!
Ei, Eilertai!

Vaikščiodama

ADELĖ. Labai troškina.
Noriu gerti.
Važiavau čia penkias valandas.

Prieina prie čiaupo ir bando gerti

ADELĖ. Vanduo, ir tas užsuktas...
Nieko, visiškai ničnieko...
Nei kaimynų, nei vandens, nei užuolaidų...
Nė vieno normalaus vyro.

Pauzė

ADELĖ. Pameni, mano motina...
Mūsų vestuvių dešimtmečiui buvo padovanojus...
Pameni?
Puikias raudono aksomo užuolaidas...
Svajojau iš vieno gabalo...
Iš vieno gabalo pasisiūti suknelę...
Kaimynė Elė, ji gyveno už sienos.
Ji būtų man pasiuvus.
Ji tikrai man būtų pasiuvus už dyka...
Bet tu neleidai.
Tu neleidai, o jie...
Jie vertė mane vaidinti Gertrūdą.
Mazgotę karalienę, Hamleto motiną...
Norėjau Ofelijos, o gavau Gertrūdą.
Tiesiog nebuvo kam jos vaidinti!
Visos buvo jaunos...
Nekenčiau Gertrūdos, nekenčiau teatro, nekenčiau tavęs, nekenčiau Alberto, kiekvieną vakarą vežančio mane į teatrą kaip į ešafotą...

Kiekvieną vakarą man kirsdavo galvą...
Kaip kokiam gaidžiui ant skiedryno...
O tau kas?
Tau nė motais.
Sėdėdavai po darbo sukryžiavęs kojas ir skaitydavai savo sumautus laikraščius...
Arba gerdavai savo butelį „Žigulinio".
Per sesijas skaitydavai studentų darbus...
Pastaruosius dešimt metų mes beveik nesišnekėdavom.
Štai taip.

ADELĖS VYRO BALSAS. *Balsas iš dienoraščio: kovo 26-oji, 1982 metai*
Mes nesikalbam jau mėnesį. Po to, kai pamačiau, kad ją lydi tas vyriškis. Ir lydi beveik kasdien. Pasakiau jai, kad mačiau. Ji šiek tiek paraudo, bet nesutriko. Jis lydįs ją todėl, kad jam pakeliui. Pasakiau jai, kad matau, kaip jis palydėjęs grįžta atgal. Ji nusigręžė ir lėtai nuėjo į vonią. Po minutės grįžo ir paklausė, ar kuo nors ją kaltinu. Ne, atsakiau, bet noriu žinoti, kas vyksta. Aš nesu įsimylėjusi, pasakė. Aš tiesiog grįžtu iš teatro, o jis mane palydi. Kas čia tokio? O manęs kažkodėl nieks nepalydi, pasakiau. Juk šitiek sniego priversta, jis visus vienodai vargina. Paklausk jo, gal ir mane palydėtų. Jo vardas Albertas. Jis autobuso vairuotojas, pasakė. Pažiūrėk – ten toli dar pamatysi autobusą, kurį jis palieka, kai mane palydi. Albertas. Štai kaip, puiku. Norėčiau ir aš turėti savo autobusą ir savo vairuotoją. Aš tiesiog grįžtu namo, grįžtu iš teatro, pavargusi. Ar šitą tu gali suprasti? Man niekas nerūpi, aš noriu išsimiegoti, tik išsimiegoti. Aš ja nepatikėjau. Paskui pagalvojau, kad ryt aštuntą dekanate pasitarimas su rektorato žmonėmis, bet vis tiek negalėjau pasilikti su ja. Išėjau, rūkiau, grįžau po kelių valandų. Ji miegojo. Jau miegojo. Pagalvojau, kad norėčiau ja tikėti, bet negaliu.

Pauzė

Ji nuplėšia nuo vieno užkalto lango maršką ir atsigula ant čiužinio

ADELĖ. Čia kartais nakvodavo svečiai.
Retai.
Tavo sesuo.
Mano velionė motina.
Kartais aš žiūrėdavau į žvaigždes.
Nuo čia...
Nuo šito čiužinio gerai matyti žvaigždės.
Pameni?

Pauzė

ADELĖ. Pameni, kaip gerdavom arbatą prie šito stalo?
Anksčiau gerdavom?
Tylėdami?
Užsitraukę tas raudono aksomo užuolaidas.
O Gertrūdai kraujo spalvos užuolaidos būtų itin prie veido, ar ne?
Bet tu neleidai, neleidai man siūtis kraujo spalvos suknelės.
Tu nemėgai atvirų langų...
Vakare uždegi visas šviesas ir esi kaip ant delno.
Tu taip sakydavai, kai aš atitraukdavau užuolaidas.
Man atrodė, kad nėra ko slėpti...
Kad naktis tokia graži, kad galima...
Galima grįžus iš teatro pagaliau normaliai nusiplauti scenos dulkes ir grimą...
Gertrūdos šypsenų tvaiką...
O Gertrūda, karaliene!
O žinai!
Dar prisimenu, atmintis dar...

Deklamuoja

Iš deklamavimo justi, kad ji apgirtus nuo vyno

KARALIENĖ: Kaip greit nelaimė vejasi nelaimę!
Jūsų sesuo nuskendo, o Laertai.
LAERTAS: Nuskendo? Kur?
KARALIENĖ: Yra palinkęs virš upokšnio gluosnis,
Srovėj atspindintis blyškius lapus.
Atėjusi ten su keistais vainikais
Iš orchidėjų – tų, kurias grubus
Piemuo vadina daug šiurkščiau, kurioms
Mergaitės skaisčios ir nekaltos duoda
Numirėlio pirštelių vardą, – siekė
Ant svyrančios šakelės užkabinti
Gėlių pynes ir, stiebui pavydžiam
Nulūžus, krito su žolių trofėjais
Į verkiantį upokšnį. Jos suknelė,
Tarsi undinę, laikė virš vandens,
O ji, nesuvokdama, kas laukia,
Lyg savo elemente pasijutus,
Dainavo nuotrupas senų dainų.
Bet neilgai, tik kol sušalę rūbai
Nutraukė vargšę iš skaidrios dainos
Į mirtį dumbliną.*

Tyla. Tamsa
Pauzė
Šaižus ekskavatorių, traktorių gausmas, grubūs vyrų riksmai

PIRMAS VYRIŠKAS BALSAS. Brigadininke, leiskit.
Aš dar perbėgsiu visus kambarius.
Kartais seniai nenori palikti savo namo.
Sykį esu tą matęs.

* W. Shakespeare. *Hamletas Danijos princas*, tragedija, vertė Alfonsas Nyka-Niliūnas, Chicago, 1964, p.150–151.

ANTRAS VYRIŠKAS BALSAS. Gerai, bėk.
Tik greitai.
Turi tris minutes.
Jie visi gavo pranešimus.
Jei kas, mes nekalti.
Vėl šaižus ekskavatorių gausmas. Girdėti, kaip griūva siena.
Prasimuša vyro šauksmas.
PIRMAS VYRIŠKAS BALSAS. Brigadininke, ten moteris.
Moteris.
ANTRAS VYRIŠKAS BALSAS. Gyva?
PIRMAS VYRIŠKAS BALSAS. Taip.
Atrodo.
ANTRAS VYRIŠKAS BALSAS. Valkata?
PIRMAS VYRIŠKAS BALSAS. Rodos, ne.
Pasipuošus.
Ji miega.
ANTRAS VYRIŠKAS BALSAS. Žadink ją.
Turi tris minutes.
Antraip premiją matysi kaip savo ausis.

Adelė sunkiai keliasi nuo čiužinio

PIRMAS VYRIŠKAS BALSAS. Ei tu!
Greičiau!
Tau liko trys minutės
Kas tu esi?
Iš kur tu čia atsiradai?
ADELĖ. Aš nežinau...
Adelė aš.
Adelė.

Uždanga

turinys

A-B (ANTSTOLIS-BUDELIS)

)5(

58 SAPNAI

)43(

TAKSI NUMERIS PENKI

)91(

Keleras, Julius
Ke63
58 sapnai ir kitos vienaveiksmės pjesės / Julius Keleras. –
Vilnius: Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, 2009. – 141 p.
ISBN 978-9986-39-588-1

Kas yra meilė dūžtančiame pasaulyje? Ar verta gyventi visuomenėje, kur beveik viskas netikra, viskas ne išgyvenama, bet vartojama? Ko verta karjera šiuolaikinėje technokratinėje visuomenėje? Kodėl kalbėdamiesi viena kalba artimi žmonės neranda ryšio? Juliaus Kelero pjesės plėtoja galios, komunikacijos, tapatybės, atminties ir žinojimo reliatyvumo temas, bandydamos pateikti savąjį atsakymą į šiuos klausimus. Tai skaudžios hamletiškos refleksijos apie šiuolaikinę postindustrinės epochos žmogaus situaciją.

UDK 888.2-2

Julius Keleras

58 sapnai

ir kitos vienaveiksmės pjesės

/ redaktorė Janina Riškutė
/ dailininkas Romas Orantas
/ korektorė Virginija Savickienė
/ maketavo Dalia Kavaliūnaitė
2009 05 11. 3,8 leidyb. apsk. l. Užsakymas 491.
726-oji leidyklos knyga. Išleido Lietuvos rašytojų
sąjungos leidykla,K. Sirvydo g. 6 , LT-01101 Vilnius.
www.rsleidykla.lt / info@rsleidykla.lt
Spausdino AB „Aušra“, Vytauto pr. 23, LT-44352 Kaunas.